

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 2.5.2018
COM(2018) 321 final

ANNEX

PRILOGA

k

**SPOROČILU KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU,
SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU
REGIJ**

Sodoben proračun za Unijo, ki varuje, opolnomoča in ščiti

Večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027

{SWD(2018) 171 final}

RAZISKAVE IN INOVACIJE

Obzorje Evropa

Obzorje Evropa je vodilni program EU v podporo raziskavam in inovacijam.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Raziskave in inovacije so ključni element družbe znanja, pri katerem močna evropska razsežnost lahko spodbudi dodatna sredstva na nacionalni ravni, ne da bi jih nadomestila. Običajno je rezultat projektov na področju raziskav in inovacij, ki so izbrani za financiranje EU, višja raven sodelovanja na ravni EU ali v mednarodnem merilu. Teh projektov zaradi njihovih razsežnosti, obsega in ravni kompleksnosti zgolj na podlagi nacionalnega financiranja v mnogih primerih ne bi bilo mogoče razvijati. Brez podpore EU 83 % projektov EU s področja raziskav in inovacij, ki so bili ocenjeni kot „odlični“, ne bi bilo uresničenih. V svetu, kjer vlada vrhunska tehnološka konkurenca, hitro prehajamo v nizkoogljično družbo, v kateri se digitalne tehnologije pospešeno približujejo fizični in biološki stvarnosti. Ob upoštevanju navedenega bi odsotnost naložb v raziskave in inovacije na ravni EU povzročila upad naše konkurenčnosti v svetu. To bi se odražalo v gospodarskih, družbenih in okoljskih učinkih. Specifične koristi naložb EU na področju raziskav in inovacij so:

- ▶ združevanje javnih in zasebnih virov ter znanja za doseganje večjih učinkov in kritične mase z namenom reševanja globalnih izzivov in prevzema vodilne vloge v EU in na svetovnih trgih;
- ▶ spodbujanje konkurenčnosti EU z ustvarjanjem transnacionalnih in multidisciplinarnih mrež, vrednostnih verig in trgov, s pozitivnim razširjanjem znanja ter prenosi tehnologije po vsej Uniji za pripravo in uvedbo novih izdelkov in storitev;
- ▶ krepitev znanstvene odličnosti s konkurenco in sodelovanjem na ravni EU;
- ▶ krepitev podpore za prodorne inovacije ali inovacije, ki ustvarjajo trge, ob spoštovanju poštene konkurence;
- ▶ povečanje privlačnosti EU kot destinacije za izobraževanje, raziskave, inovacije in poslovanje;
- ▶ pozitiven strukturni učinek na nacionalne ekosisteme raziskav in inovacij ter vseevropske raziskovalne infrastrukture;
- ▶ podpora in krepitev ciljev Unije ter učinkovit prispevek k uresničevanju prioritet politike.

2. CILJI

Obzorje Evropa se osredotoča na znanost in inovacije z namenom:

- ▶ krepitev znanstvene in tehnološke baze EU;
- ▶ spodbujanja konkurenčnosti EU in njene uspešnosti na področju inovacij;
- ▶ uresničevanja strateških prioritet EU in reševanja globalnih izzivov.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Program je zasnovan okrog treh stebrov:

1) Odprta znanost – nadgradnja uspehov Evropskega raziskovalnega sveta, ukrepov Marie Skłodowske-Curie in raziskovalnih infrastruktur, pri čemer je v okviru tega stebra več virov dodeljenih projektom z večjimi učinki. Projekti, ki jih opredelijo in razvijajo raziskovalci in mreže, so izbrani s pristopom „od spodaj navzgor“ in ocenjeni na podlagi enega samega merila, tj. odličnosti. Cilj tega je spodbujanje inovacij in podjetništva pri izobraževanju po vsej Evropi, da se zagotovijo spretnosti in veščine, ki so potrebne za doseganje večje konkurenčnosti Evrope v svetovnem merilu.

2) Globalni izzivi in industrijska konkurenčnost – podlaga za ta steber so grozdi, katerih namen je izkoriščanje evropskih prednosti in sredstev z ustvarjanjem novih znanj in pretvarjanjem teh znanj v uporabne inovacije ter z razvojem in uporabo digitalnih tehnologij in ključnih omogočitvenih tehnologij, skupaj z novim pristopom misij. To bo nadalje zagotovilo, da dejavnosti raziskav in inovacij poleg drugih družbenih izzivov podprejo prioritete politike EU na področjih, kot so uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja, zdravje, viri hrane in naravni viri, odpornost in varnost, podnebje, energija in mobilnost za zagotovitev nizkoogljične in krožne družbe, odporne proti podnebnim spremembam, ter industrijske konkurenčnosti. V okviru tega stebra in v celotnem programu bo pomemben **vodilni položaj industrije**.

3) Odprte inovacije – ta novi steber bo nudil enotno vstopno točko za inovatorje, ki imajo velik potencial, z namenom, da Evropa s pristopom „od spodaj navzgor“ povede na področju inovacij, ki ustvarjajo trge. V okviru tega stebra se bodo razvijale prihodnje prodorne tehnologije in pritegnila inovativna podjetja s potencialom za rast na mednarodni ali evropski ravni. Omogočil bo hitro in prožno dodelitev nepovratnih sredstev in tržnih instrumentov v sodelovanju z zasebnimi vlagatelji, hkrati pa zagotavljal, da podpora, ki se navezuje na tržne dejavnosti, ne bo neupravičeno izkrivljala konkurence med inovatorji. Ti cilji se bodo uresničevali v okviru ustanovitve Evropskega sveta za inovacije.

Dodatni ukrepi bodo spodbujali podporo za evropski ekosistem inovacij, zlasti prek pobud za partnerstva na področju sofinanciranja in povečane uporabe javnega naročanja inovativnih rešitev. Po zaslugi usmeritve prizadevanj za uporabo inovativnih tehnologij v vlade in javne uprave ter razpršitve rezultatov evropskih raziskav in inovacij, bodo evropski državljani in podjetja iz teh inovacij lahko črpali kar največje koristi.

V okviru tega programa bo **Skupno raziskovalno središče** oblikovalcem politike EU zagotavljalo neodvisne znanstvene dokaze in tehnično podporo skozi celoten cikel politike. **Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo** bo podprl vse tri stebre in posebej naslovil globalne izzive, zlasti v okviru svojih skupnosti znanja in inovacij, ki vključujejo podjetja, raziskave, visoko šolstvo in podjetništvo.

Program si bo prizadeval za nadaljnjo poenostavitev pravil za upravičence. Ključne operativne značilnosti bodo vključevale:

- ▶ **nadaljnjo poenostavitev** sedanjega sistema povračila dejanskih stroškov, vključno s pripadajočim poenostavljenim modelom financiranja in načelom ene stopnje financiranja za posamezni projekt. Poleg tega bo za namene zmanjšanja upravnega bremena preučena povečana uporaba pavšalnega zneska za financiranje projektov glede na izvedbo dejavnosti, poleg drugih poenostavljenih oblik financiranja, ki so določene z novo finančno uredbo.

- ▶ Z namenom **povečanja prožnosti** bo prihodnji program omogočil prerazporeditev sredstev med stebri in znotraj njih, da bi se bilo mogoče hitro odzvati na vprašanja ali izzive politike, ki se pojavljajo.
- ▶ Predvidene bodo nadaljnje **izboljšave postopka predložitve in ocene predlogov**. Odličnost tega programa in njegov učinek bosta temeljila na merilih in postopku ocenjevanja ter sodelovanju neodvisnih strokovnjakov.
- ▶ Instrumenti in **sheme financiranja na področju raziskav in inovacij EU bodo poenostavljeni in usklajeni**, da pripomorejo k izboljšanju dejavnosti na področju raziskav in inovacij. Z nadgradnjo uspehov skupnih podjetij in v povezavi s specifičnimi misijami bodo omogočene izboljšave na področju partnerstev. Zlasti bodo v okviru novo ustanovljenega Evropskega sveta za inovacije poenostavljene specifične sheme podpore za inovacije. Olajšano bo tudi kombiniranje nepovratnih sredstev iz naslova programa Obzorje Evropa in finančnih instrumentov iz naslova sklada InvestEU ter iz drugih zadevnih programov financiranja EU.
- ▶ Poleg tega obstaja manevrski prostor za nadaljnjo **širitev uporabe novih načinov upravljanja**, tudi prek prenosa upravljanja na agencije in poenostavljenega nabora partnerstev.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Dopolnjevanje in sinergije z drugimi programi financiranja EU bodo v celoti izkoriščeni. V ta namen bodo **evropski strukturni in investicijski skladi** še naprej zagotavljali pomemben delež sredstev EU za raziskave in inovacije z večjim poudarkom na inovacijah. Razširjena bo shema „pečat odličnosti“, ki za projekte, uspešno ocenjene na podlagi meril programa Obzorje Evropa, omogoča financiranje na regionalni ravni iz naslova evropskih strukturnih in investicijskih skladov.

Cilji politike, ki jih uresničujejo drugi programi, bodo v mnogih primerih podprti z ukrepi s področja raziskav in inovacij v okviru programa Obzorje Evropa, pri čemer bodo imeli programi, na primer **program za digitalno Evropo**, koristi od prodorov na področju raziskav in inovacij, prav tako pa je dolgoročni napredek na področjih, kot sta kibernetika varnost in umetna inteligenca, močno odvisen od prodornih raziskav. Enako velja za kmetijstvo in ribištvo, zdravstvo, promet, energijo in mnoge druge sektorje. Skladi, kot sta **Sklad za notranjo varnost** in **Sklad za integrirano upravljanje meja**, bodo imeli koristi od rezultatov na področju raziskav in inovacij ter bodo spodbudili uporabo raziskovalnih dosežkov. V okviru sklada **InvestEU** bo mogoče prenesti rezultate iz programa Obzorje Evropa na trg prek specifičnih razdelkov za raziskave in inovacije ter podpreti inovativna mala in srednja podjetja. Zagotovljeni bodo tudi dopolnjevanje in sinergije z raziskavami v okviru **Evropskega obrambnega sklada** in **programa za vesolje**, tako da bodo rezultati vseh navedenih programov spodbujali inovacije na splošno.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Sredstva za Obzorje Evropa	97 600*
Sredstva za program Euratoma za raziskave in usposabljanje	2 400

Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	100 000*

* Ta sredstva vključujejo 3,5 milijarde EUR, dodeljene v okviru sklada InvestEU, in 10 milijard EUR za raziskave in inovacije na področju živil, kmetijstva, razvoja podeželja in biogospodarstva.

RAZISKAVE IN INOVACIJE

Program Euratoma za raziskave in usposabljanje

Program Euratoma za raziskave in usposabljanje zagotavlja financiranje za jedrske raziskave in usposabljanje v Evropski uniji.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Ključna evropska dodana vrednost programa Euratoma je mobilizacija širšega kroga vrhunskih virov, strokovnega znanja in večdisciplinarnosti pri raziskavah na področju fisije in fuzije, kot bi bila možna na ravni posameznih držav članic. Jedrska tehnologija in tehnologija ionizirajočega sevanja imata še naprej pomembno vlogo v življenju evropskih državljanov, na primer pri energiji in varni oskrbi z njo, uporabi sevanja v medicini in industriji ali ravnanju z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki. Varna in zanesljiva uporaba teh tehnologij je izredno pomembna in raziskovalni programi prispevajo k ohranjanju najvišjih standardov glede varnosti, zanesljivosti in zaščitnih ukrepov na tem področju. Program Euratoma je osredotočen tudi na razvoj fuzijske energije, podnebju prijaznega vira energije, ki je potencialno neizčrpen.

Pristop do jedrske varnosti na ravni EU je pomemben tudi, ker bi lahko jedrska nesreča imela negativne posledice za države po vsej Evropi, pa tudi zunaj nje. Program Euratoma prav tako omogoča širšo koordinacijo izobraževanja in usposabljanja širom Evrope, uporabo raziskovalne infrastrukture in mednarodno sodelovanje. To še posebej koristi manjšim državam članicam, ki lahko izkoristijo ekonomije obsega, ki jih omogoča učinek združevanja virov na evropski ravni. Ta program prek Skupnega raziskovalnega središča zagotavlja pomembno neodvisno znanstveno podporo pri izvajanju evropskih politik na področju jedrske varnosti, ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki ter zaščite pred sevanjem. Z neodvisno infrastrukturo zagotavlja Skupno raziskovalno središče tudi edinstvene storitve na področju jedrske varnosti in zaščite ter ima ključno vlogo v Euratomovem sistemu jedrskih zaščitnih ukrepov. Sodelovanje evropske industrije pri fuzijskih raziskavah spodbuja inovacije, na primer z razvojem visokotehnoloških produktov, izpeljanih iz teh raziskav, v drugih sektorjih, kot sta zdravstvo in letalstvo.

2. CILJI

Cilji programa Euratoma za raziskave in usposabljanje so spodbujanje in podpora raziskavam vseh vidikov **jedrske varnosti in zaščite, zmanjševanja tveganj, povezanih z izpostavljenostjo sevanju, podpore pripravljenosti na izredne dogodke in odzivanje pri nesrečah, ki vključujejo sevanje, ter ravnanja z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki**. S programom se želi tudi ohraniti prizadevanja za razvoj fuzijske energije, ker bi ta lahko pomembno vplivala k razogljičenju mešanice energetskega virov.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Program Euratoma zagotavlja nepovratna sredstva za raziskave prek konkurenčnih razpisov za zbiranje predlogov (posredni ukrepi) in financira raziskave, ki jih izvaja Skupno raziskovalno središče Komisije (neposredni ukrepi). Program se izvaja z uporabo instrumentov in pravil okvirnega programa za raziskave in inovacije. Program se bo dodatno poenostavil s predlogom enotnega seznama ciljev za neposredne in posredne ukrepe.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Program Euratoma dopolnjuje in zagotavlja sinergije s programom **Obzorje Evropa** na področjih, kot so zdravje (uporaba ionizirajočega sevanja v medicini), varnost, energija ter izobraževanje in usposabljanje. Program Euratoma za fuzijske raziskave se bo izvajal tako, da se bo v celoti dopolnjeval in koordiniral z dejavnostmi **mednarodnega termonuklearnega poskusnega reaktorja**. S programom Euratoma se bo nadaljevalo medsebojno usklajevanje nacionalnih programov na področju fuzije, zaščite pred sevanjem in ravnanja z izrabljenim gorivom ter radioaktivnimi odpadki prek izvajanja skupnih evropskih programov. Poleg tega se pričakujejo sinergije s **programi za razgradnjo jedrskih objektov** na področjih, kot so razvoj in preizkušanje tehnologije, usposabljanje in izmenjava dobrih praks.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Sredstva za Obzorje Evropa	97 600*
Sredstva za program Euratoma za raziskave in usposabljanje	2 400
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	100 000*

* Ta sredstva vključujejo 3,5 milijarde EUR, dodeljene v okviru sklada InvestEU, in 10 milijard EUR za raziskave in inovacije na področju živil, kmetijstva, razvoja podeželja in biogospodarstva.

ITER – mednarodni termonuklearni poskusni reaktor

ITER oziroma mednarodni termonuklearni poskusni reaktor je **prvi dolgoročni projekt te vrste z namenom gradnje in obratovanja reaktorja, da se preskusi praktična izvedljivost fuzije kot vira energije.**

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Fuzija je potencialno neizčrpen, podnebju prijazen vir energije, pri katerem ne nastanejo toplogredni plini ali dolgotrajna radioaktivnost. Glede na sedanje razmere, v katerih sta razogljčenje gospodarstva in soočanje s svetovnimi podnebnimi spremembami visoko na dnevnem redu, fuzija ponuja možnosti, ki jih ni mogoče spregledati.

Nobena posamezna panoga ali država tega projekta ne bi mogli izvesti sami. Zato je Evropska skupnost za atomsko energijo (Euratom) leta 2006 podpisala mednarodno pogodbo, tj. Sporazum ITER, s šestimi partnericami (Združenimi državami, Rusijo, Japonsko, Kitajsko, Južno Korejo in Indijo). K temu projektu prispeva okrog 45 % gradbenih stroškov. Francija kot država gostiteljica financira 20 % prispevka Euratoma, pri čemer je preostalih 80 % zagotovljenih iz proračuna EU. Pri tem ukrepanje na ravni EU zagotavlja ekonomije obsega, manj fragmentacije in kritično maso virov ter strokovnega znanja in izkušenj.

Uresničitev in izkoriščanje fuzije je dolgoročni cilj, vendar ta projekt že prinaša pomembne koristi industriji EU in raziskavam v fazah javnega naročanja in gradnje. Več kot tristo podjetij, vključno z malimi podjetji, iz 20 držav članic in Švice ter okrog šestdeset raziskovalnih organizacij je udeleženih pri najsodobnejših raziskavah in inovacijah za zagotavljanje komponent, s čimer imajo priložnost za razvoj izpeljanih izdelkov v drugih sektorjih (energiji, medicini, letalstvu in visoki tehnologiji).

2. CILJI

V skladu z mednarodnimi obveznostmi Euratoma program podpira **gradnjo reaktorja** na njegovi lokaciji v kraju Cadarache (Francija), tako da bo mogoče začeti poskuse z vodikovo plazmo do leta 2025, ti poskusi pa bodo podlaga za uspešen napredek k fazi polnega delovanja s popolno proizvodnjo električne energije do leta 2035. Ti mejniki predstavljajo nujne korake na poti do izkoriščanja fuzije kot možnega trajnostnega vira energije.

Ta program ne samo prispeva k uresničevanju odporne energetske unije z napredno podnebno politiko, ampak spodbuja tudi ustvarjanje delovnih mest in rast, tako da evropskim visokotehnološkim panogam in malim podjetjem ponuja dragoceno priložnost za inovacije in razvoj izdelkov zunaj fuzije. Nazadnje, pravočasno zagotavljanje komponent s strani EU in dejavna udeležba pri postopkih upravljanja bosta zagotovila vodilno vlogo EU pri tem projektu tudi v prihodnje.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Ta program bo v imenu EU še naprej izvajalo skupno podjetje Fuzija za energijo. EU bo v uredbi o večletnem finančnem okviru ohranila zgornjo mejo za odhodke in zagotovila, da bo izplačevanje sredstev temeljilo na uspešnosti in dejanskih rezultatih na terenu. V zvezi s tem sta korenita prenova upravljanja projekta v letu 2015 in posodobitev izhodiščne vrednosti v

letu 2016 povečali zanesljivost časovnih razporedov in stroškov projekta do njegovega dokončanja.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Mednarodni termonuklearni poskusni reaktor kot eden največjih poskusnih projektov, ki so bili kdaj koli zgrajeni, prispeva k umestitvi EU na čelo raziskav in inovacij v svetovnem merilu. Mobilizira pomembne vire in strokovno znanje, s čimer pozitivno vpliva na raziskovalno skupnost industrijske baze EU. Razen tega je v popolni sinergiji s programom Euratom, ki podpira razvoj **prodornih raziskav na področju jedrske fuzije**. Je del splošnega časovnega načrta za fuzijo, ki ga je razvila evropska skupnost znanstvenikov za fuzijo. Poleg tega bo ta program nadalje utrdil verodostojnost in mednarodno razsežnost vodilnega položaja EU, ki izpolnjuje svoje mednarodne obveznosti in je zavezana svojim prizadevanjem v boju proti podnebnim spremembam.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	6 070

EVROPSKE STRATEŠKE NALOŽBE

InvestEU

Sklad InvestEU je **nov naložbeni instrument Unije**. Zagotavlja jamstvo EU z namenom mobilizirati javno in zasebno financiranje v obliki posojil, jamstev, lastniškega kapitala ali drugih **tržnih instrumentov** za strateške naložbe v podporo notranjim politikam EU. Sklad gradi na uspešnem izvajanju Evropskega sklada za strateške naložbe in drugih finančnih instrumentov v trenutnem obdobju 2014–2020.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Dolgoročni cilji EU glede trajnosti, konkurenčnosti in vključujoče rasti zahtevajo znatne naložbe v nove modele mobilnosti, obnovljive vire energije, energetske učinkovitost, raziskave in inovacije, digitalizacijo, izobraževanje in pridobivanje spretnosti, socialno infrastrukturo, krožno gospodarstvo, naravni kapital, podnebne ukrepe, ustanavljanje malih podjetij in ustvarjanje rasti. Potrebna so nova prizadevanja za spoprijemanje z vztrajnimi tržnimi pomanjkljivostmi, ki so posledica nenaklonjenosti tveganju zasebnih vlagateljev, omejenih zmogljivosti javnega sektorja in strukturnih neučinkovitosti naložbenega okolja. Države članice teh naložbenih vrzeli ne morejo vedno premostiti same.

Prav tako samo nepovratna sredstva ne morejo odpraviti teh velikih naložbenih vrzeli. Uporaba finančnih instrumentov z učinkom finančnega vzvoda, ki so bližje trgu, učinkovito dopolnjuje nepovratna sredstva iz nabora proračunskih orodij EU. Posredovanje na ravni EU zagotavlja ekonomije obsega pri uporabi inovativnih finančnih instrumentov, ker spodbuja zasebne naložbe po vsej EU in v največji meri izkorišča evropske institucije in njihovo strokovno znanje za ta namen.

Posredovanje na ravni EU omogoča tudi dostop do raznolikega portfelja evropskih projektov in omogoča razvoj inovativnih rešitev za financiranje, ki se lahko posnemajo ali uporabijo v večjem merilu v vseh državah članicah. Multiplikacijski učinek in učinek na terenu sta tako veliko večja, kot bi ju bilo mogoče doseči s pobudo v eni sami državi članici, zlasti pri obsežnih naložbenih programih. Posredovanje na ravni EU prav tako zagotavlja prožnost za podporo posrednikov in končnih upravičencev tam, kjer se najbolj potrebuje, pogosto na urbanih območjih, ki nimajo nujno koristi od evropskih strukturnih in investicijskih skladov. Poleg tega omogoča učinkovito obravnavanje naložbenih potreb, povezanih s cilji politiki za celotno EU, pri čemer dopolnjuje prizadevanja za spodbujanje strukturnih reform in boljšega regulativnega okolja, da bi se tako odpravile preostale naložbene vrzeli v obdobju po letu 2020.

2. CILJI

S skladom InvestEU se prizadeva za mobilizacijo naložb v EU, da bi se podprle politične prioritete in prispevalo k povezovanju evropskih trgov kapitala in krepitvi enotnega trga. Sklad bo osredotočen na naložbe za spodbujanje **trajnostne infrastrukture, raziskav in inovacij, prehoda na digitalno tehnologijo, dostopa do financiranja za mala in srednja podjetja, izobraževanja, pridobivanja spretnosti, socialne infrastrukture** ter razvoj in konsolidacijo tržnih struktur, na katerih temeljijo **mikrokrediti in socialno gospodarstvo**. Naložbe v digitalizacijo bodo ena ključnih medsektorskih prioritet za vse razdelke programa

InvestEU. Poleg tega sklad InvestEU zagotavlja pomoč v obliki svetovanja ter spremljajočih ukrepov za spodbujanje in razvoj projektov.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Program InvestEU bodo sestavljali sklad InvestEU, pomoč InvestEU in portal InvestEU.

Sklad InvestEU bo združil vse centralno upravljane finančne instrumente v enoten, prožen instrument jamstva na ravni EU¹, primeren za več politik, ki bo omogočal znatne ekonomije obsega – dosegel več z manj – in pritegnil zasebne vlagatelje. Kot nadgradnja Evropskega sklada za strateške naložbe bo sklad InvestEU odpravljal tržne vrzeli in neoptimalne naložbene situacije tako, da bo dajal jamstvo EU strateškemu partnerju Komisije za izvajanje, Skupini EIB, ter drugim partnerjem, kot so nacionalne spodbujevalne banke in institucije ali mednarodne finančne institucije (npr. Evropska banka za obnovo in razvoj). Da bi zagotovili najboljšo možno kombinacijo financiranja za strateške projekte po vsej EU, bo sklad InvestEU omogočal preprosto kombiniranje z nepovratnimi sredstvi iz proračuna EU ter evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi (na prostovoljni osnovi).

Pomoč InvestEU, ki bo gradila na Evropskem svetovalnem vozlišču za naložbe, bo zagotavljala enotno vstopno točko za celovito, vsestransko podporo nosilcev projektov pri razvoju projektov. Pomoč InvestEU bo na podlagi močne partnerske mreže pomagala pri zagonu projektov in jih naredila primerne za vlaganje. Portal InvestEU bo združeval vlagatelje in nosilce projektov, pri čemer bo nadgrajeval Evropski portal naložbenih projektov.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Sklad InvestEU bo kot orodje za izvajanje politik EU spodbujal naložbe v popolni sinergiji s povezanimi politikami in programi EU, kot so **instrument za povezovanje Evrope, Obzorje Evropa, program za digitalno Evropo in program za enotni trg**. Zagotovil bo dopolnjevanje z naložbami v okviru **evropskih strukturnih in investicijskih skladov** in s podporo EU, zagotovljeno z **zadevnimi programi porabe** v obliki nepovratnih sredstev. Poleg tega bo program omogočal združevanje finančnih instrumentov z nepovratnimi sredstvi iz drugih programov, zlasti za projekte, ki ne ustvarjajo dovolj prihodkov.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>		<i>v milijonih EUR</i>
Razdelek	Proračunsko jamstvo	Mobilizirane naložbe (ocena)
Trajnostna infrastruktura	11 500	185 000
Raziskave in inovacije	11 250	200 000
Socialne naložbe in spretnosti	4 000	50 000
Mala in srednja podjetja	11 250	215 000
Skupaj	38 000	650 000

¹ Brez poseganja v pristojnosti zadevnih generalnih direktorátov.

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	15 725*
od tega:	
rezervacije jamstvenega sklada	15 200*
pomoč pri razvoju projektov	525

* Ta sredstva vključujejo 1 milijardo EUR pričakovanih prihodkov iz trenutnih finančnih instrumentov.

EVROPSKE STRATEŠKE NALOŽBE

Instrument za povezovanje Evrope

Instrument za povezovanje Evrope podpira **naložbe v čezmejne infrastrukture v prometnem, energetske in digitalnem sektorju.**

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Enotni trg temelji na jamstvu, da se lahko blago, kapital, storitve in delovna sila prosto gibljejo med državami članicami. Vendar med državami članicami in regijami še vedno obstajajo vrzeli, zaradi katerih je EU razdrobljena in ki ovirajo nemoteno delovanje enotnega trga. To je na primer lahko posledica topografije ali odsotnosti interoperabilnih standardov. Za preseganje te razdrobljenosti in zagotavljanje, da enotni trg v celoti izpolni pričakovanja, je v členu 170 Pogodbe o delovanju Evropske unije določeno, da EU razvija vseevropska omrežja na področju prometne, telekomunikacijske in energetske infrastrukture. Poleg tega bi morala zaradi okoljskih vprašanj energetska politika EU spodbujati medsebojno povezovanje energetskih omrežij in čezmejno vključevanje obnovljivih virov energije. To je skladno tudi s potrebo po reševanju izzivov razogljičenja in digitalizacije evropskega gospodarstva.

Instrument za povezovanje Evrope je zasnovan tako, da spodbuja naložbe v vseevropska omrežja. Ta omrežja in čezmejno sodelovanje niso le ključni za delovanje enotnega trga, temveč so tudi strateškega pomena za izvajanje energetske unije, enotni digitalni trg in razvoj trajnostnih načinov prevoza. Interoperabilna čezmejna omrežja so ključna za zmanjšanje sedanje razdrobljenosti. Brez posredovanja EU zasebni subjekti in nacionalni organi nimajo zadostnih spodbud za vlaganje v čezmejne infrastrukturne projekte. Instrument za povezovanje Evrope ponuja tudi priložnost za uvajanje tehnologij, razvitih na ravni EU, in sicer zlasti prek okvirnih programov EU za raziskave in inovacije, s čimer se spodbuja njihova uporaba na trgu in zagotavlja, da vseevropska omrežja uporabljajo najnaprednejšo opremo, ki je na voljo.

2. CILJI

Instrument za povezovanje Evrope podpira naložbe in sodelovanje pri razvoju infrastrukture v prometnem, energetske in digitalnem sektorju ter povezuje EU in njene regije. Poleg tega je usklajen s političnima ciljema razogljičenja in digitalizacije evropskega gospodarstva ter zajema tri komponente:

- ▶ pri **prometu** je cilj Instrumenta dokončati obe ravni evropskega omrežja za vse načine prevoza: strateško hrbtenico (tj. jedrno omrežje) do leta 2030 in širšo raven (tj. celovito omrežje) do leta 2050. Prav tako podpira uvajanje **evropskih sistemov za upravljanje zračnega in železniškega prometa** ter prispeva k prehodu EU k **povezani, trajnostni, vključujoči, varni in zanesljivi mobilnosti**. Prispeva tudi k **razogljičenju prometa**, na primer z vzpostavitvijo evropskega omrežja polnilne infrastrukture in alternativnih goriv ali s prednostno obravnavo okolju prijaznih načinov prevoza;
- ▶ pri **energetiki** je poudarek na dokončanju prednostnih odsekov energetskih omrežij, ki so bistveni za notranji trg. Poleg tega si prizadeva za **pametna in digitalizirana energetska omrežja**, s katerimi bi dosegli cilje povezanosti in izboljšali zanesljivost

oskrbe. Ključno bo tudi spodbujanje sodelovanja držav članic pri vključevanju **čezmejnih projektov na področju obnovljivih virov energije**,

- ▶ na **digitalnem področju** pa Instrument kar najbolj povečuje koristi enotnega digitalnega trga za državljane in podjetja. Uvedba **visokozmogljivih digitalnih omrežij** podpira vse inovativne digitalne storitve, vključno s povezano mobilnostjo. Poleg tega prispeva k zagotavljanju dostopa do **v prihodnost usmerjenih širokopasovnih povezav** do leta 2025 za vse glavne spodbujevalce socialno-ekonomskega razvoja, kot so šole, bolnišnice, prometna vozlišča, glavni izvajalci javnih storitev in digitalno intenzivna podjetja.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Instrument za povezovanje Evrope bo s podporo Izvajalske agencije za inovacije in omrežja centralno upravljala Komisija. Agencija je dosegla odlične rezultate pri optimizaciji uporabe Instrumenta in si nabrala bogate izkušnje pri spremljanju projektov. Prenos vseh treh sektorjev Instrumenta na eno agencijo bo ustvaril tudi ekonomijo obsega ter sinergije med prometno, energetske in digitalno komponento.

Pri zapolnjevanju vrzeli, ki vplivajo na infrastrukturne projekte, bodo še naprej imela prednost nepovratna sredstva. Še bolj se bo spodbujala uporaba poenostavljenih oblik nepovratnih sredstev.

Nepovratna sredstva se bodo uporabljala tudi v kombinaciji s finančnimi instrumenti, zlasti iz sklada InvestEU, ali s sredstvi javnih ali zasebnih finančnih institucij, da bi spodbudili podporo za naložbe. Program ne bo razpolagal z lastnimi finančnimi instrumenti, saj bodo ti zagotovljeni iz sklada InvestEU, da se bodo preprečila prekrivanja, do katerih prihaja v tekočem obdobju, in da se bo racionalizirala struktura finančnih instrumentov EU.

Instrument bo v celoti izkoriščal sinergije med prometnim, energetske in digitalnim sektorjem. Pri izvajanju svežnja „Čista energija za vse“ in svežnja predlogov za čisto mobilnost se je treba zlasti osredotočiti na inovativne infrastrukturne rešitve (kot so pametna omrežja, shranjevanje energije, e-mobilnost, polnilna infrastruktura in alternativna goriva). Pravila in izvajanje prihodnjega programa bodo zato dovolj prožni za podporo ukrepom na stičišču različnih komponent, kot so alternativna goriva in e-mobilnost pri vseh načinih prevoza (energetika/promet), avtomatizirana vozila in plovila (promet/digitalno), vključevanje digitalnih tehnologij (zlasti interneta stvari) v energetska omrežja, vzpostavitev interneta energije (energetika/promet/digitalno) ter vključevanje obnovljivih virov energije na podlagi delujoče čezmejne zelene infrastrukture (energetika/digitalno).

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Poleg sinergij znotraj programa bo Instrument bolje sodeloval tudi z drugimi programi EU. Na primer delo v okviru Instrumenta na področju fizične povezljivosti infrastrukture po vsej EU bo dopolnjevalo razvoj digitalnih storitev v okviru **Programa za digitalno Evropo**.

Program ter **evropski strukturni in investicijski skladi** se bodo dopolnjevali tudi pri izvajanju naložb v infrastrukturo. V prometnem sektorju se bo Instrument na primer osredotočil na vseevropsko omrežje, zlasti na čezmejne koridorje, Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad pa bosta dajala prednost prometnim projektom s poudarkom na nacionalni, regionalni in mestni ravni. Podobno se bo na energetske področju Instrument osredotočil na infrastrukturo, vključno s projekti, relevantnimi za vključevanje

obnovljivih virov energije čezmejnega pomena, evropski strukturni in investicijski skladi pa se lahko usmerijo v lokalna pametna omrežja in projekte na področju obnovljivih virov energije. Digitalna komponenta se bo osredotočila na projekte z velikimi čezmejnimi in medsektorskimi vplivi in čim večje povečanje zasebnih naložb. Poleg tega bo cilj Instrumenta povečati svojo privlačnost za združevanje sredstev iz nacionalnih proračunov v projektih skupnega interesa v digitalnem sektorju.

Program lahko podpira uvedbo inovativnih tehnologij, razvitih v okviru **Obzorja Evropa**, slednji pa lahko podpira predhodni tehnološki razvoj.

Na podlagi pozitivnih izkušenj iz sedanjega obdobja bo za prometno komponento z neposrednim upravljanjem na voljo prispevek iz **Kohezijskega sklada**. Dodatno bodo za prometno komponento in da se zagotovi ustreznost prometne infrastrukture strateškega pomena za potrebe vojaške mobilnosti, na voljo sredstva iz **obrambnega** grozda.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	42 265
Digitalno	3 000
Energetika	8 650
Promet	30 615
od tega:	
splošna sredstva	12 830
prispevki iz Kohezijskega sklada	11 285
podpora za vojaško mobilnost	6 500

EVROPSKE STRATEŠKE NALOŽBE

Program za digitalno Evropo

Program za digitalno Evropo je nov program za digitalno preobrazbo javnih služb in podjetij s spodbujanjem najnujnejših naložb v **visokozmogljivostno računalništvo in podatke, umetno inteligenco, kibernetsko varnost in napredne digitalne spretnosti ter obsežno uvajanje digitalnih tehnologij** v vse gospodarske sektorje EU. Program temelji na obstoječih ukrepih, kot so interoperabilnostne rešitve za evropske javne uprave, podjetja in državljane ter pilotni projekti na področju kibernetske varnosti in visokozmogljivostnega računalništva.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Digitalizacija je v osnovi čezmejen in medsektorski pojav. Z ukrepanjem na ravni EU se lahko uresniči enotni digitalni trg, kar pomeni, da se bodo digitalne politike usklajevale po vsej EU, da digitalne javne storitve in infrastrukture, ki jih uvajajo države članice, ne bodo več razdrobljene in da bo digitalna tehnologija enakomerno razširjena, s čimer se bodo odpravile vrzeli med programi digitalizacije na ravni EU in na ravni držav članic ter preprečil digitalni razkorak. Posredovanje EU bo prav tako spodbudilo sovlaganje in ustvarilo ekonomijo obsega na podlagi skupnega javnega naročanja superračunalnikov in prihrankov zaradi delitve stroškov vzdrževanja.

Digitalne zmogljivosti so ključne za soočanje s svetovno konkurenco in analizo kritične mase velepodatkov za inovacije na področju umetne inteligence. Mednarodno konkurenčnost Evrope omejuje nizka stopnja digitalizacije malih in srednjih podjetij, zaradi česar je treba izboljšati dostop do financiranja, tehnologije in spretnosti. Poudarek je na digitalnih zmogljivostih in naprednih spretnostih, ki so bistvenega pomena za svetovno konkurenčnost, saj rešujejo družbene izzive ter zagotavljajo koristi digitalne preobrazbe za vse državljane in podjetja.

Program bo podprl sklop ambicioznih projektov, ki bodo čim bolj izkoristili te digitalne zmogljivosti in najnoveše digitalne tehnologije na področjih javnega interesa, kot so zdravje, javna uprava, sodstvo in izobraževanje, pri čemer se bosta zagotovili razpoložljivost in interoperabilnost rešitev po vsej EU.

Kibernetska varnost je ključna za zagotavljanje zaupanja v digitalne izdelke in storitve ter jo je treba zaradi hitrosti in obsega širjenja kibernetskih napadov obravnavati na evropski ravni. Naložbe na ravni EU bodo omogočile, da bosta imela javni in zasebni sektor zanesljivejšo infrastrukturo ter orodja in strokovno znanje za obravnavanje napadov in njihovega širjenja ter da jima bodo na voljo načini za njihovo odkrivanje in preprečevanje. Take naložbe bodo bistvene za zaščito državljanov, vlad in podjetij po vsej EU.

2. CILJI

Digitalno transformacijo in mednarodno konkurenčnost Evrope je treba pospešiti s:

- **krepitvijo zmogljivosti** na področjih visokozmogljivostnega računalništva, kibernetske varnosti, umetne inteligence in digitalnih spretnosti;

- ▶ obsežnejšim **razširjanjem in najboljšo uporabo digitalnih tehnologij** v javnem in zasebnem sektorju, kjer obstaja nedelovanje trga (npr. v primeru malih in srednjih podjetij);
- ▶ **usklajevanjem politik EU in držav članic ter regionalnih politik ter z združevanjem** zasebnih in industrijskih virov za povečanje naložb in močnejše sinergije.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Program bo centralno upravljala Komisija v okviru petih stebrov, ki bodo med seboj odvisni in se bodo vzajemno krepili.

- 1) Oddajala se bodo skupna naročila za **visokozmogljivostno računalništvo** in infrastrukture za obdelavo podatkov, da se bo vzpostavil integriran evropski ekosistem superračunalnikov (vključno s strojno opremo, programsko opremo in aplikacijami), ki se bo uporabljal zlasti na področjih javnega interesa.
- 2) Zmogljivosti za **kibernetsko varnost** javne uprave in podjetij bodo okrepljene z (i) javnim naročanjem naprednih rešitev, opreme, orodij in podatkov; (ii) izboljšanim dostopom do infrastrukture za testiranje in certifikacijo ter (iii) zagotavljanjem tehnične pomoči in strokovnega znanja.
- 3) Odprte platforme in „skupni podatkovni prostor“ za **umetno inteligenco** bodo pridobljeni in dostopni po vsej EU v vozliščih za digitalne inovacije, kjer se bosta malim podjetjem in lokalnim inovatorjem zagotavljala infrastruktura za testiranje in znanje.
- 4) Steber **naprednih digitalnih spretnosti** bo študentom in strokovnjakom za tehnologijo omogočil usposabljanje na področju naprednih digitalnih tehnologij (podatkovna analitika, robotika, umetna inteligenca, blokovna veriga, kibernetska varnost, visokozmogljivostno računalništvo, kvantna tehnologija itd.), specializirano usposabljanje in delovne prakse v podjetjih, ki uvajajo napredne tehnologije.
- 5) Projekti obsežnega uvajanja bodo podpirali **prehod v digitalno dobo na področjih širokega javnega interesa**. Uskladili bodo naložbe držav članic in EU, da se bosta zagotovili široka razpoložljivost in interoperabilnost ugotovljenih rešitev, nadaljnjih ukrepov in storitev iz predhodnih programov. Podpora pa bo namenjena tudi malim in srednjim podjetjem, da bi začela digitalno preobrazbo, zlasti na področjih, kot je umetna inteligenca.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Program za digitalno Evropo bo širše podpiral uresničevanje enotnega digitalnega trga, poleg tega pa bo zagotavljal tudi digitalno krepitev zmogljivosti in obsežno uvajanje, potrebno za številne druge programe EU. Na številnih področjih, kot so zdravje, javna uprava, pravosodje in izobraževanje, bo program prispeval k prizadevanjem EU za spodbujanje učinkovitih in sodobnih javnih storitev. Podpora za dinamičen gospodarski sektor bo prav tako okrepila programe, usmerjene v rast, in industrijsko politiko. Vzpostavitev varnega okolja za digitalne storitve bo v pomoč pri vseh digitalnih ukrepih in na področju kibernetske varnosti bo program zlasti dopolnjeval ukrepe iz **Sklada za notranjo varnost**.

Program pa bo imel koristi od raziskovalnih in inovacijskih dosežkov v okviru **programa Obzorje Evropa**, ki jih bo postopoma uvajal na področja javnega interesa ter prispeval k njihovemu komercialnemu izkoriščanju. **Instrument za povezovanje Evrope** bo podpiral infrastrukturo za fizično povezljivost, ki je potrebna za storitve, ki se izvajajo v okviru programa za digitalno Evropo. Vozlišča za digitalne inovacije za mala in srednja podjetja in lokalne inovatorje ter usklajena digitalizacija regionalnih javnih uprav bodo izboljšali interoperabilnost in ustvarili sinergije z nacionalnimi/regionalnimi programi v okviru **evropskih strukturnih in investicijskih skladov**. Organiziran bo odprti razpisni postopek za nepovratna sredstva z namenom, da se ustanovijo vozlišča za digitalne inovacije v vseh evropskih regijah, ki bodo zagotavljala infrastrukturo za testiranje umetne inteligence in znanje za lažjo digitalno preobrazbo malih podjetij.

Spodbujale se bodo tudi posebne sinergije z drugimi inovacijskimi instrumenti, kot je **Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo**, ter podpora iz **Evropskega sklada za regionalni razvoj**. Napredna shema o digitalnih možnostih dopolnjuje cilje **Evropskega socialnega sklada+** in programa **Erasmus+**, tako da odpravlja vrzel med povpraševanjem in ponudbo v zvezi s strokovnjaki s področja novih digitalnih tehnologij.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	9 194

ENOTNI TRG

Program za enotni trg

Novi **program za enotni trg** podpira učinkovito delovanje enotnega trga z zagotavljanjem sodelovanja med organi ter storitev državljanom in podjetjem, zlasti malim in srednjim podjetjem. Podpira tudi določanje standardov in oblikovanje pravil na ravni EU na področjih, kot so dostop do trgov in financiranja, varstvo potrošnikov, varnost hrane, preprečevanje pranja denarja, konkurenca, statistike, računovodsko poročanje in revizija. Program združuje uspešne ukrepe, kot so COSME, program za mala in srednja podjetja ter program za statistike. Dopolnjeval se bo z orodji za upravljanje notranjega trga in storitvami, kot so portal Tvoja Evropa, Tvoja Evropa – nasveti, informacijska služba za notranji trg ter „SOLVIT“, mreža za učinkovito reševanje problemov na enotnem trgu.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Enotni trg je temelj EU. Njegove koristi so še naprej na vrhu seznama tistih stvari, ki jih podjetja in državljani najbolj cenijo in pričakujejo od EU. Podpora na ravni EU je nepogrešljiva za zagotovitev **učinkovitega delovanja enotnega trga**. To vključuje zagotavljanje njegovega dobrega upravljanja in visoke kakovosti ter ustreznosti njegovih pravil. Pomeni tudi zagotavljanje, da so državljani in podjetja opremljeni s pravimi orodji, da ga lahko razumejo in uživajo njegove koristi.

Dobro delujoč enotni trg zahteva dobro obveščene državljane, ozaveščene potrošnike, podjetja in zlasti mala podjetja, ki zagotavljajo dve tretjini delovnih mest v Evropi. Glede na vztrajno rast čezmejnih dejavnosti, hiter tehnološki razvoj in pojav novih izdelkov/storitev/praks, vedno večja pričakovanja potrošnikov ter javne čezmejne izzive je potrebno neprekinjeno in koordinirano ukrepanje na ravni EU, da bi se obravnavala dva **vzporedna izziva**. Prvi je odprava vztrajne razdrobljenosti enotnega trga z večjim sodelovanjem, preventivnimi mehanizmi, uveljavljanjem pravil, svetovanjem in obveščanjem o pravicah ter priložnostih. Drugi je **prilagoditev** pravil EU ter njihovega uveljavljanja nastajajočim in kompleksnim izzivom. Ta izziva sta zlasti povezana z združenim učinkom uveljavljenih trendov: digitalizacije in globalizacije trgovine z vedno večjim konkurenčnim pritiskom, ki se lahko pričakuje od tretjih držav.

Zaščita pred čezmejnimi grožnjami za varnost hrane je lahko uspešna in učinkovita samo, če se koordinira na ravni EU. Na teh področjih je dodana vrednost EU še večja zaradi enotne standardizacije in varstva potrošnikov v celotni EU.

Majhna podjetja po vsej EU se poleg tega soočajo s skupnimi izzivi, ki ne vplivajo na večja podjetja, njim pa preprečujejo uživanje koristi enotnega trga. Da bi se te ovire premagale, je potrebna podpora EU.

2. CILJI

Dobro delujoč in v prihodnost usmerjen enotni trg zahteva ukrepe za **ozaveščanje potrošnikov ter omogočanje podjetjem in javnim upravam**, da v celoti izkoristijo prednosti povezovanja in odpiranja trgov. Kot tak bo pomagal krepiti njihove zmogljivosti za predstavljanje in varovanje njihovih interesov.

Obravnaval bo **specifične potrebe podjetij in zlasti malih in srednjih podjetij** v različnih fazah njihovega razvoja, da bodo lahko bolje izkoristila priložnosti enotnega trga, tudi z dostopom do hitro rastočih trgov zunaj EU in do globalnih verig dodane vrednosti.

Program bo okrepil **regulativno in upravno sodelovanje** med državami članicami in s Komisijo. Spodbujal bo operativno zmogljivost držav članic za uveljavljanje pravil, da se bo omogočilo večje zbliževanje/povezovanje, zaupanje, učinkovito preprečevanje ovir ter zaščita državljanov.

Zagotovil bo visokokakovostna in učinkovita **pravila ter določanje standardov**. Akterjem, odgovornim za uveljavljanje pravil enotnega trga, bo dal na voljo trdno dokazno podlago in prava orodja za obravnavanje nastajajočih in v vedno večji meri čezmejnih izzivov. Program bo zagotovil sodelovanje z mednarodnimi partnerji za zbliževanje mednarodnih standardov in promocijo interesov politik EU.

Spodbujal bo visoko raven **zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin**, s čimer bo varoval potrošnike in okolje, tudi s pripravljenostjo in odzivanjem na krize ter učinkovitim uradnim nadzorom, kot proizvodnih dejavnikov za rast, delovna mesta in varnost, s čimer bo prispeval k dobremu delovanju enotnega trga in izboljšanju konkurenčnosti EU.

Pripravljaj in razširjal bo visokokakovostne **evropske statistike**, ki so neprecenljive pri sprejemanju odločitev na vseh področjih politike, pa tudi za merjenje smotrnosti in učinka pobud EU.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Združitev različnih instrumentov, povezanih z enotnim trgovom, ki jih centralno upravlja Komisija, v en program naj bi zmanjšala prekrivanja, povečala sinergije in olajšala komunikacijo ter mreženje z vsemi interesnimi skupinami. Takšna konsolidacija dejavnosti zagotavlja boljše razmerje med kakovostjo in ceno ter stroškovno učinkovitost.

Jamstva za posojila za mala in srednja podjetja se bodo zagotovila prek ustreznega razdelka **sklada InvestEU**. Poenostavljeno obračunavanje stroškov (pavšalne stopnje, pavšalni zneski in stroški na enoto) se bo uporabljalo v vedno večji meri za zmanjšanje bremen za upravičence in uprave. Za neposredno upravljanje se bo spodbujala uporaba elektronskega javnega naročanja in elektronskih nepovratnih sredstev, pa tudi možnost nadaljnjega prenašanja neposrednega upravljanja skladov na izvajalske agencije. Prihodnji program bo omogočal premikanje skladov med njihovimi različnimi stebri in znotraj njih.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Koordinacija se bo zagotovila z dejavnostmi sodelovanja, ki se bodo podpirale v okviru programov **Fiscalis** oziroma **Carina**, ki sta ključna elementa v prizadevanjih za okrepitev enotnega trga EU. Program za **digitalno Evropo** bo zagotovil digitalno interoperabilnost in infrastrukturo, ki ju potrebuje vrsta programov EU, vključno s programom za enotni trg. Ukrepi za spodbujanje mobilnosti delavcev in mladine v okviru **Evropskega socialnega sklada+** in programa **Erasmus+** bodo delovali kot katalizator za prosto gibanje oseb, kar je ena od osrednjih svoboščin enotnega trga. Čezmejne in transnacionalne dejavnosti, usmerjene v gospodarsko sodelovanje v okviru **evropskih strukturnih in investicijskih skladov**, prav tako konkretno podpirajo enotni trg. Poleg tega bo program spodbujal mala podjetja, da izkoristijo napredne inovacije in druge rešitve, razvite v okviru drugih vodilnih programov EU, kot sta **Obzorje Evropa** in **program za vesolje**. S podpiranjem ukrepov v

zvezi s pravom gospodarskih družb, pogodbenim pravom, preprečevanjem pranja denarja in potrošniško politiko bo prihodnji Program za enotni trg razvil sinergije s **Skladom za pravosodje, pravice in vrednote** in prispeval k oblikovanju pravosodnega območja EU z zagotavljanjem enakega dostopa do pravnega varstva za državljane in podjetja ter ustreznega usposabljanja sodnikov, da se bo zagotovilo spoštovanje zakonodaje s področja gospodarskih družb in potrošnikov.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	6 089*
od tega:	
konkurenčnost ter mala in srednja podjetja (COSME)	3 000*
varnost hrane	1 680
statistika	552
finančne storitve	528
potrošniki	188
konkurenca	140

* Ta sredstva vključujejo 2 milijardi EUR, dodeljeni v okviru sklada InvestEU.

Opomba: Seštevek se zaradi zaokroževanja ne ujema.

ENOTNI TRG

Program EU za boj proti goljufijam

Program EU za boj proti goljufijam podpira prizadevanja držav članic za preprečevanje goljufij, ki škodijo finančnim interesom EU, in boj proti njim.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Zaščita finančnih interesov EU je odgovornost držav članic in EU. EU ne dopušča goljufij in mora ščititi svoj proračun, zlasti v obdobjih pomanjkanja. Na strani odhodkov je proračun izpostavljen tveganju goljufij in nepravilnosti. Na strani prihodkov sta tveganju goljufij prav tako izpostavljena zlasti dva pomembna vira za proračun EU: carinske dajatve in davek na dodano vrednost (DDV), ki jih pobirajo države članice. V carinski uniji, kjer se blago pretaka prosto med državami članicami, morajo biti nacionalni preiskovalni organi prav tako sposobni združiti svoja prizadevanja, koordinirati svoje preiskave ter izmenjavati podatke.

Vseevropska razsežnost programa olajšuje čezmejno sodelovanje in izmenjave. Poleg učinkovitejše uporabe virov kot pri nacionalnih/regionalnih preiskavah na istem področju omogoča tudi boljše načrtovanje in spremljanje.

2. CILJI

Program EU za boj proti goljufijam zagotavlja tehnično opremo in usposabljanje, ki omogočata (skupne) operacije in preiskave pri boju proti goljufijam. Poleg tega program prispeva k novim elektronskim strukturam, ki bodo državam članicam omogočile učinkovit boj proti goljufijam v tesnem sodelovanju z institucijami in organi EU, kot je Evropsko javno tožilstvo.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Program EU za boj proti goljufijam bo predvsem prek nepovratnih sredstev in nabave financiral vrsto dejavnosti za podporo boju proti goljufijam. Zlasti bo osredotočen na nakup tehnične opreme, konference, usposabljanje in izmenjavo dobrih praks med upravičenci (zlasti nacionalnimi organi). Program bo tudi zagotovil financiranje za skupen niz informacijskih sistemov in zbirk podatkov za podporo vzajemne pomoči ter carinskega sodelovanja pri boju proti goljufijam, zlasti z zagotovitvijo izmenjave carinskih podatkov med državami članicami, EU in tretjimi državami. Program bo zagotovil tudi financiranje za poročanje nepravilnosti s strani držav članic.

S programom EU za boj proti goljufijam se bo združilo financiranje dveh obstoječih pobud: programa Herkul III, zasnovanega za podporo boju proti goljufijam, korupciji in nepravilnostim, in informacijskega sistema za boj proti goljufijam, ki podpira vzajemno pomoč zlasti pri carinskih zadevah. Program bo še naprej financiral sistem za upravljanje nepravilnosti, ki se trenutno zagotavlja v okviru informacijskega sistema za boj proti goljufijam.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Program EU za boj proti goljufijam bo dopolnjeval obstoječa orodja politike za boj proti goljufijam, zlasti direktivo o zaščiti finančnih interesov, ki jo morajo države članice prenesti v svojo zakonodajo do julija 2019, in bo obravnaval prihodnji razvoj dogodkov in izzive na področju zaščite finančnih interesov EU. Omogočil bo tudi močne sinergije z **Evropskim javnim tožilstvom**, ki bo do konca leta 2020 začelo preiskovati goljufije v zvezi s proračunom EU. Program bo omogočil preprečevanje prekrivanj, večjo učinkovitost in večjo prilagodljivost za odzivanje na nove preiskovalne prioritete.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	181

ENOTNI TRG

FISCALIS – sodelovanje na področju obdavčitve

Fiscalis je program Unije za sodelovanje, ki **nacionalnim davčnim upravam omogoča pripravo in izmenjavo informacij in strokovnega znanja**.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Fiscalis prispeva k nemotenemu delovanju davčnih sistemov v Uniji s podpiranjem sodelovanja med davčnimi upravami držav članic ter zagotavljanjem stroškovno učinkovitih in interoperabilnih informacijskih rešitev, ki bi jih sicer morala vsaka država članica razviti sama.

Program zagotavlja evropsko dodano vrednost, ker prispeva k boju proti davčnim goljufijam, davčnim utajam in izogibanju davkom, povečuje davčno pravičnost in preglednost ter podpira delovanje enotnega trga in konkurenčnost. To se lahko uspešno doseže samo s skupnim ukrepanjem na ravni Unije in držav članic.

2. CILJI

Fiscalis je osredotočen na vzpostavljanje učinkovitih mehanizmov, vključno z orodji informacijske tehnologije, za izboljšanje davčnega upravljanja in upravnega sodelovanja, pri čemer je njegov cilj zlasti zagotoviti učinkovitejša sredstva za nacionalne davčne uprave pri boju proti davčnim goljufijam in utajam, hkrati pa olajšati spoštovanje davčnih predpisov. Program na splošno prispeva k ustreznemu delovanju davčnih sistemov v Uniji, tj.:

- ▶ pomaga pri **preprečevanju in boju proti davčnim goljufijam, davčnim utajam in izogibanju davkom**;
- ▶ pomaga **preprečevati nepotrebna upravna bremena** za državljane in podjetja (vključno z malimi in srednjimi podjetji) v čezmejnih transakcijah;
- ▶ podpira doseganje polnega potenciala **enotnega trga** in spodbuja konkurenčnost Unije;
- ▶ spodbuja in podpira skupen pristop Unije v **mednarodnih forumih**.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Zaradi narave njegovih dejavnosti in njegove osredotočenosti na davčne uprave kot upravičence se bo program Fiscalis še naprej izvajal z neposrednim upravljanjem. Omogočal bo ciljno usmerjeno in ustrezno dodeljevanje sredstev, skupaj z zmožnostjo hitrega prilagajanja novim prioritetam in potrebam.

Njegovo izvajanje se bo še dodatno poenostavilo, in sicer s čim večjo uporabo pavšalnih zneskov in stroškov na enoto pri nepovratnih sredstvih. Del izvedbenih mehanizmov tega programa bodo tudi javna naročila.

**4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI /
USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI**

Fiscalis zagotavlja sinergije z drugimi programi, kot sta program **Carina**, zlasti na področju elektronskih sistemov, upravljanja programov in skupnih ukrepov, in **program za digitalno Evropo**. Dopolnjuje se tudi z novim programom za strukturno reformo, ki vključuje pomoč davčnim upravam.

**5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE
2021–2027**

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	270

ENOTNI TRG

CARINA – sodelovanje na področju carine

Program Carina podpira **sodelovanje med carinskimi organi** in njihovo delo ter s tem ščiti finančne in ekonomske interese Unije in njenih držav članic. Krepi tudi povezanost enotnega trga.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Carina je v izključni pristojnosti Unije in na tem področju je zakonodaja EU v veliki meri harmonizirana, vendar so za izvajanje odgovorne države članice. Zato je tesno sodelovanje bistveno za večje operativno povezovanje, ki bo carinskim organom v različnih državah članicah omogočilo, da ukrepajo povsem usklajeno. Prav tako bo pomagalo zagotoviti pravilno pobiranje carinskih dajatev (15 % proračuna EU, tj. 20 milijard EUR v letu 2016), uvoznega davka na dodano vrednost in trošarin. Ker so številne dejavnosti na področju carine čezmejne narave, jih posamezne države članice same ne morejo učinkovito in uspešno izvajati.

Program Carina zagotavlja okvir Unije za sodelovanje med nacionalnimi carinskimi upravami, vključno na področju informacijske tehnologije. Carinsko sodelovanje temelji na močno zaščitenem, namenskem komunikacijskem omrežju in vrsti medsebojno povezanih interoperabilnih vseevropskih elektronskih sistemov, ki jih uporabljajo nacionalni carinski organi, med drugim tudi za izmenjave z gospodarskimi subjekti. Iz tega izhajajoča ureditev je veliko bolj stroškovno učinkovita, kot če bi vsaka država članica vzpostavila individualen okvir za sodelovanje na dvo- ali večstranski osnovi.

2. CILJI

Cilj programa je **podpreti carinske organe** pri zaščiti finančnih in ekonomskih interesov Unije in držav članic. Program **izboljšuje upravno okolje** za mednarodne trgovinske subjekte, vključno z digitalizacijo interakcije med trgovino in carino. Poleg tega program **krepi varnost in zaščito državljanov** ter si prizadeva za modernizacijo carinskega sistema. Ima ključno vlogo pri optimizaciji delovanja vseh vidikov carinske unije, s čimer se bo povečala privlačnost in verodostojnost EU kot trgovinskega partnerja v globaliziranem svetu.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Program bo cilje dosegal z neposredno upravljanimi javnimi naročili in nepovratnimi sredstvi za razvoj interoperabilnih vseevropskih elektronskih sistemov in skupnih ukrepov. Nadaljnja poenostavitev se bo poskušala doseči pri njegovem izvajanju, in sicer s čim večjo uporabo pavšalnih zneskov in stroškov na enoto pri nepovratnih sredstvih. Del izvedbenih mehanizmov programa bodo tudi plačila strokovnjakom.

Podatki, izmenjani med carinskimi organi na podlagi načela enkratne izmenjave, bodo še dodatno poenostavili dejavnosti na področju carine. Poleg tega bo nova generacija varne omrežne infrastrukture omogočala boljšo izmenjavo podatkov in varnejše storitve.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Program je tesno povezan s programoma **Fiscalis**, **Pericles** in **programom EU za boj proti goljufijam**, kar zadeva dejavnosti, izvedbeni mehanizem in ciljne upravičence. Ustvarjal bo tudi sinergije s **programom za digitalno Evropo**, v okviru katerega se razvijajo generične rešitve za arhitekturo elektronskih sistemov in infrastrukturo, kar bo omogočilo nadaljnjo racionalizacijo in ekonomije obsega med sistemi. Sodelovanje med programoma že poteka, tj. pri razvoju nekaterih komponent elektronskih sistemov. Obstajajo tudi povezave s **Skladom za integrirano upravljanje meja**, natančneje s komponento **opreme za carinski nadzor**, ki bo nacionalnim carinskim uradom pomagala pri nabavi opreme, in Skladom za notranjo varnost. In končno, program se dopolnjuje tudi z **Instrumentom za tehnično podpora** za pomoč pri povečanju zmogljivosti carinskih uprav.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	950

VESOLJE

Evropski program za vesolje

Program za vesolje financira vzpostavljanje in izkoriščanje **evropske vesoljske infrastrukture** in z njo povezanih storitev.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Vesoljska infrastruktura podpira storitve, ki so postale nepogrešljive v vsakdanjem življenju Evropejcev, ko uporabljajo mobilne telefone, vozijo ali iščejo pot z navigacijskim sistemom, potujejo z letali ali plujejo po morjih. Poleg tega te storitve prispevajo tudi k zaščiti ljudi (na primer z boljšim ocenjevanjem učinka in upravljanjem odzivanja na naravne nesreče), okolja in ključnih gospodarskih sistemov (elektrarn, bančnih transakcij, varnih komunikacij). Ko se rojevajo nove vesoljske tehnologije in inovativne storitve, vrhunska vesoljska infrastruktura postaja čedalje pomembnejša.

Financiranje mreže satelitov in vodenje vesoljskih programov presega finančne in tehnične zmogljivosti katere koli posamezne države članice. Če bi vsaka država članica razvijala lastne nosilne rakete, satelite ali regulativne standarde, bi to pomenilo potrato virov in drobljenje prizadevanj. Vesolje je strateški sektor in EU mora utrditi svoj vodilni položaj v industriji in neodvisnost, če naj želi ostati globalni akter. Pogodba o delovanju Evropske unije določa, da mora EU oblikovati evropsko vesoljsko politiko, ki jo podpira evropski program za vesolje.

2. CILJI

Vesoljski program zagotavlja, da EU v celoti izkorišča gospodarski in družbeni potencial, ki ga lahko prinese vesolje. Tako mora:

- ▶ Poskrbeti za **nadaljnji obstoj sedanje vesoljske infrastrukture in storitev ter razvoj novih**. EU ima tri vodilne pobude. To so: *Copernicus*, vodilni ponudnik za opazovanje Zemlje; *Galileo*, lastni globalni satelitski navigacijski sistem EU; in *EGNOS*, sistem za dopolnjevanje signala za navigacijske storitve, namenjene letalskim, pomorskim in kopenskim uporabnikom. Da bi lahko še naprej zagotavljali podatke in ponujali inovativne storitve, je treba izstreliti nove satelite, infrastrukturo na Zemlji pa je treba vzdrževati in posodabljati.
- ▶ Spodbujati **inovativen evropski vesoljski sektor, ki lahko konkurira na svetovni ravni**. Program podpira industrijsko konkurenčnost, internacionalizacijo in razvoj znanj in spretnosti v vseh segmentih vesoljske industrijske vrednostne verige, od močne industrije za proizvodnjo satelitov do dinamičnega sektorja storitev nižje v gospodarski verigi in zagotavljanja strateške neodvisnosti EU v vesolju. Obenem spodbuja medsebojni prenos tehnologij in njihovo navzkrižno bogatenje z drugimi sektorji.
- ▶ Okrepiti zmogljivost EU za **zajamčen dostop do vesolja in vesoljskih storitev**. Vesoljske zmogljivosti imajo tolikšen strateški pomen, da mora EU zmanjšati svojo odvisnost od zunanjih akterjev pri oblikovanju, izstrelitvah in upravljanju satelitov. Ohraniti mora svojo svobodo delovanja in neodvisnost pri odločanju. Program za vesolje zato podpira inovativna prizadevanja EU za ohranitev njene konkurenčnosti v sektorju nosilnih raket in v širšem vesoljskem sektorju, poleg tega pa omogoča boljšo

zaščito satelitov in njihovo sledenje v vesolju (nadzor in sledenje v vesolju, spremljanje razmer v vesolju) ter varne satelitske komunikacije za organe EU in nacionalne javne organe.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Program za vesolje se bo večinoma izvajal prek javnih naročil. Nekatere posebne dejavnosti se bodo prenesle na agencije in mednarodne organe, zlasti na Agencijo za evropski globalni satelitski navigacijski sistem (GSA) in Evropsko vesoljsko agencijo. Kadar bo to primerno, se bo obravnavala tudi možnost dodatnih mehanizmov za izvajanje, kot so javno-zasebna in javno-javna partnerstva.

V prihodnjem programu bodo vse dejavnosti, povezane z vesoljem, združene v eni sami uredbi, kar bo omogočilo večjo skladnost, prepoznavnost in proračunsko prožnost. Ta racionalizacija bi morala povečati učinkovitost, kar bo na koncu pomagalo pri uvajanju novih storitev, povezanih z vesoljem.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Program za vesolje bo pripomogel k izvajanju več politik EU. Izboljšal bo spremljanje naravnih virov, podnebnih sprememb in migracijskih poti. Podpiral bo uvajanje pametnih in trajnostnih prometnih rešitev in preciznega kmetovanja. Prispeval bo k večji varnosti Unije. Program bo ustvarjal poslovne priložnosti ter s tem povečal skupno število delovnih mest, rast in naložbe v EU. Neodvisna zmogljivost za spremljanje in preverjanje emisij ogljika bo Evropi omogočila, da v podporo izvajanju pariškega podnebnega sporazuma prevzame vodilno vlogo v svetu v boju proti podnebnim spremembam in pri razvoju okolju prijaznega in trajnostnega gospodarstva. Zagotovljeno bo dopolnjevanje in sinergije s programom **Obzorje Evropa**, zlasti za raziskave in inovacijske dejavnosti, povezane z vesoljem. Poleg tega bo program za vesolje prispeval k prioritetam na področjih varnosti in obrambe glede na to, da imajo vesoljske zmogljivosti po svoji naravi „dvojno uporabo“ (kar pomeni, da jih lahko uporabljajo tako civilni kot vojaški naročniki).

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	16 000

REGIONALNI RAZVOJ IN KOHEZIJA

Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad

Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad podpirata ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo Evropske unije. Prispevata k zmanjšanju še vedno prisotnih razlik med evropskimi regijami in državami. Evropski sklad za regionalni razvoj tako prispeva k strukturnemu prilagajanju in gospodarski tranziciji, medtem ko se Kohezijski sklad osredotoča na naložbe v okolje in prometno infrastrukturo. Skupaj z Evropskim socialnim sklantom so to viri financiranja za kohezijsko politiko Evropske unije.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Gospodarske in socialne razlike se med regijami EU precej razlikujejo in ovirajo skladen razvoj Unije. Unija si na podlagi člena 174 Pogodbe o delovanju Evropske unije prizadeva zmanjšati neskladje med stopnjami razvitosti svojih regij in podpreti razvoj regij z najbolj omejenimi možnostmi. Kohezijska politika, ki je izraz solidarnosti med Evropejci, je obenem tudi **osrednja naložbena politika** EU. Spodbujanje ekonomske konvergence najmanj razvitih regij s pomočjo Evropskega sklada za regionalni razvoj in Kohezijskega sklada krepi enotni trg in ustvarja priložnosti za delavce, potrošnike in podjetja po vsej Uniji. V Evropi, kjer so razvitejša in manj razvite regije neenakomerno porazdeljene med državami, je treba politike za zmanjšanje teh razlik organizirati na ravni, ki presega nacionalno.

Kohezijska politika podpira gospodarsko prilagoditev držav članic. Prav tako ima pomembno vlogo pri blažitvi gospodarskih in finančnih šokov s stabilizacijo javnih naložb v obdobjih fiskalne konsolidacije.

Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad podpirata razvoj s sofinanciranjem naložb v raziskave in inovacije; podnebne spremembe in okolje; podjetniško podporo za mala podjetja; storitve splošnega gospodarskega pomena; telekomunikacijsko, energetsko in prometno infrastrukturo; zdravje, izobraževanje, kulturo in socialno infrastrukturo; trajnosten urbani razvoj in pametne vasi. Na podlagi dokazov je mogoče sklepati, da bi bil brez teh dveh skladov izveden le del teh naložb in to tudi v razvitejših državah članicah in regijah. Poleg tega ne bi bile na voljo koristi, ki jih prinaša okvir za sklada, vključno z **večletnim načrtovanjem programov, načelom partnerstva** in oblikovanjem **strategij pametne specializacije**.

Evropski sklad za regionalni razvoj zagotavlja sredstva tudi za zelo prepoznaven element evropske dodane vrednosti, to je za programe **INTERREG**, ki spodbujajo **čezmejno, nadnacionalno in medregionalno sodelovanje** po Evropi in omogočajo državam članicam in regijam, da skupne izzive rešujejo s čezmejnimi sodelovanjem.

Poleg tega Evropski sklad za regionalni razvoj že več kot 20 let namenja posebna finančna sredstva za čezmejne programe v podporo miru in spravi na **Severnem Irskem in v obmejni regiji Irske**. Komisija namerava predlagati nadaljevanje teh programov na podlagi njihovih sedanjih upravljaljskih struktur.

2. CILJI

V obdobju 2021–2027 bo podpora Evropskega sklada za regionalni razvoj in Kohezijskega sklada državam članicam pomagala zmanjšati ekonomska, socialna in teritorialna razhajanja. Temu namenjeni ukrepi bodo osredotočeni na pet ciljev:

- ▶ **Pametnejša Evropa:** spodbujanje konkurenčnosti, digitalne preobrazbe, podjetništva in inovativnosti (med drugim tudi vključujoče rasti in socialnih podjetij), da se bo izboljšalo poslovno okolje kot del prilagajanja industrije na izzive globalizacije, krožnega gospodarstva in podnebnih sprememb.
- ▶ **Okolju prijaznejša, brezogljična Evropa: prehod na čisto in pravično energijo,** da se bo povečala energijska učinkovitost; podprl prehod na nizkoogljično gospodarstvo; spodbudila uporaba obnovljivih virov energije; podprla inovativna uporaba nizkoogljičnih tehnologij, da se bodo podprle zelene in modre naložbe, vključno z naložbami v trajnostno upravljanje naravnih virov, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blaženje.
- ▶ **Bolj povezana Evropa: mobilnost, energija in regionalna povezljivost IKT** za razvoj regionalnih mrež in sistemov, namenjenih spodbujanju trajnostnega prometa, pametnih energetske omrežij in visokohitrostnega digitalnega dostopa, da se bodo okrepile regionalne, lokalne in čezmejne povezave, med drugim v zvezi z varnostjo.
- ▶ **Bolj socialna Evropa: izvajanje načel evropskega stebra socialnih pravic,** zlasti infrastrukture za vseživljenjsko učenje, izobraževanje in usposabljanje ter zdravstvene, kulturne in socialne infrastrukture.
- ▶ **Evropa, bliže državljanom: trajnosten in celosten razvoj** z lokalnimi pobudami za spodbujanje gospodarske rasti in socialno-ekonomskega lokalnega razvoja mestnih, podeželskih in obalnih območij.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Sklada se z deljenim upravljanjem izvajata v partnerstvu z državami članicami in njihovimi regijami. Ta partnerstva vključujejo veliko mobilizacijo nacionalnih, regionalnih in lokalnih akterjev ter civilne družbe. To zagotavlja odgovornost za cilje in dosežke ter Evropo približuje njenim državljanom. Sklada poleg tega prispevata h krepitvi nacionalnih, regionalnih in lokalnih uprav.

Poenostavljen in učinkovitejši pristop k izvajanju bo ključen element predlaganih novih uredb, pri čemer bodo od leta 2021 veljale naslednje spremembe:

- ▶ zmanjšanje upravnega bremena s pomočjo sinergij in uskladitve izvedbenih pravil za sklada, večje vzajemno opiranje na revizije in možnost ohranitve obstoječih sistemov upravljanja in nadzora;
- ▶ raznoliko izvajanje s pomočjo vitkejših sistemov upravljanja in kontrole za programe, ki so v preteklosti dosegali dobre rezultate;
- ▶ prožnost v obliki vmesnega pregleda, da se prioritete zadnjih let izvajanja programa po potrebi prilagodijo novim ter oceni napredek pri upoštevanju naložbenih smernic, ki se izdajajo skupaj s priporočili za posamezne države in učinkovitosti, in smotrnost;
- ▶ večja uporaba finančnih instrumentov, med drugim s prostovoljno udeležbo v novem skladu InvestEU;

► poudarek na rezultatih in ne na stroških.

Večji delež nacionalnega sofinanciranja bo pripomogel k okrepitvi odgovornosti na terenu in učinka politik.

Razdelitev plačil bo v tem obdobju postala stabilnejša in bolj predvidljiva. Ob upoštevanju pomena preostalih prevzetih obveznosti, ki jih je treba izplačati iz obdobja 2014–2020, se bo predhodno financiranje zmanjšalo. Ponovna uvedba pravila n+2 bo tudi podlaga za boljše finančno upravljanje in hitrejši začetek programskega obdobja.

Da se čim bolj poveča učinek kohezijske politike, je treba stvarne naložbe dopolniti z mehкими ukrepi, tudi s poklicnim izpopolnjevanjem delovne sile. V ta namen lahko programi združujejo podporo Evropskega socialnega sklada+, Evropskega sklada za regionalni razvoj in Kohezijskega sklada.

Najpomembnejše merilo za dodeljevanje finančnih sredstev sicer ostaja relativni bruto domači proizvod na prebivalca, vendar se bodo upoštevali tudi drugi dejavniki, kot so brezposelnost, podnebne spremembe in sprejem/vključevanje migrantov.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Vsi skladi v deljenem upravljanju bodo imeli skupna pravila (uredba o skupnih določbah), ki bodo zajemala naslednje sklade: Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad, **Evropski socialni sklad+**, **Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja**, **Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo**, **Sklad za azil in migracije**, **Sklad za notranjo varnost** ter **Sklad za integrirano upravljanje meja**. To bo povzročilo približevanje pravil, kar bo okrepilo usklajenost in sinergije teh skladov.

Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad bosta bolj usklajena z **evropskim semestrom za usklajevanje ekonomskih politik**, ki bo prav tako okrepil svojo regionalno razsežnost. Podrobna analiza izzivov držav članic v okviru evropskega semestra bo podlaga za načrtovanje programov skladov na začetku in sredini naslednjega obdobja. Na tem bo temeljilo kratko-, srednje- in dolgoročno načrtovanje in spremljanje skladov. Ohranjen bo sistem predhodnih pogojenosti in makroekonomske pogojenosti. Komisija in države članice (zlasti prek svojih nacionalnih programov reform) bodo v okviru evropskega semestra zagotovile usklajevanje in dopolnjevanje financiranja iz skladov kohezijske politike in novega **programa za podporo reformam**, kar zadeva podporo strukturnim reformam.

Kohezijska politika se bo še bolj osredotočila na inovacije. Okrepilo se bo tudi dopolnjevanje s programoma **Erasmus+** in **Obzorje Evropa**, in sicer z uskladitvijo zadevnih pravil, okrepitevijo mehanizmov „pečat odličnosti“ in namenske predhodne pogojenosti. Še naprej se bo razvijal koncept strategije pametne specializacije.

Projekti vseevropskih prometnih omrežij se bodo še naprej financirali iz Kohezijskega sklada, tako prek deljenega upravljanja kot prek neposrednega upravljanja v okviru **Instrumenta za povezovanje Evrope**. V ta namen se bo na Instrument za povezovanje Evrope preneslo 11 milijard evrov sredstev iz Kohezijskega sklada.

Zagotovile se bodo sinergije s programom LIFE za okoljske in podnebne ukrepe, zlasti prek strateških združenih projektov LIFE, da se bo izboljšalo črpanje sredstev za podporo okoljskim naložbam.

Kar zadeva izzive, povezane z migracijami, bodo vsi skladi kohezijske politike obravnavali dolgoročne potrebe na področju vključevanja, medtem ko bo Sklad za azil in migracije osredotočen na kratkoročnejše potrebe.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	273 000
od tega:	
Evropski sklad za regionalni razvoj	226 308
od tega:	
naložbe za rast in delovna mesta	215 172
evropsko teritorialno sodelovanje	9 500
najbolj oddaljene regije in redko poseljena območja	1 637
Kohezijski sklad	46 692
od tega prispevek za Instrument za povezovanje	11 285
Evrope – Promet	

Opomba: Seštevki se zaradi zaokroževanja ne ujemajo.

REGIONALNI RAZVOJ IN KOHEZIJA

Podpora turški skupnosti na Cipru

S programom se poskuša olajšati ponovna združitev Cipra s spodbujanjem gospodarskega razvoja turške skupnosti na Cipru.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

EU je v edinstvenem položaju, da zagotovi politično in gospodarsko pomoč pri ponovnem združevanju otoka. Ob pristopu Cipra k EU leta 2004 je EU izjavila, da je odločena končati izoliranost skupnosti ciprskih Turkov in s spodbujanjem gospodarskega razvoja skupnosti ciprskih Turkov olajšati ponovno združitev Cipra. Zato vzporedno s podporo pogajanjem za celovito rešitev ciprskega vprašanja zagotavlja podporo prek enotnega programa pomoči EU za turško skupnost na Cipru.

2. CILJI

Cilj programa je olajšati ponovno združitev Cipra s spodbujanjem gospodarskega razvoja turške skupnosti na Cipru, pri čemer je posebna pozornost namenjena gospodarskemu povezovanju otoka, izboljšanju stikov med obema skupnostma in z EU ter pripravi na prevzem pravnega reda EU. Program ima pet posebnih ciljev. To so: a) razvoj in obnova infrastrukture; b) spodbujanje družbenega in gospodarskega razvoja; c) spodbujanje sprave, ukrepi za krepitev zaupanja in podpora civilni družbi; d) večje približevanje turške skupnosti na Cipru EU; in e) priprava turške skupnosti na Cipru na uvedbo in izvajanje pravnega reda EU po celoviti rešitvi ciprskega vprašanja.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Ta program neposredno izvaja Evropska komisija. Nekateri projekti se izvajajo s posrednim upravljanjem mednarodnih organizacij ali agencij držav članic.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Zaradi posebnega položaja turške skupnosti na Cipru je to samostojen program EU, ki ni povezan z drugimi instrumenti, čeprav se v okviru programa poskuša koordinirati z drugimi donatorji, kjer je mogoče.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	240

Program za podporo reformam

Namen programa za podporo reformam je podpreti izvajanje **strukturnih reform v državah članicah**. Izvajanje strukturnih reform je ključnega pomena za modernizacijo evropskih gospodarstev, krepitev odpornosti in spodbujanje večje konvergence znotraj evropske ekonomske in monetarne unije.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Program za podporo reformam prispeva h krepitvi kohezije, odpornosti, konkurenčnosti in produktivnosti ter obenem podpira ustvarjanje delovnih mest, naložbe in rast. S tem krepí socioekonomske strukture v EU ter pospešuje ekonomsko in socialno zблиževanje med državami članicami. V ta namen bo program zagotavljal tehnično in finančno podporo državam članicam pri izvajanju teh reform.

Izvajanje strukturnih reform v državah članicah ostaja v nacionalni pristojnosti, vendar so izkušnje iz kriznih let pokazale, da so prizadevanja za reforme v eni državi članici pomembna za ostale in zato zaradi močnih povezav med gospodarstvi držav članic, zlasti tistih z enotno valuto, ne morejo biti zgolj nacionalno vprašanje. Usklajevanje gospodarskih politik se je na ravni EU okrepilo v okviru evropskega semestra, med drugim tudi zato, da bi se večja pozornost posvetila prioritetam evrskega območja, vendar je izvajanje priporočil za posamezne države v državah članicah neenakomerno. Ta program bo zagotovil dodatno podporo za izvajanje reform v okviru evropskega semestra. S tem bo prispeval k ekonomski in socialni uspešnosti in odpornosti držav članic. Njegov učinek tako ne bo omejen na nacionalno raven, ampak se bo spodbudil pozitivne učinke prelivanja v Uniji kot celoti.

Program bo pomagal pri soočanju z izzivi nacionalnih reform strukturne narave. Omogočil bo tudi ekonomijo obsega in izmenjavo dobrih praks med državami članicami. Države članice se pogosto soočajo s podobnimi izzivi in praktičnimi omejitvami pri izvajanju reform. Program bo omogočil vzpostavitev vseevropske mreže strokovnega znanja, ki jo bodo lahko izkoristile vse države članice. Spodbujal bo vzajemno zaupanje in nadaljnje sodelovanje med državami članicami in Komisijo. Program zagotavlja dopolnjevanje in sinergije z drugimi programi in politikami Unije na regionalni, nacionalni ravni, ravni Unije in mednarodni ravni, zlasti z dopolnjevanjem smernic politik v okviru evropskega semestra.

2. CILJI

Namen programa je spodbuditi in podpreti izvajanje strukturnih reform v državah članicah. Njihov cilj je modernizirati evropska gospodarstva, okrepiti odpornost, spodbuditi večjo konvergenco znotraj evropske ekonomske in monetarne unije s povečanjem konkurenčnosti in produktivnosti ter podpreti ustvarjanje delovnih mest, naložbe in rast. Vzpostavljane odpornih ekonomskih in socialnih struktur je še posebej pomembno v državah z enotno valuto in v državah članicah, ki so na poti k uvedbi evra, da se pomaga omogočiti tekoč prehod v evrsko območje in sodelovanje v njem.

Namen programa je podpreti širok spekter reform, zlasti tistih, ki so opredeljene v okviru evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik. Zlasti bo obravnaval izzive, navedene v priporočilih za posamezne države. Osredotočen je na tiste reforme, ki lahko največ prispevajo k odpornosti gospodarstev držav članic in imajo pozitivne učinke prelivanja

na druge države članice. Mednje spadajo reforme na proizvodnih trgih in trgih dela, davčne reforme, razvoj kapitalskih trgov, reforme za izboljšanje poslovnega okolja in reforme javne uprave.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Program je sestavljen iz treh ločenih instrumentov, ki se vzajemno dopolnjujejo:

- ▶ **Orodje za izvajanje reform** bo finančno podpiralo države članice pri izvajanju strukturnih reform, opredeljenih v okviru evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik. Upravljalno se bo v okviru neposrednega upravljanja. Državi članici bo zagotovilo finančni prispevek, potem ko bo izvedla reformne zaveze, o katerih se bo dogovorila s Komisijo. Reforme bodo prostovoljno predlagale države članice same, na podlagi izzivov, ugotovljenih v okviru evropskega semestra. Pomembne so predvsem za države članice s čezmernimi makroekonomskimi neravnotežji. Države članice bodo pripravile podroben sklop ukrepov, mejnike za izvajanje in časovni načrt za izvedbo, ki ne bo daljši od treh let. Komisija bo po dialogu z državami članicami sprejela sklep v obliki izvedbenega akta, v katerem bodo določene reformne zaveze (vključno z mejniki, cilji in časovnim načrtom), ki jih morajo izvesti države članice, in dodeljeni finančni prispevek. Države članice bodo o napredku poročale prek nacionalnih programov reform v okviru evropskega semestra.
- ▶ **Konvergenčni instrument** bo zagotavljal namensko finančno in tehnično podporo državam članicam, ki se želijo pridružiti evrskemu območju in bodo sprejele dokazljive ukrepe za uvedbo enotne valute v določenem časovnem roku. Namen tega orodja je podpreti izvajanje reform, osredotočenih na pomoč pri pripravi na uspešno vključitev v evrsko območje. Za zahteve po tehnični podpori v okviru tega instrumenta bodo veljala ista pravila kot za instrument za tehnično podporo. Za predloge za reformne zaveze, ki jih morajo sprejeti države članice, da bi prejele finančno podporo v okviru konvergenčnega instrumenta, bodo veljala enaka pravila kot za orodje za izvajanje reform. Če upravičena država članica do konca leta 2023 ne sprejme potrebnih ukrepov za uveljavljanje podpore iz konvergenčnega instrumenta, se predvidene dodelitve za konvergenčni instrument prenesejo na orodje za izvajanje reform.
- ▶ **Instrument za tehnično podporo** bo nadomestil sedanji program za podporo strukturnim reformam, tako da bo na zahtevo držav članic ponujal prilagojeno tehnično podporo za izvajanje institucionalnih in upravnih strukturnih reform ter strukturnih reform za ohranjanje rasti. Namen tega instrumenta je zagotoviti praktično podporo na terenu in spremljati celotni proces reform in/ali določene stopnje oziroma faze tega procesa. Podpora se zagotovi neposredno s pomočjo lastnega strokovnega znanja Komisije ali skupaj s pomočjo drugih izvajalcev tehnične podpore. Odvisno od projekta so med temi lahko strokovnjaki iz nacionalnih uprav, mednarodne organizacije, zasebna svetovalna in druga podjetja ter strokovnjaki iz zasebnega sektorja. Podpora za države članice se na vseh področjih politik zagotavlja usklajeno, s celostnim pristopom, pri čemer pred očmi ostaja perspektiva države članice.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Program bo učinkovito dopolnjeval močnejšo povezavo med **kohezijsko politiko** in evropskim semestrom. Skupaj z drugimi novimi instrumenti, kot je **evropska stabilizacijska funkcija za naložbe**, program deluje kot del globalnega pristopa k posodobljenemu okviru EU, ki podpira stabilno evropsko ekonomsko in monetarno unijo.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	25 000
od tega:	
orodje za izvajanje reform	22 000
konvergenčni instrument	2 160
instrument za tehnično podporo	840

Evropska stabilizacijska funkcija za naložbe za ekonomsko in monetarno unijo

Evropska stabilizacijska funkcija za naložbe bo pomagala ublažiti učinke asimetričnih šokov in preprečiti nevarnost negativnih učinkov prelivanja na druge države članice.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Poglobitev ekonomske in monetarne unije je ena od skupnih prioritet. Zanja je potrebno odločno ukrepanje držav članic, vendar jo je mogoče podpreti tudi z ustrezno podporo iz proračuna EU in instrumentov za usklajevanje politik.

Proračun EU je vedno spodbujal socialno in ekonomsko zблиževanje v smeri navzgor. V zadnjih letih se je povečala tudi posojilna zmogljivost na ravni EU, ki omogoča odzivanje na izredne razmere. Vendar je bila doslej pomoč v makroekonomski krizi omejena, a koristna pristojnost proračuna EU in je vključevala na primer evropski mehanizem za finančno stabilizacijo in plačilnobilanci instrument, medtem ko so evropski strukturni in investicijski skladi zagotavljali stabilizacijski učinek za države članice v težavah.

Države se med seboj razlikujejo, velikost in struktura gospodarstva pa sta pomembna dejavnika verjetnosti, da bo država izpostavljena nevarnosti šokov. Vendar se je med krizo jasno pokazala omejenost sredstev, ki so posameznim državam članicam na voljo za obvladovanje vplivov obsežnih asimetričnih šokov, pri čemer so nekatere sčasoma izgubile dostop do trgov za lastno financiranje. V več primerih je to povzročilo dolgotrajne recesije in negativne učinke prelivanja na druge države članice. Razlog za to je močna soodvisnost gospodarstev v evrskem območju in v manjši meri tudi v celotni EU. Preprečevanje teh negativnih učinkov prelivanja na ravni evrskega območja z novim orodjem bi zato imelo jasne koristi in dodano vrednost za EU kot celoto.

Zaradi posebnosti nove evropske stabilizacijske funkcije za naložbe je potrebna jasna osredotočenost na države članice evrskega območja, vendar bi bilo treba sodelovanje omogočiti tudi ostalim državam. Novi instrument dopolnjuje stabilizacijsko vlogo nacionalnih proračunov v primeru obsežnih asimetričnih šokov. Nacionalni proračuni bodo glede na svojo osrednjo vlogo v gospodarstvu še naprej glavni instrument fiskalne politike, ki bo državam članicam pomagal pri prilagajanju na spreminjajoče se gospodarske razmere. Zato morajo države članice še naprej krepiti in ohranjati zadostne fiskalne blažilnike, zlasti v ugodnih razmerah, kot določa Pakt za stabilnost in rast, poleg tega pa prilagoditi tudi ekonomske politike, da se prepreči nastanek makroekonomskih neravnotežij. V primeru upada gospodarske rasti bodo države članice najprej uporabile svoje avtomatske stabilizatorje in diskrecijske fiskalne politike v skladu s Paktom. Evropska stabilizacijska funkcija za naložbe se bo lahko na evropski ravni sprožila samo, če ti blažilniki in stabilizatorji v primeru obsežnih asimetričnih šokov ne bi zadostovali.

2. CILJI

Cilj evropske stabilizacijske funkcije za naložbe je zagotoviti sredstva za državo članico, ki jo prizadene šok. To bi lahko vplivalo na primanjkljaj/dolg zadevne države članice.

Evropska stabilizacijska funkcija za naložbe bo ločena od obstoječih instrumentov v naboru orodij javnih financ EU, vendar jih bo dopolnjevala. Za dostop do evropske stabilizacijske

funkcije za naložbe bodo morala biti izpolnjena stroga merila za upravičenost, kar naj bi prispevalo k zdravi fiskalni in ekonomski politiki ter zmanjšalo moralno tveganje.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Evropska stabilizacijska funkcija za naložbe pomaga podpirati in vzdrževati nacionalne ravni naložb. V težavnih časih se v nacionalnih proračunih pogosto najprej oklestijo naložbe, kar ima škodljive učinke na dolgoročno produktivnost in rast.

Evropska stabilizacijska funkcija za naložbe bo združevala ugodna vzajemna kritna posojila v višini do 30 milijard evrov iz proračuna EU, pri čemer bo povezana z elementom nepovratnih sredstev za kritje stroškov obresti. Skozi čas se bosta razvila še dve dodatni komponenti, in sicer v obliki morebitne vloge evropskega mehanizma za stabilnost ali prihodnjega Evropskega denarnega sklada in mehanizma prostovoljnega zavarovanja, ki bi ga vzpostavile države članice. Element nepovratnih sredstev v okviru evropske stabilizacijske funkcije za naložbe se bo financiral s prispevki držav članic evrskega območja, ki bodo ustrezali deležu denarnega dohodka (prihodka od izdajanja denarja). Države članice zunaj evrskega območja, ki želijo sodelovati pri evropski stabilizacijski funkciji za naložbe, bi k financiranju prispevale na podlagi ključa Evropske centralne banke za vpis kapitala.

Dostop do evropske stabilizacijske funkcije za naložbe je pogojen z izpolnjevanjem meril za upravičenost in dogovorjenim mehanizmom za sprožitev njene uporabe. Do dostopa bodo upravičene samo države članice, ki v obdobju pred obsežnimi asimetričnimi šoki izpolnjujejo svoje obveznosti iz okvira EU za gospodarski in fiskalni nadzor. To bo preprečilo moralna tveganja ter ustvarilo dodatne spodbude za izvajanje preudarnih fiskalnih in strukturnih politik. Sprožitev bo samodejna in hitra, na podlagi vnaprej določenih parametrov.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Evropska stabilizacijska funkcija za naložbe je ločena od obstoječih instrumentov EU na področju javnih financ in jih dopolnjuje. Zapolnjuje vrzel med obstoječimi instrumenti, ki se financirajo iz proračuna EU za delovna mesta, rast in naložbe, na eni strani ter finančno pomočjo v okviru evropskega mehanizma za stabilnost ali prihodnjega Evropskega denarnega sklada v skrajnih primerih na drugi strani.

Stabilizacijska funkcija skupaj z drugimi novimi instrumenti, kot je **program za podporo reformam**, deluje kot del globalnega pristopa k posodobljenemu okviru EU, ki podpira stabilno evropsko ekonomsko in monetarno unijo.

5. OKVIRNI LETNI ZNESEK

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Subvencionirana obrestna mera	600*

* Ta subvencionirana obrestna mera se bo financirala z zunanjimi namenskimi prejemki iz prispevkov držav članic evrskega območja, ki bodo ustrezali deležu denarnega dohodka (prihodka od izdajanja denarja).

PERICLES – zaščita evra pred ponarejanjem

Pericles je program EU, namenjen **zaščiti evra pred ponarejanjem in z njim povezanimi goljufijami** v EU in zunaj EU.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Zaščita evra je ključnega pomena za delovanje ekonomske in monetarne unije ter jo je treba že po definiciji zagotavljati na ravni EU. Zaščita enotne evropske valute ima kot javna dobrina jasno **nadnacionalno razsežnost** in zato presega interes in odgovornost posameznih držav članic. Zaradi čezmejnega kroženja evra in mednarodnega organiziranega kriminala na področju ponarejanja evra je treba dopolniti nacionalne okvire zaščite, da se bo zagotovilo enotno mednarodno sodelovanje in obvladovala nastajajoča nadnacionalna tveganja. Program spodbuja **nadnacionalno in čezmejno sodelovanje** znotraj EU in **na mednarodni ravni** ter s tem zagotavlja globalno zaščito evra pred ponarejanjem. Osredotoča se zlasti na preprečevanje posebnih nastajajočih groženj, kot je globoki/temni splet, in odnose z nekaterimi **zunanjimi partnerji**, kot je dialog z organi za boj proti ponarejanju evra ali podpora dejavnostim za zaščito evra v državah z najpomembnejšimi centri ponarejanja evra. V to kategorijo nadnacionalnih tem spadajo tudi raziskave o inovativnih varnostnih značilnostih druge generacije evrskih kovancev.

2. CILJI

Program Pericles, zasnovan na stebrih preprečevanja, zatiranja in sodelovanja, je namenjen **krepitevi zmogljivosti** in podpori **priizmenjavi, pomoči ter usposabljanju** za zaščito evrskih bankovcev in kovancev pred ponarejanjem v EU in v tujini.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Spletno vlaganje vlog in ustrezne dokumentacije bo prispevalo k poenostavitvi izvajanja. Mehanizmi za uresničevanje bodo ostali stabilni, saj se sredstva uporabljajo za zagotavljanje nepovratnih sredstev pristojnim nacionalnim organom (policiji, sodstvu, centralnim bankam in kovnicam), ki se zanimajo za izvajanje ukrepov, in za financiranje ukrepov, ki jih izvaja neposredno Komisija.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Posebni nadnacionalni in večdisciplinarni pristop programa Pericles in njegovo osredotočenost na krepitev zmogljivosti dopolnjuje **Sklad za notranjo varnost**, namenjen preprečevanju kriminala in boju proti njemu, zlasti prizadevanjem za preprečevanje ponarejanja, povezanega s terorizmom, organiziranim kriminalom ter kibernetiko in okoljsko kriminaliteto ali boju proti takšnemu ponarejanju. Obstajajo tudi sinergije z instrumentom za **izmenjavo informacij in tehnično pomoč**, ki podpira dejavnosti v zvezi s ponarejanjem evra v državah kandidatkah. Program dopolnjujejo tudi drugi ukrepi na področju ekonomske in monetarne unije, zlasti **konvergenčni instrument** za nove članice evrskega območja.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	8

VLAGANJE V LJUDI, SOCIALNA KOHEZIJA IN EVROPSKE VREDNOTE

Evropski socialni sklad+

Evropski socialni sklad+ je glavni instrument EU za **vlaganje v človeški kapital** za trajnostni gospodarski razvoj. S strokovnim usposabljanjem in prekvalificiranjem **ljudej pomaga najti boljše zaposlitev**, zagotavlja bolj poštene zaposlitvene možnosti za vse državljane EU in krepi **socialno vključevanje**. S tem prispeva k doseganju ciljev trajnostnega razvoja za leto 2030.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Dodano vrednost EU konkretno ponazarjajo sredstva EU za razvoj človeškega kapitala na podlagi ciljev Pogodb o dostopu do zaposlitve, kakovostnem izobraževanju in socialni koheziji. Evropski socialni sklad od svoje ustanovitve leta 1957 vlaga v ljudi in s konkretnimi ukrepi spodbuja boljše kvalifikacije večjega števila državljanov ter krepi enakost, socialno pravičnost in družbeni napredek ter s tem državljanom dokazuje, da jih lahko EU opolnomoči in zaščiti. Evropski steber socialnih pravic, kakor je bil novembra 2017 razglašen na socialnem vrhu v Göteborgu, je opozoril na to, da je treba v ospredje postaviti ljudi in še bolj razviti socialno razsežnost Unije. V stebru so poudarjena skupna načela na področju enakih možnosti in dostopa do trga dela, poštenih delovnih pogojev ter socialne zaščite in vključevanja.

Financiranje EU spodbuja nacionalne ukrepe za reševanje takšnih ključnih zaposlitvenih in socialnih izzivov. Evropski socialni sklad dodaja vrednost tudi z razširjeno podporo posameznim skupinam (kot so mladi in najbolj ogroženi) ter podporo inovacijam, eksperimentiranju, skupnemu transnacionalnemu sodelovanju, krepitvi zmogljivosti in izmenjavi dobrih praks. Dokazi kažejo, da se vrednost vsakega evra, ki je na ravni EU porabljen na področju zaposlovanja in socialnih naložb, potroji zaradi svojih učinkov (višja stopnja zaposlenosti, preprečevanje zgodnjega opuščanja šolanja in zmanjšanje revščine). V obdobju krize je Sklad med prizadevanji držav članic za konsolidacijo javnih financ pomagal ohraniti javne naložbe.

Med zadnjo gospodarsko in socialno krizo je bila očitna potreba po nadaljnji krepitvi gospodarske in socialne odpornosti ter zblíževanja v smeri višjih socialnih standardov, saj globalizacija, demografske spremembe, nove tehnologije in paradigme produktivnosti spreminjajo naš način življenja in dela. Sklad lahko zagotovi pomembno podporo pri reševanju teh izzivov, med drugim tudi s krepitvijo učinka reform, ki se izvajajo v okviru evropskega semestra, prek zagotavljanja spremljajočega financiranja. Pomembni ukrepi za blaženje učinkov krize in povečanje odpornosti gospodarskih in tržnih institucij ne bi bili razviti brez podpore sklada.

2. CILJI

Evropski socialni sklad+ podpira izvajanje načel evropskega stebra socialnih pravic. Odpravlja sedanjo razdrobljenost finančnih instrumentov na področju socialne politike ter združuje področje uporabe in vire Evropskega socialnega sklada+ v sedanji obliki, pobude za zaposlovanje mladih, Sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim, Programa za zaposlovanje in socialne inovacije ter programa Zdravje v enoten, racionaliziran, celovit in prožnejši instrument, ki naslavlja naslednje prioritete EU:

- ▶ spodbujanje reform za **izboljšanje gospodarske in socialne odpornosti ter zblževanja v smeri višjih socialnih standardov**, dostopnosti, odpornosti in učinkovitosti **zdravstvenih sistemov in politik javnega zdravja**, zlasti z racionaliziranim in bolj usklajenim načrtovanjem s priporočili za posamezne države v okviru evropskega semestra;
- ▶ vlaganje v **izobraževanje in spretnosti** (zlasti osnovne digitalne spretnosti) za prilagajanje trenutnim in prihodnjim potrebam gospodarstva, spodbujanje **zaposlovanja** z dejavnim ukrepanjem, ki omogoča (ponovno) vključevanje na trge dela, predvsem za mlade in dolgotrajno brezposelne, in naslavljanje novih tveganj za zdravje, ki so povezana s spreminjajočimi se oblikami dela;
- ▶ posebna pozornost bo namenjena tudi položaju **migrantov** in njihovem vključevanju na trge dela;
- ▶ spodbujanje **socialnega vključevanja**, ki zagotavlja visoko raven zdravstvenega varstva ter preprečuje in zmanjšuje **revščino in neenakost**;
- ▶ **podpiranje mobilnosti delovne sile in socialnih inovacij** z vseevropskimi partnerstvi;
- ▶ zmanjšanje neenakosti v **dostopu do javnega zdravstva in kakovosti zdravstvenega varstva** med državami članicami, **zaščita ljudi pred resnimi čezmejnimi zdravstvenimi grožnjami** s preprečevanjem in zmanjševanjem zdravstvenih kriz, opolnomočenje zdravstvenih sistemov s poudarkom na njihovi digitalni preobrazbi ter podpiranje zdravstvene zakonodaje EU.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Poenostavljeno in učinkovitejše izvajanje bo eden ključnih elementov Evropskega socialnega sklada+ in bo imelo tri cilje: zmanjšanje upravnega bremena, zagotavljanje potrebne prožnosti za odzivanje na nepričakovane socialne izzive in osredotočanje na rezultate namesto na stroške. Izvajanje bo v glavnem potekalo v okviru deljenega upravljanja, v manjši meri pa tudi neposrednega upravljanja. Ukrepi bodo pomenili hitrejši zagon novih programov, kar bo vodilo v stabilnejšo in predvidljivejšo razporeditev plačil v celotnem obdobju.

Administrativno breme se bo zmanjšalo zaradi uporabe enotnih pravil, s katerim bodo usklajeni izvedbeni predpisi vseh evropskih strukturnih in investicijskih skladov, zmanjšanja prekrivanj ciljnih skupin in ukrepov, večjega navzkrižnega opiranja na revizije in poenostavljenega programskega okvira skupaj s spodbudami za nadaljnjo uporabo obstoječih sistemov upravljanja in kontrole.

Z večjo prožnostjo se bo Evropski socialni sklad+ hitreje odzival na **nepričakovane socialne izzive in nepredvidene priložnosti**. Financiranje bo potekalo po poenostavljenih postopkih za spremembo programskih odločitev in za Sklad bodo uvedena pravila finančnega poslovanja, ki bodo omogočila standardizacijo stroškov ter s tem prispevala k povečanju dostopnosti in prožnosti v zvezi z upravičenci na terenu.

Financiranje EU bo večji poudarek namenilo tudi doseganju rezultatov. Privzeta uporaba „standardnih možnosti poenostavljenega obračunavanja stroškov“ bo olajšala dostop do financiranja EU in s tem zmanjšala stroške kontrol ter upravljanje programov osredotočila na doseganje učinkov in rezultatov. Nove določbe za izplačevanje plačil na podlagi rezultatov in izpolnjevanja pogojev bodo prispevale k nadaljnjemu izboljšanju dodeljevanja sredstev iz

Sklada. Obsežnejše nacionalno sofinanciranje bo tudi pomagalo povečati odgovornost na terenu ter vpliv politike.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Vsi skladi v deljenem upravljanju bodo imeli skupna pravila (uredba o skupnih določbah), ki bodo zajemala naslednje sklade: Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad, **Evropski socialni sklad+**, **Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja**, **Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo**, **Sklad za azil in migracije**, **Sklad za notranjo varnost** ter **Sklad za integrirano upravljanje meja**. To bo povzročilo zbliževanje pravil, ki bo okrepilo usklajenost in sinergije med temi skladi.

Evropski socialni sklad+ bo bolj usklajen z **evropskim semestrom za usklajevanje ekonomskih politik**, ki upošteva regionalne posebnosti. Podrobna analiza izzivov držav članic v okviru evropskega semestra bo podlaga za načrtovanje skladov na začetku in sredini naslednjega obdobja. Na tem bo temeljilo kratko-, srednje- in dolgoročno načrtovanje in spremljanje skladov. Ohranjen bo sistem predhodnih pogojenosti in makroekonomske pogojenosti. Komisija in države članice (zlasti prek svojih nacionalnih programov reform) bodo v okviru evropskega semestra zagotovile usklajevanje in dopolnjevanje financiranja iz skladov kohezijske politike in novega programa za podporo reformam, kar zadeva podporo strukturnim reformam.

Poleg srednje- in dolgoročnih strukturnih ukrepov Evropskega socialnega sklada+ bo **Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji** podpiral delavce, ki se soočajo z negativnimi učinki razvoja v zvezi z globalizacijo, vključno s spremembami vzorcev trgovanja zaradi odločitev tretjih držav.

Kar zadeva druge instrumente, bo boljše dopolnjevanje omogočilo integrirano podporo politični vrednostni verigi, na primer z večjimi priložnostmi za razširitev transnacionalnih projektov **Erasmus+** v okvir nacionalne politike s podporo Evropskega socialnega sklada+, zlasti za mlade z manj možnosti, ali skupnimi konkurenčnimi razpisi za vključevanje rezultatov inovativnih projektov iz programov EU, kot so kurikuli za spretnosti in kompetence, ki se razvijajo v okviru programa **Obzorje Evropa**, v nacionalne politike. Sinergije s **Programom za digitalno Evropo** bodo nastale pri razvoju spretnosti. Poleg tega bo Evropski socialni sklad+ v dopolnjevanju s **Skladom za azil in migracije** podpiral dolgoročno vključevanje državljanov tretjih držav, tudi glede potreb v zvezi z vključevanjem premeščenih državljanov tretjih držav.

Sklad InvestEU bo imel pri finančnem inženiringu pomembno dopolnjevalno vlogo zlasti s spodbujanjem dostopa do sredstev v okviru razdelka za socialne naložbe in spretnosti.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	101 174
od tega:	
Evropski socialni sklad	100 000
zaposlovanje in socialne inovacije	761
zdravje	413

VLAGANJE V LJUDI, SOCIALNA KOHEZIJA IN EVROPSKE VREDNOTE

Erasmus+

Erasmus+ ljudi, zlasti mlade, opremlja z novimi znanji in spretnostmi prek **študija, delovnih praks, vaješttev, mladinskih izmenjav, poučevanja, usposabljanja, mladinskega dela in športnih dejavnosti** po vsej Evropi in širše. Evropske države podpira pri **posodobitvi in izboljšanju nacionalnih sistemov izobraževanja in usposabljanja** ter njihove mladinske in športne politike.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Program temelji na treh ključnih ukrepih: mobilnosti, sodelovanju in podpori razvoju politik. Erasmus+ daje ljudem več priložnosti za učno izkušnjo v tujini. Prav tako ponuja priložnosti za mreženje in sodelovanje ter dejavnosti krepitve zmogljivosti znotraj Unije in s tretjimi državami. Vključuje vzajemno učenje in izmenjavo dobrih praks. Podpira inovacije v sistemih in organizacijah ter sodelujočim posameznikom in institucijam zagotavlja konkretne rezultate.

Ukrepanje na ravni EU je bistveno zaradi transnacionalne narave in obsega teh dejavnosti. Program Erasmus+ vsem državam članicam zagotavlja koristi mobilnosti in izmenjave dobrih praks, pri tem pa tudi kar najboljše razširjanje rezultatov. Z ukrepanjem EU na terenu se lahko zapolnijo manjkajoče povezave, prepreči razdrobljenost, izkorišča potencial Evrope brez notranjih meja ter izboljšata preglednost in primerljivost sistemov izobraževanja in usposabljanja v Uniji. Druge sheme, iz katerih se primerljivi ukrepi financirajo na nacionalni ravni, so še naprej znatno manjšega obsega in imajo omejeno področje delovanja ter ne morejo nadomestiti financiranja iz programa Erasmus+.

Evropski steber socialnih pravic, kakor so ga razglasile vse tri institucije na socialnem vrhu v Göteborgu novembra 2017, je opozoril na to, da je treba v ospredje postaviti ljudi in še bolj razviti socialno razsežnost Unije. V stebru so poudarjena skupna načela na področju enakih možnosti in dostopa do trga dela, poštenih delovnih pogojev ter socialne zaščite in vključevanja. Da bi se ljudje lahko soočili s konkurenčnim trgom dela, se pripravili na družbene izzive in prispevali k odpornim gospodarstvom, morajo biti opremljeni z ustreznim naborom znanja, spretnosti in kompetenc, potrebnih v hitro spreminjajočem se svetu.

Zato bo Erasmus+ podpiral pridobivanje v prihodnost usmerjenega znanja in spretnosti ter razvoj kompetenc in gradil nova zaveznitva z ustreznimi deležniki. Erasmus+ bo postal bolj vključujoč in dostopen program, zlasti za manjše ali civilnodružbene organizacije. Še večjemu številu mladih, tudi osnovnošolskih učencev, bo omogočil potovanje v drugo državo za namene učenja, dosegal pa bo tudi posameznike z manj možnostmi. Z okrepitvijo ozaveščenosti o zadevah EU in spodbujanjem aktivne udeležbe v družbi bo prispeval k odpravljanju pomanjkanja razumevanja EU in njenega delovanja. Povečana in razširjena bosta tudi mobilnost in sodelovanje na evropski in mednarodni ravni.

2. CILJI

Splošni cilj programa je podpora izvajanju ciljev politik EU na področju izobraževanja in usposabljanja ter mladih in športa, kar bo prispevalo k trajnostni rasti in socialni koheziji ter spodbujanju skupnih vrednot EU in občutka pripadnosti EU.

Za izobraževanje in usposabljanje to pomeni vzpostavitev **evropskega izobraževalnega prostora** do leta 2025, znotraj katerega učenja, študija in raziskovanja ne bodo ovirale meje, pri tem pa se bodo izvajale ustrezne politike EU na tem področju, zlasti **novi program znanj in spretnosti za Evropo**, in sicer na podlagi pariške deklaracije o spodbujanju državljanstva in skupnih vrednot svobode, strpnosti in nediskriminacije z izobraževanjem.

Program bo podpiral in izvajal ukrepe v skladu s prenovljenim okvirom za evropsko sodelovanje na mladinskem področju v zvezi z **učno mobilnostjo, krepitvijo zmogljivosti** v mladinskem sektorju ter **ukrepi za opolnomočenje mladih** pri sodelovanju in podpiranju držav članic pri razvoju njihovih nacionalnih sistemov za mlade.

Pomagal bo pri razvoju evropske razsežnosti v športu in krepil evropsko identiteto s potovalnimi izkušnjami (vozovnice Interrail za mlade).

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Glede na dosedanje uspešno izvajanje programa bo prihodnji Erasmus+ kot integriran program, ki temelji na načelu vseživljenjskega učenja, ohranil sedanjo osnovno strukturo. Ukrepi programa pokrivajo številna področja, kot so visoko šolstvo, poklicno in strokovno izobraževanje in usposabljanje, šolsko izobraževanje, izobraževanje odraslih, mladi in šport.

Proračun programa Erasmus+ se bo izvajal predvsem prek nacionalnih agencij s sedeži v posameznih državah, ki sodelujejo v programu Erasmus+, v manjši meri pa ga bosta izvajali Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo ter Komisija.

Erasmus+ bo za vse zmanjšal upravno breme s poenostavitvijo postopkov in procesov, optimizacijo elektronskih orodij in povečanjem njihove interoperabilnosti ter prijaznosti uporabnikom, zmanjšanjem obveznosti poročanja in obveščanja ter večjo standardizacijo izvajanja programov med nacionalnimi agencijami. Poenostavitev in racionalizacija načinov izvajanja bosta olajšali dostop do programa Erasmus+. Občutno bodo poenostavljeni in racionalizirani izvedbeni mehanizem in pravila mednarodne komponenete programa Erasmus+.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Program dopolnjuje nacionalne in regionalne ukrepe ter omogoča resnično transnacionalno strukturirano mobilnost, sodelovanje in podporo politikam.

Okrepilo se bo pomembno dopolnjevanje med programom Erasmus+ in drugimi instrumenti EU, vključno z **Evropskim socialnim skladom+** in **Obzorjem Evropa**. Poleg tega bo **evropska solidarnostna enota** v popolni sinergiji s programom Erasmus+ olajšala udeležbo mladih v solidarnostnih dejavnostih, saj se bosta oba programa izvajala s podporo Izvajalske agencije za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo ter nacionalnih agencij.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

Zneski v tekočih cenah	v milijonih EUR
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	30 000

VLAGANJE V LJUDI, SOCIALNA KOHEZIJA IN EVROPSKE VREDNOTE

Evropska solidarnostna enota

Cilj evropske solidarnostne enote je olajšati **udeležbo mladih v solidarnostnih dejavnostih** v Evropi in tujini ter jim omogočiti, da te priložnosti uporabijo za izboljšanje svojih spretnosti, kompetenc in zaposljivosti, s tem pa se rešujejo tudi konkretni družbeni izzivi.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Solidarnost je v središču Evropske unije in ena izmed njenih temeljnih vrednot.

Evropska solidarnostna enota je od decembra 2016 združila vse povezane dejavnosti v okviru obstoječih programov in mladim omogočila udeležbo v solidarnostnih dejavnostih. Od leta 2014 pobuda Prostovoljci EU za humanitarno pomoč državljanom EU daje edinstveno priložnost za prispevanje k humanitarnim ukrepom v tretjih državah.

Spodbujanje solidarnostnih dejavnosti na ravni EU ima pomembne koristi. To se je ponovno potrdilo v vmesni oceni programa Erasmus+, ki je glavni vir priložnosti za prostovoljsko delo v okviru enote, in pobude Prostovoljci EU za humanitarno pomoč. Glede na pomanjkanje finančnih sredstev na tem področju projekti, financirani iz sredstev EU, zlasti projekti v zvezi z dejavnostmi, ki vključujejo več držav, samo z nacionalnim financiranjem ne bi bili izvedeni. Pripravljenost na sodelovanje presega priložnosti, ki so na voljo: v tujini se je prostovoljsko udejstvovalo le 8 % mladih in 76 % tistih, ki tega niso storili, trdi, da je razlog za to pomanjkanje priložnosti. Na splošno bi več kot štiri desetine mladih Evropejcev želelo delati, študirati ali se usposablјati v drugi evropski državi.

Doslej je prek 53 000 mladih pokazalo zanimanje za solidarnostne dejavnosti s tem, da so se registrirali na portalu evropske solidarnostne enote. Brez evropske solidarnostne enote in Prostovoljcev EU za humanitarno pomoč bi bil izgubljen znaten potencial za solidarnostne dejavnosti, kar bi negativno vplivalo na blaginjo, ranljive skupnosti, razvoj mladih in celotno družbo. Evropska solidarnostna enota bo omogočila združevanje obstoječih virov in znanja, da se doseže kritična masa trajnega financiranja za reševanje vseevropskih izzivov s solidarnostnimi dejavnostmi. Priložnosti za opravljanje solidarnostnega dela v državah morajo imeti evropsko razsežnost, kot je krepitev politike EU (npr. na področju migracij ali okolja), da so lahko upravičene.

Evropska solidarnostna enota dopolnjuje obstoječe javne in zasebne politike in se dopolnjuje z obstoječimi nacionalnimi shemami. Ta dopolnilni učinek zagotavlja dejstvo, da je cilj programa izpolnjevanje neizpolnjenih družbenih potreb.

2. CILJI

Cilj evropske solidarnostne enote je izboljšati udeležbo mladih in organizacij v dostopnih in visokokakovostnih solidarnostnih dejavnostih. S tem se krepi kohezija in solidarnost v Evropi in tujini, podpirajo skupnosti in rešujejo družbeni izzivi. Evropska solidarnostna enota temelji na sedanji evropski solidarnostni enoti in programu Prostovoljci EU za humanitarno pomoč, da bi:

- ▶ izpolnili znatne neizpolnjene **družbene potrebe** na najrazličnejših področjih, kot so razvojna in humanitarna pomoč, izobraževanje, zdravje, družbeno vključevanje,

pomoč pri oskrbi s hrano, gradnja zavetišč, sprejemanje, podpiranje in vključevanje migrantov in beguncev, varstvo okolja ali preprečevanje naravnih nesreč, ter prispevali k ciljem EU na teh področjih politike;

- ▶ **opolnomočili mlade** z njihovim sodelovanjem v evropskih solidarnostnih dejavnostih. To mladim omogoča, da razvijejo svoje človeške in družbene spretnosti ter s tem postanejo samostojni, dejavni posamezniki. Hkrati razvijajo svojo evropsko identiteto in medkulturne kompetence, kar je bistvenega pomena v času trajno visoke brezposelnosti mladih v nekaterih delih Evrope in vedno večjega tveganja trajne socialne izključenosti nekaterih ranljivih skupin;
- ▶ **okrepili temelje za sodelovanje v solidarnostnih dejavnostih** in zagotovili široko podlago za podporo organizacijam po vsej Evropi. To prispeva tudi h gradnji vključujočih, odprtih skupnosti, kar celotni družbi pomaga, da postane odprnejša.

Vključevanje **pobude Prostovoljci EU za humanitarno pomoč** mladim Evropejcem ponuja edinstveno priložnost, da izkažejo solidarnost z ljudmi v stiski po vsem svetu in prispevajo k humanitarnim/razvojnim ukrepom v tretjih državah. Tudi organizacijam omogoča, da prejmejo tehnično pomoč in krepijo zmogljivosti za obvladovanje tveganja nesreč, pripravljenost in odzivanje.

Evropska solidarnostna enota bo s povezovanjem mladih udeležencev z drugimi generacijami v projektih, ki omogočajo pozitivne sinergije in vzajemno učenje, prispevala tudi k medgeneracijski solidarnosti. Svojo platformo in mrežo udeležencev bo nadalje razvila, da bi ustvarila širšo skupnost ljudi, ki sodelujejo pri solidarnostnih dejavnostih.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Evropska solidarnostna enota bo podpirala prakse v akreditiranih organizacijah, ki sodelujejo v solidarnostnih projektih. Izvajala se bo po uspešnem vzorcu, ki je bil vzpostavljen za program Erasmus+. Ta vzorec temelji na jasni razdelitvi nalog upravljanja programa med Komisijo, nacionalnimi agencijami, ustanovljenimi v okviru programa Erasmus+, in Izvajalsko agencijo za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo.

Geografsko območje uporabe nove evropske solidarnostne enote na humanitarnem področju zajema vse države sveta. Pri vseh drugih prostovoljskih priložnostih bi bile lahko vključene vse države, ki zdaj sodelujejo v programu Erasmus+. Priložnosti za delovne prakse in zaposlitve pa bodo na voljo samo v državah članicah EU.

Evropska solidarnostna enota bo zagotovila:

- ▶ **celovit pristop k solidarnosti** v okviru enega samega instrumenta EU, ki bo zajemal dejavnosti tako znotraj meja EU kot zunaj njih in vključeval humanitarno razsežnost;
- ▶ enotno kontaktno točko (**vse na enem mestu**) za mlade, ki se zanimajo za solidarnost, z jasnim in preprostim dostopom do sheme;
- ▶ večje število prostovoljcev, pripravnikov in zaposlenih prek **enega samega instrumenta**;
- ▶ **poenostavitev pravil** obstoječih shem in uvedbo enotnega postopka izvajanja;
- ▶ zmanjšanje stroškov zaradi **ekonomije obsega in področja uporabe** (zavarovanje, usposabljanje, komunikacija, spletna platforma itd.).

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Evropska solidarnostna enota bo predstavljala enotno točko za solidarnostne dejavnosti tako znotraj kot zunaj EU. Spletla bo tesne vezi in sinergije z nacionalnimi okviri in shemami, kot so programi civilne družbe. Zagotovljeni bodo tesno dopolnjevanje in sinergije z mladinskimi dejavnostmi v okviru prihodnjega programa **Erasmus+** in dejavnostmi v okviru **Evropskega socialnega sklada+**, katerih cilj je spodbujanje zaposlovanja mladih. Izkoriščene bodo tudi sinergije s programom EU za okoljske in podnebne ukrepe **LIFE**, predvsem kot dopolnilni ukrepi za strateške integrirane projekte.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	1 260

VLAGANJE V LJUDI, SOCIALNA KOHEZIJA IN EVROPSKE VREDNOTE

Pravosodje, pravice in vrednote

Sklad za pravosodje, pravice in vrednote je nov instrument EU, ki je sestavljen iz dveh programov financiranja: **programa za pravice in vrednote** ki podpira **enakost in pravice** ter programa za pravosodje, ki spodbuja izoblikovanje **evropskega pravosodnega prostora**.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Spodbujanje, krepitev in zaščita evropskih vrednot, pravic in pravosodja prispeva k temu, da EU v vsakodnevem življenju ljudi dobi avtentično in konkretno podobo. S spodbujanjem in zaščito enakosti in pravic po vsej EU, spodbujanjem udeležbe državljanov v političnem in civilnem življenju ter podpiranjem politik, ki spodbujajo enakost in protiskriminacijo ter preprečujejo nasilje, sklad prispeva h krepitvi evropske demokracije, evropskih enakopravnih družb in civilnih institucij.

Spodbujanje vrednot EU pomeni tudi njihovo zaščito ter zagotavljanje okolja, spoštljivega do načela pravne države in neodvisnosti sodstva ter v katerem sta okrepljena vzajemno priznavanje in medsebojno zaupanje med državami članicami. To je jedro evropskega pravosodnega prostora. Najboljši način za odpravo preostalih ozkih grl, ki ovirajo pravosodno sodelovanje v civilnopravnih in kazenskih zadevah, ter nepopolnega izvajanja prava Unije so pobude, ki jih financira EU.

Programa v okviru Sklada za pravosodje, pravice in vrednote bosta tudi okrepila in podprla ključno vlogo nevladnih organizacij in organizacij civilne družbe pri spodbujanju in varovanju skupnih vrednot EU in ozaveščanju o njih ter prispevala k dejanskemu uveljavljanju pravic iz prava Unije.

2. CILJI

Splošni cilj Sklada za pravosodje, pravice in vrednote je ohranjati odprte, demokratične in vključujoče družbe. Državljanke želi opolnomočiti z zaščito in spodbujanjem pravic in vrednot z nadaljnjim razvojem evropskega pravosodnega prostora.

To želi doseči z naslednjima ciljema:

- ▶ opolnomočenje državljanov s spodbujanjem in zaščito pravic, vrednot in enakosti ter ustvarjanjem priložnosti za sodelovanje in udeležbo;
- ▶ prispevek k poglobljenemu razvoju evropskega pravosodnega prostora na podlagi načela pravne države, vzajemnega priznavanja in medsebojnega zaupanja, zlasti z olajšanjem dostopa do pravnega varstva, spodbujanjem pravosodnega sodelovanja v civilnopravnih in kazenskih zadevah ter učinkovitostjo nacionalnih pravosodnih sistemov.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Novi instrument združuje manjše programe s povezanimi cilji in upravičenci z namenom izboljšanja uspešnosti in učinkovitosti ukrepanja EU. Njegova struktura razvija sinergije med obstoječimi programi in istočasno dovoljuje posebnosti posameznih politik. Izvajanje bo na

podlagi izkušenj, pridobljenih v predhodni generaciji programov, racionalizirano, da bi se povečala stroškovna učinkovitost in zmanjšalo upravno breme, na primer z zmanjšanjem števila osnovnih finančnih transakcij.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Sklad za pravosodje, pravice in vrednote ima politične sinergije s **Programom za enotni trg**, saj podpira opolnomočenje potrošnikov in krepitev dejavnosti izvršilnih organov na področju varstva potrošnikov. S financiranjem dejavnosti na področju prava gospodarskih družb, pogodbenega prava in preprečevanja pranja denarja bo prihodnji Program za enotni trg neposredno prispeval k izvajanju politike EU na področju pravosodja. V okviru **Evropskega socialnega sklada**+ se bodo razvile in okrepile sinergije zaradi njegovega znatnega in neposrednega učinka na ljudi – tudi na tiste z najmanj možnostmi in ki so žrtve diskriminacije – ter njegove pomembnosti za spodbujanje enakosti spolov in enakih možnosti, evropskih vrednot ter spoštovanja temeljnih pravic. **Program za digitalno Evropo** bo omogočil zagotavljanje digitalne preobrazbe pravosodnih sistemov v državah članicah, razvoja pravnih tehnologij v evropskih podjetjih ter čezmejnega povezovanja in interoperabilnosti. Spodbujanje vrednot in pravic znotraj EU se odraža v njihovem spodbujanju na globalni ravni, tudi s povezanostjo z izvajanjem ciljev trajnostnega razvoja. Glede na to se lahko sinergije razvijajo tudi z **zunanjim delovanjem** na večstranski ravni.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	947
od tega:	
pravice in vrednote	642
pravosodje	305

VLAGANJE V LJUDI, SOCIALNA KOHEZIJA IN EVROPSKE VREDNOTE

Ustvarjalna Evropa

Ustvarjalna Evropa je program EU, ki podpira **evropsko kulturo**, zlasti tudi z **ukrepi MEDIA**.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Spodbujanje, krepitev in zaščita evropske kulturne raznolikosti in kulturne dediščine ter ustvarjalnosti prispeva k temu, da EU v vsakodnevem življenju ljudi dobi avtentično in konkretno podobo. Kultura ima tako osrednjo vlogo pri reševanju ključnih družbenih in gospodarskih izzivov. Poleg tega ima kultura pomembno vlogo pri spodbujanju inovacij, gospodarske rasti in ustvarjanja delovnih mest.

Podpora kulturni raznolikosti omogoča umetniško in ustvarjalno svobodo ter krepi ozaveščenost o skupni evropski identiteti. Za spodbujanje kulturnih vrednot je potreben konkurenčen in živahen kulturni in ustvarjalni sektor, zlasti audiovizualna industrija, da se dosežejo državljani po vsej Evropi, zlasti v okviru vse bolj povezanega enotnega digitalnega trga.

Naložbe v kulturo na ravni EU imajo ključno vlogo pri spodbujanju raznolikih in vključujočih družb ter podpirajo druge politike EU z zunanjimi učinki. Občutno večjo dodano vrednost bodo zagotovili osredotočanje na področja, ki dopolnjujejo nacionalno in regionalno financiranje z močno čezmejno razsežnostjo, odprava nedelovanja trga ter prispevek k ekonomiji obsega in kritični masi.

Mobilnost zaposlenih v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, podpora novim talentom in promoviranje umetnikov in njihovih del na mednarodni ravni krepijo čezmejno uspešnost Evropske unije na področju kulture in njene povezave na svetovnem odru. Ukrepi za spodbujanje vključevanja občinstva in kulturne udeležbe ter podpora umetniškemu izražanju krepijo ustvarjalni in inovacijski potencial Evrope, ki presega nacionalne meje. To velja zlasti za obogateno ustvarjanje, razširjanje in promoviranje kulturno raznolikih in konkurenčnih evropskih filmskih vsebin, za katere sta bistvena nadaljnje povečanje in konsolidacija evropske avdiovizualne industrije.

Kar zadeva avdiovizualno industrijo, bodo ukrepi v okviru komponente MEDIA okrepili konkurenčnost evropske ustvarjalne in avdiovizualne industrije s podpiranjem evropskih del, ki se lahko postavijo ob bok večjim neevropskim produkcijam, novimi tehnologijami za inovativno pripovedovanje zgodb (npr. navidezna resničnost), strategijami za trženje, promocijo in razširjanje ter spremljajočim izvajanjem direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah.

2. CILJI

Glavni cilj Ustvarjalne Evrope je ohranjati odprte, vključujoče in ustvarjalne družbe ter okrepiti konkurenčnost kulturnega in ustvarjalnega sektorja ter s tem pospešiti rast in ustvarjanje delovnih mest. Program želi:

- ▶ varovati, razvijati in promovirati evropsko kulturno raznolikost in evropsko kulturno dediščino;

- ▶ podpirati ustvarjanje in razširjanje kakovostnih in raznolikih evropskih del, do katerih bodo lahko dostopala široka čezmejna občinstva;
- ▶ podpirati kulturno ustvarjalnost v izobraževanju in inovacijah;
- ▶ okrepiti čezmejno razsežnost kulturnega in ustvarjalnega sektorja;
- ▶ izboljšati konkurenčnost in inovacijske zmogljivosti evropske ustvarjalne in avdiovizualne industrije.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Program še naprej v glavnem izvaja Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo. Izvajanje bo na podlagi izkušenj, pridobljenih v predhodni generaciji programov, racionalizirano, da bi se povečala stroškovna učinkovitost in zmanjšalo upravno breme, na primer z zmanjšanjem števila osnovnih finančnih transakcij. Centri Ustvarjalne Evrope bodo zagotavljali bolj racionalizirano in bolj osredotočeno komunikacijo, razširjanje in povratne informacije o rezultatih.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Ustvarjalna Evropa ima močne sinergije s **Programom za enotni trg**, saj spodbujanje kulture in medijev neposredno prispeva k izvajanju strategije za enotni digitalni trg. Sinergije s programom **Erasmus+** se bodo okrepile z bolj sistematičnim vključevanjem potreb ustanov za kulturno izobraževanje in usposabljanje v obstoječe in prihodnje ukrepe. **Program za digitalno Evropo** bo podpiral digitalno preobrazbo sektorja kulturne dediščine (npr. evropska digitalna knjižnica Europeana) in s tem prispeval k izvajanju strategije #Digital4Culture. Za spodbujanje zasebnih naložb bo malim in srednjim podjetjem v kulturnem in ustvarjalnem sektorju prek **sklada InvestEU** na voljo lastniško in dolžniško financiranje. Grozd vključujočih, odpornih in varnih družb v okviru **Obzorja Evropa** bo podpiral raziskave in inovacije na področju zблиževanja medijev in kulture.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	1 850
od tega:	
MEDIA	1 200
kultura	650

KMETIJSKA IN RIBIŠKA POLITIKA

Evropski kmetijski jamstveni sklad in Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja

Skupna kmetijska politika je osrednja politika Unije, katere cilj je povečanje **kmetijske produktivnosti**, zagotovitev **primerne živiljskega standarda kmetov**, **stabilizacija trgov** in **okrepitev konkurenčnosti**. Posodobljena skupna kmetijska politika bo morala podpreti prehod na popolnoma trajnosten kmetijski sektor in razvoj **dinamičnih podeželskih območij** za zagotavljanje **zanesljive, varne in visokokakovostne hrane** za več kot 500 milijonov potrošnikov.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Evropa potrebuje pameten, odporen, trajnosten in konkurenčen kmetijski sektor, da bi zagotovila proizvodnjo varne in visokokakovostne, cenovno dostopne, hranljive in raznolike hrane za svoje državljane ter močno socialno-ekonomsko tkivo podeželskih območij. Posodobljena skupna kmetijska politika mora povečati svojo evropsko dodano vrednost z odražanjem višje ravni okoljskih in podnebnih ambicij ter obravnavanjem pričakovanih državljanov glede njihovega zdravja, okolja in podnebja. Zaradi globalne in čezmejne narave ključnih izzivov, s katerimi se soočata kmetijstvo in podeželje v EU, je potrebna skupna politika na ravni EU. Ti izzivi se obravnavajo z:

- ▶ zagotavljanjem enotnega trga in enakih konkurenčnih pogojev prek skupne dohodkovne varnostne mreže in s preprečevanjem morebitnega izkrivljanja konkurence;
- ▶ krepitevjo odpornosti kmetijskega sektorja EU, ki je potrebna za izkoriščanje globalizacije;
- ▶ izpolnjevanje ciljev, povezanih s ključnimi izzivi glede trajnosti, kot so podnebne spremembe in biotska raznovrstnost ter kakovost tal, vode in zraka.

Posodobljena politika bo omogočala ohranjanje popolnoma povezanega enotnega trga za kmetijske proizvode v EU, hkrati pa se bo bolj usmerila v trajnostno proizvodnjo z ambicioznejšimi cilji glede okolja in podnebja. Razlike v razvoju kmetijskega sektorja se bodo zmanjšale, pripravljenost na krize pa povečala.

2. CILJI

Skupna kmetijska politika po letu 2020 se osredotoča na cilje, ki zajemajo vse tri razsežnosti trajnostnega kmetovanja v EU:

- ▶ spodbujanje pametnega in odpornega kmetijskega sektorja;
- ▶ krepitev skrbi za okolje in podnebnih ukrepov ter prispevanje k doseganju okoljskih in podnebnih ciljev EU;
- ▶ krepitev socialno-ekonomskega tkiva podeželskih območij.

Še naprej pa se bo morala odzivati tudi na pričakovanja družbe glede trajnostne proizvodnje hrane, zlasti glede varnosti in kakovosti hrane, okoljskih standardov in standardov dobrobiti živali. Politika bo odražala večjo pomembnost svetovanja, prenosa znanja in sodelovanja.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Politika se bo še naprej izvajala predvsem v okviru deljenega upravljanja med EU in državami članicami. Financirala se bo iz dveh skladov: Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Vzpostavljen bo **nov izvedbeni model**, in sicer z združitvijo dejavnosti v en sam programski instrument, tj. **strateški načrt skupne kmetijske politike**. Države članice bodo imele na podlagi skupnega sklopa ciljev, določenih na ravni EU in ki v celoti spoštujejo mednarodne zaveze EU, več manevrskega prostora za opredelitev svojih potreb in intervencijskih shem, pod pogojem da so te ustrezne za doseganje posebnih ciljev EU. Taki posebni cilji EU se uskladijo s cilji drugih politik EU, npr. na področju okolja in podnebja.

Komisija bo strateške načrte skupne kmetijske politike odobrila, če bodo dosledni in bodo ustrezno prispevali k doseganju ciljev EU. Ta novi model pomeni odmik od sedanje politike, ki temelji na skladnosti, k politiki rezultatov, usmerjeni v uresničevanje skupnih ciljev, določenih na ravni EU. Državam članicam bo zagotovil tudi dovolj svobode za izpolnjevanje posebnih potreb na nacionalni ali regionalni ravni. Za ocenjevanje dolgoročne uspešnosti politike se bo uporabljal sklop kazalnikov učinka, skupni kazalniki dosežkov in rezultatov pa bodo v pomoč pri spremljanju izvajanja. Novi izvedbeni model bo vključeval **obsežno poenostavitev pravil za kmete in uprave**.

- ▶ Neposredna plačila bodo še naprej bistven del politike, vendar se bodo zmerno zmanjšala in bolj ciljno usmerila. Osnovna dohodkovna podpora z neposrednimi plačili, zlasti nevezanimi plačili, bo del intervencij, zajetih v strateški načrti držav članic.
- ▶ Države članice bodo imele možnost, da del svojih dodeljenih sredstev za neposredna plačila preusmerijo v razvoj podeželja in obratno.
- ▶ Trenutno 20 % kmetov prejema 80 % neposrednih plačil, kar je odraz sistema, v katerem so plačila vezana na zemljišče, ki je v lasti manjšine kmetov.
- ▶ Spodbujati bi bilo treba bolj uravnoteženo porazdelitev s pomočjo obveznega omejevanja plačil na ravni kmetij (z izjemo stroškov dela) ali upadanja plačil z velikostjo kmetije. Prihranki bodo ostali vključeni v sredstva države članice, v kateri nastanejo, da se bo podpora prerazporedila in namenila razvoju podeželja ali srednjim in manjšim kmetijam.
- ▶ Ravni neposrednih plačil na hektar držav članic se bodo še naprej zblíževale (zunanja konvergenca). V primeru vseh držav članic, katerih neposredna plačila znašajo manj kot 90 % povprečja EU-27, se bo vrzel med njihovo trenutno ravno plačil in 90 % povprečja neposrednih plačil v EU zmanjšala za 50 %. To konvergenco bodo financirale vse države članice.
- ▶ „Ekologizacija“, kot se trenutno uporablja, bo nadomeščena z združitvijo sedanje navzkrižne skladnosti, plačil za zeleno komponento ter prostovoljnih kmetijsko-okoljskih in podnebnih ukrepov v bolj ciljno usmerjen, ambicioznejši, vendar prilagodljiv pristop, ki bo upošteval višjo raven okoljskih in podnebnih ambicij skupne kmetijske politike.
- ▶ V strateške načrte bo treba vključiti podporo za orodja za obvladovanje tveganja, vključno z instrumenti za stabilizacijo. V okviru Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada bo vzpostavljena nova krizna rezerva. Dostop do nje pa bo pogojen z uvedbo nacionalne strategije za ustrezna orodja za obvladovanje tveganja (kot so zavarovalni instrumenti).

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Posodobitev skupne kmetijske politike bo prispevala k razvoju večjega števila sinergij in povečala skladnost te politike z drugimi politikami EU, zlasti na področju okolja, podnebnih ukrepov, regionalnega razvoja ter raziskav in razvoja. Večja usklajenost politik bo prinesla poenostavitve za uprave in kmete. Večjih okoljskih ambicij pa ni mogoče doseči brez močne podpore za znanje, inovacije in tehnologijo. Uspešne sinergije s programom **Obzorje Evropa** se bodo še naprej zagotavljale in razvijale v okviru grozda „viri hrane in naravni viri“, katerega cilj je, da kmetijstvo in prehranski sistemi postanejo popolnoma varni, trajnostni, odporni, krožni, raznoliki in inovativni. Večja osredotočenost na razvoj in uporabo znanstvenega znanja v kmetijstvu EU je bistvena za njegovo posodobitev in prehod na trajnostno prihodnost. Zato bo v programu Obzorje Evropa za raziskave in inovacije na področju živil, kmetijstva, razvoja podeželja in biogospodarstva predvidenih 10 milijard EUR. Prav tako se bodo zagotovile sinergije s programom **LIFE** – programom EU za okoljske in podnebne ukrepe, da se bo izboljšalo črpanje sredstev za podporo okoljskim naložbam. Operativne ocene stanja kmetijskega okolja in učinka politik pa je mogoče zagotoviti s spodbujanjem tesnih sinergij s **programom za vesolje**.

Kolikor bo mogoče, se bo za ta sklada uporabljal poenostavljen okvir ciljev in osnovnih pravil EU, ki se bo uporabljal tudi za druge **evropske strukturne in investicijske sklade**.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	365 005
od tega:	
Evropski kmetijski jamstveni sklad	286 195
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja	78 811

KMETIJSKA IN RIBIŠKA POLITIKA

Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo

Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo je namenski program EU za podpiranje **trajnostnega ribiškega sektorja EU in obalnih skupnosti**, ki so odvisne od njega.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Zaradi globalne narave morskega ekosistema mora EU za varstvo, ohranjanje in trajnostno uporabo oceanov in njihovih virov delovati na mednarodni ravni. Ukrepanje na ravni EU je veliko učinkovitejše in uspešnejše kot ukrepanje na ravni posameznih držav članic. Brez usklajenega delovanja EU bi morske biološke vire kmalu izčrpali, kar bi imelo takojšen vpliv na razpoložljivost ribiških proizvodov in uničenje morskega ekosistema. Sklad podpira zaščito morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter prispeva k spodbujanju naložb, ustvarjanju delovnih mest in rasti ter k pospeševanju inovacij prek raziskav in razvoja, prav tako pa prispeva tudi k energetske in podnebne cilje.

Presežna zmogljivost ribiške flote EU in prelov sta težavi, ki še vedno obstajata v številnih segmentih in morskih bazenih. V ribiškem sektorju še vedno prevladujejo strukturne težave, zlasti v morskih bazenih in ob obalah, ki zajemajo več držav članic, teh pa z ukrepanjem na nacionalni ravni ni mogoče uspešno rešiti. Integrirana pomorska politika zagotavlja skladen pristop k pomorskim vprašanjem s pomočjo tesnega usklajevanja in sodelovanja med različnimi sektorji.

Spodbujanje modrega gospodarstva na ravni EU na področju ribištva in akvakulture, turizma, energije oceanov ali modre biotehnologije v obalnih skupnostih zagotavlja resnično dodano vrednost EU s spodbujanjem vlad, industrije in deležnikov v EU, da razvijejo skupne pristope za pospeševanje rasti, hkrati pa varujejo morsko okolje.

2. CILJI

Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo bo osredotočen na tri cilje:

- ▶ **varovanje zdravih morij in oceanov ter doseganje trajnostnega ribištva in akvakulture** z zmanjšanjem vpliva ribištva na morsko okolje ter povečanjem konkurenčnosti in privlačnosti ribiškega sektorja;
- ▶ **spodbujanje modrega gospodarstva**, zlasti s spodbujanjem trajnostnih in uspešnih obalnih skupnosti k naložbam, pridobivanju spretnosti in znanja ter razvoju trga;
- ▶ **krepitev mednarodnega upravljanja oceanov ter varnosti in zaščite pomorskega prostora** na območjih, ki še niso zajeta v mednarodne sporazume o ribolovu.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Program se bo izvajal z deljenim in neposrednim upravljanjem. Nepovratna sredstva in finančni instrumenti bodo glavna orodja financiranja. V okviru deljenega upravljanja bodo države članice glavni akterji, ki bodo neposredno podpirali upravičence. Neposredno upravljanje pa se bo uporabljalo za spodbujanje razvoja inovativnih politik s takojšnjim učinkom na dejavnosti pomorske politike ter na področju mednarodnega upravljanja oceanov in pomorske varnosti.

Za ta sklad se bo uporabljala pravna podlaga, ki je skupna vsem **evropskim strukturnim in investicijskim skladom**. Vendar sta predvidena posebna sektorska uredba ter omejen sklop izvedbenih in delegiranih aktov.

Za zmanjšanje upravnega bremena se bodo vse bolj uporabljale **možnosti poenostavljenega obračunavanja stroškov** (pavšalne stopnje, pavšalni zneski in stroški na enoto). Državam članicam bo prav tako zagotovljena velika prožnost, da bodo ukrepe lahko prilagodile predhodno opredeljenim ciljem na ravni EU. V primeru neposrednega upravljanja se bo poleg tega spodbujalo uvajanje elektronskega javnega naročanja in elektronskih nepovratnih sredstev z možnostjo nadaljnjega prenosa neposrednega upravljanja skladov na izvajalske agencije.

Za večjo **prožnost** se bo povečala možnost združevanja financiranja v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov ter deljenega in neposrednega upravljanja. Poleg tega bo večja razpoložljivost finančnih instrumentov (posojila, jamstva) in vračljive pomoči, ki zajema povratna sredstva, na programski ravni postala standard za vso podporo za razvoj in povečanje donosnosti podjetij v ribiškem sektorju. Državam članicam pa bo tudi zagotovljena večja prožnost pri odzivanju na nepredvidene okoliščine in obravnavanju spreminjajočih se prioritet pri porabi.

Poleg tega bo sklad na podlagi vnaprej določenega seznama podrobnih ukrepov, ki jih države članice lahko izberejo, usmerjen v **model podpore, ki v večji meri temelji na rezultatih**. Boljši informacijski sistemi, ki bodo temeljili na integriranih podatkovnih okvirih, pa bodo okrepili učinek politike.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Na področju pomorskega in modrega gospodarstva se bodo izkoriščale zlasti sinergije z **Evropskim skladom za regionalni razvoj** za naložbe v sektorjih modre rasti in za strategijo za morske bazene, z **Evropskim socialnim skladom+** za prekvalifikacijo ribičev, ki pridobijo nove spretnosti, in z **Evropskim kmetijskim skladom za razvoj podeželja** za podporo akvakulturi. Sodelovanje in sinergije s programom **Obzorje Evropa** za pomorske raziskave in inovacije bodo doseženi na primer s podpiranjem malih in srednjih podjetij pri uvajanju in tržni replikaciji inovativnih rešitev za modro rast ter s podpiranjem tematske naložbene platforme za raziskave in inovacije v modrem gospodarstvu. Izkoriščale se bodo tudi sinergije s programom LIFE – programom EU za okoljske in podnebne ukrepe, in sicer za podpiranje ukrepov za izboljšanje morskega okolja, predvsem v obliki dopolnilnih ukrepov za strateške integrirane projekte. **Sklad InvestEU** bo imel pomembno vlogo s finančnimi instrumenti za s trgom povezane ukrepe, zlasti s podpiranjem tematske naložbene platforme za raziskave in inovacije v modrem gospodarstvu.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	6 140

Mednarodni sporazumi o ribolovu

Mednarodni sporazumi o ribolovu ribiškimi flotami EU omogočajo **dostop do voda tretjih držav**, zanje pa je potrebno financiranje obveznih letnih prispevkov, ki izhajajo iz **članstva EU v regionalnih organizacijah za upravljanje ribištva**.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

EU je eden od vodilnih svetovnih akterjev na področju pomorstva in ribištva. Spodbuja trajnostno upravljanje mednarodnih staležev rib ter ščiti ekonomske in socialne interese EU. Znotraj EU je spodbujanje trajnostnega ribištva v izključni pristojnosti Unije, saj je zaradi čezmejne razsežnosti ribištva potrebno ukrepanje na ravni EU. To je še posebej pomembno za mednarodno delovanje, bodisi pri pogajanjih o sporazumih o ribolovu ali pri sodelovanju v regionalnih ribiških organizacijah.

EU se je tudi zavezala, da bo prevzela vodilno vlogo pri uresničevanju cilja ZN za trajnostni razvoj, tj. „ohranjati in vzdržno uporabljati oceane, morja in morske vire“, zaradi česar je zainteresirana za oblikovanje mednarodnega upravljanja oceanov, vključno z ohranjanjem virov in odpravljanjem nezakonitega ribolova, v okviru svojih mednarodnih sporazumov o ribolovu.

Evropska ribiška plovila več kot četrtino rib ulovijo zunaj voda EU. EU ima zato koristi od sporazumov o ribolovu, kar zadeva trajnostno preskrbo s hrano v EU, razvoj njenega ribiškega sektorja, obalnih skupnosti, ki so odvisne od tega sektorja, in trajnostnega modrega gospodarstva. Poleg tega pa ima tudi posredne koristi, ki izhajajo iz podpore tretjim državam pri obravnavanju migracij in lokalnega socialno-ekonomskega razvoja. EU v okviru sporazumov o partnerstvu o trajnostnem ribištvu zagotavlja finančno in tehnično podporo za vzpostavitev pravnega, okoljskega, ekonomskega in socialnega okvira upravljanja za ribolovne dejavnosti, ki jih ribiška plovila Unije izvajajo v vodah tretjih držav. EU ima skupno upravljanje deljenih staležev z Norveško, Islandijo in Ferskimi otoki. Ti sporazumi imajo pomembno vlogo pri razvoju tesnejših odnosov s tretjimi državami in krepitvi vloge Evropske unije na svetovnem prizorišču.

EU je pogodbenica Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu in Sporazuma Združenih narodov o staležih rib. Sodelovati mora z drugimi ribiškimi državami in biti članica regionalnih ribiških organizacij za ribolov na odprtem morju. EU je kot edina zastopnica vseh ribolovnih interesov EU vodilna članica teh organizacij ter ima zato večjo težo in avtoriteto za učinkovitejšo in prepričljivejšo zaščito svojih interesov kot posamezne države članice EU.

2. CILJI

Ob upoštevanju skupnega interesa EU in njenih partnerjev ima program za mednarodne sporazume o ribolovu naslednje cilje:

- ▶ zavarovati **dostop ribiške flote EU do voda pod jurisdikcijo tretjih držav**;
- ▶ zagotoviti financiranje za večjo **krepitev zmogljivosti obalnih držav** za vzpostavitev trajnostnega upravljanja ribolovnih virov in za krepitev **spremljanja, nadzora in**

opazovanja ribolovnih dejavnosti v njihovih vodah, zlasti za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in zakonsko neurejenemu ribolovu;

- ▶ razvijati in podpirati potrebne **znanstvene in raziskovalne ustanove**;
- ▶ povečati preglednost in spodbujati **enake konkurenčne pogoje za vse flote**, ki opravljajo dejavnosti v zadevnih vodah;
- ▶ krepiti in spodbujati **upravljanje oceanov** v regionalnih organih za ribištvo.

Članstvo v regionalnih organizacijah je pravna zahteva za ribolov v mednarodnih vodah, poleg tega pa EU tudi omogoča, da v čim večji meri spodbuja načela **skupne ribiške politike** zunaj voda EU za ustvarjanje enakih konkurenčnih pogojev za gospodarske subjekte EU. EU mora kot članica teh regionalnih organizacij sodelovati pri financiranju njihovega delovanja z obveznimi prispevki.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Program neposredno izvaja Evropska komisija s finančnimi prispevki.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Sinerģije s skupno ribiško politiko so ključnega pomena za uspešno izvajanje sporazumov o ribolovu.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	990

OKOLJSKI IN PODNEBNI UKREPI

LIFE – program za okoljske in podnebne ukrepe

LIFE je program EU za okoljske in podnebne ukrepe. Osredotoča se na razvoj in uvedbo **inovativnih načinov za spopadanje z okoljskimi in podnebnimi izzivi**, s tem pa spodbuja spremembe pri razvoju, izvajanju in uveljavljanju politik.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Okoljska vprašanja, vključno s podnebnimi spremembami, po svoji naravi presegajo politične in pravne meje ter meje med državami in jih države članice same ne morejo ustrezno obravnavati. Posredovanje EU v obliki namenskega instrumenta za okolje in podnebje, vključno z energijsko učinkovitostjo in obnovljivimi viri energije manjšega obsega, je potrebno za učinkovito obravnavo teh vprašanj, preprečevanje napak pri usklajevanju ter dopolnitev vključevanja okoljskih in podnebnih vprašanj v celoten proračun EU s ciljno usmerjenimi ukrepi.

Večji del okoljskega bogastva so javne dobrine, ki so neenakomerno porazdeljene po EU. Obveznost njihovega ohranjanja zahteva dosledno uporabo načel delitve odgovornosti in solidarnosti. Skladnost pri uporabi okoljske in podnebne zakonodaje ter politik EU na njenem celotnem ozemlju ter zagotavljanje platforme na ravni EU za izmenjavo dobrih praks in strokovnega znanja je ključnega pomena. Olajšanje prehoda na čisto energijo prispeva k okoljskim in podnebnim ciljem, saj izboljšuje kakovost zraka v zaprtih prostorih in na prostem, krepi krožno gospodarstvo in povečuje učinkovitost virov. Ima veliko dodano vrednost, saj spodbuja konkurenčno in trajnostno gospodarstvo Unije. Poleg tega je podpiranje energijske učinkovitosti eden od stroškovno najučinkovitejših načinov za razogljičenje našega gospodarstva.

2. CILJI

Program bo prispeval k:

- ▶ prehodu na **krožno in nizkoogljično gospodarstvo, ki je učinkovito z vidika porabe virov in energije ter odporno proti podnebnim spremembam**;
- ▶ varovanju in izboljšanju **kakovosti okolja**;
- ▶ ohranjanju narave ter zaustavitvi in spremembi trenda izgube **biotske raznovrstnosti**.

Program bo usmerjen tudi v krepitev zmogljivosti, spodbujanje naložb in podpiranje izvajanja politik na področjih, ki pomenijo največji izziv za **prehod na čisto energijo**.

Cilji programa se bodo izpolnjevali bodisi z neposrednimi ukrepi ali z vključitvijo v druge politike in z omogočanjem usklajene uporabe sredstev, ki so na voljo v okviru drugih finančnih programov EU.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Program zajema dve glavni področji ukrepanja:

- ▶ **okolje: narava in biotska raznovrstnost ter krožno gospodarstvo in kakovost življenja**;

► **podnebne ukrepe: blažitev in prilagajanje ter prehod na čisto energijo.**

Nepovratna sredstva in javna naročila v okviru programa LIFE bo še naprej neposredno upravljala Komisija ob podpori izvajalske agencije.

Program bo poenostavljen zlasti, kar zadeva postopke za prosilce/upravičence. Novosti vključujejo tudi večjo strateško prožnost in možnosti, da se doseže bolj uravnotežena ozemeljska pokritost.

Finančni instrumenti za okoljske in podnebne ukrepe se bodo izvajali v okviru **sklada InvestEU**, predvsem njegovega razdelka za trajnostno infrastrukturo.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Program LIFE spada med obstoječe prioritete EU na področju okolja, podnebja, energije in s tem povezanih politik. Dopolnjuje druge programe financiranja EU. Razvile se bodo zlasti sinergije s **skladom InvestEU**, predvsem z njegovim razdelkom za trajnostno infrastrukturo, ter s programom **Obzorje Evropa**, **Evropskim skladom za regionalni razvoj**, **Evropskim socialnim skladom+**, **Evropskim kmetijskim skladom za razvoj podeželja** in **Evropskim skladom za pomorstvo in ribištvo**. Za doseganje čim boljših rezultatov se bo razširila shema „pečat odličnosti“, s čimer se bo omogočilo, da se bodo uspešno ocenjeni projekti v okviru programa LIFE financirali na regionalni ravni iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov.

Program LIFE je zasnovan za podporo predstavljanju tehnik in dobrih praks, ki se lahko uporabijo in nadgradijo v večjih programih. Strateški integrirani projekti v okviru programa LIFE mobilizirajo še druga evropska, nacionalna, regionalna in zasebna sredstva za izvajanje ključnih okoljskih in podnebnih načrtov (npr. načrtov upravljanja povodij, načrtov za čist zrak itd.). Združitev ukrepov **podpore za prehod na čisto energijo** bo okrepila skladnost celotnega programa in sinergije pri izvajanju politik EU na področju okolja, podnebja in čiste energije, ki jih podpirajo projekti.

Vsi ukrepi, ki se izvajajo v okviru programa LIFE, bodo združljivi z dolgoročnimi podnebnimi in okoljskimi cilji EU.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	5 450
od tega:	
okolje	3 500
podnebni ukrepi	1 950

MIGRACIJE

Sklad za azil in migracije

Sklad za azil in migracije prispeva k **učinkovitemu upravljanju migracijskih tokov**. Z njim se podpirajo dejavnosti in ukrepi, povezani z **azilom, zakonitimi migracijami in vključevanjem ter nedovoljenimi migracijami in vračanjem**.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Med migracijsko krizo leta 2015 se je izkazalo, da države članice izzivov, povezanih z migracijami, ne morejo obravnavati same. Z ukrepanjem na ravni EU je bilo mogoče zagotoviti celovit in hiter odziv, podpreti zmogljivosti držav članic in oblikovati odgovor politike v okviru evropske agende o migracijah. V agendi so bili opredeljeni ukrepi za reševanje življenj, varovanje zunanje meje Unije, podporo trdni skupni azilni politiki, odpravo spodbud za nedovoljene migracije in spodbujanje nove politike zakonitih migracij. Delo na vseh teh področjih je napredovalo. Z doslednim izvajanjem izjave EU in Turčije, partnerskega okvira in skupnih ukrepov v zvezi z osrednjesredozemsko potjo se je število nedovoljenih prihodov bistveno zmanjšalo. Obenem je bilo z uvedbo pristopa žariščnih točk in znatno okrepitevijo Frontexa, tj. **Evropske agencije za mejno in obalno stražo**, bistveno izboljšano upravljanje zunanjih meja EU.

Izzivi na področju azila, migracij in zunanjih meja so nadnacionalni in jih države članice ne morejo ustrezno obravnavati same, ukrepi, ki jih sprejmejo države članice □ „na prvi črti“ in se podpirajo iz proračuna EU, pa koristijo vsem državam članicam. Čeprav se število državljanov tretjih držav, ki trenutno nedovoljeno prihajajo v EU, postopoma zmanjšuje, bodo migracije ostale izziv tudi v prihodnjih letih. Poleg tega odprava kontrol na notranjih mejah zahteva skupne ukrepe za učinkovit nadzor in varovanje zunanjih meja Unije ter skupno azilno in migracijsko politiko.

Člen 80 Pogodbe o delovanju Evropske unije izrecno navaja, da za skupne politike na področju azila, migracij in zunanjih meja velja načelo solidarnosti in pravične delitve odgovornosti med državami članicami. Financiranje EU zagotavlja konkretna finančna sredstva, da bi se to načelo uporabljalo tudi v praksi.

Migracije so strukturni izziv. EU potrebuje trdna in ustrezna orodja, da bi se lahko nanje odzvala. Ukrepi za spodbujanje solidarnosti in delitve odgovornosti s preselitvijo in premestitvijo, okrepitev zakonitih poti za vstop v EU za osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito, sprejem, vključevanje in vračanje državljanov tretjih držav ter dokončanje skupnega evropskega azilnega sistema bodo imeli finančne posledice.

Da se je EU na izzive, povezane s krizo, lahko odzvala hitro in učinkovito, so bila potrebna obsežna sredstva iz proračuna EU. Ta so oprijemljiv izraz podpore, ki jo EU namenja državam članicam. Financiranje, ki je bilo v sedanjem večletnem finančnem okviru sprva dodeljeno migracijam in varnosti, je bilo treba zaradi obsega potreb podvojiti. Ukinitev ali zmanjšanje finančnega posredovanja EU bi imelo pomemben, če ne celo ključen vpliv na izvajanje evropske agende o migracijah.

EU se bo še naprej soočala z izzivi na področju migracij in jasno je, da jih države članice ne morejo reševati same, niti brez finančne in tehnične podpore EU. Dodana vrednost EU tega programa je predvsem podpora upravljanju velikega pritoka migrantov in prosilcev za azil, zmogljivostim za iskanje in reševanje, da bi rešili življenja tistih, ki poskušajo doseči Evropo,

upravljanju vračanja in drugim ukrepom, za katere je potreben usklajen odziv Unije in ki presegajo zmogljivosti posameznih držav članic.

2. CILJI

Ključni cilj **Sklada za azil in migracije** je prispevanje k **učinkovitemu upravljanju migracijskih tokov**. Natančneje, sklad bo prispeval k:

- ▶ okrepitvi in razvoju **skupnega evropskega azilnega sistema**, ki zajema ukrepe politike, zakonodajne ukrepe in ukrepe za izgradnjo zmogljivosti;
- ▶ okrepitvi **učinkovitih in pravičnih politik vračanja** ter **boju proti nedovoljenim migracijam** s poudarkom na učinkovitih nacionalnih postopkih in strukturah, trajnosti vrnitve in uspešnem ponovnem sprejemu v tretjih državah;
- ▶ **okrepitvi solidarnosti in delitve odgovornosti** med državami članicami, tudi s praktičnim sodelovanjem, zlasti v podporo tistim državam članicam, ki jih migracijski in azilni tokovi najbolj prizadenejo;
- ▶ podpori **zakonitim migracijam** v Evropo in uspešnemu vključevanju državljanov tretjih držav v zgodnji fazi vključevanja;
- ▶ podpori **zunanji razsežnosti** migracijske in azilne politike EU ob popolnem upoštevanju zunanjega delovanja EU in v sinergiji z njim.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Osnovni način za izvajanje sklada bi moralo biti deljeno upravljanje, saj bo zagotovilo enake pogoje ter preprečilo neskladje med potrebami in konkurenco za sredstva. Prav tako bo omogočilo predvidljivost financiranja in dolgoročno načrtovanje ter zajamčilo, da se vsem državam članicam dodelijo potrebna sredstva, obenem pa zagotovilo zmožnost izvajanja prioritet Unije po vsej EU. Deljeno upravljanje bo spremljalo neposredno in, v omejenem obsegu, posredno upravljanje, izvajanje pa bo potekalo prek nadnacionalnih ukrepov Unije in **nujne pomoči**, s čimer bodo dopolnjeni nacionalni programi držav članic z znatnimi potrebami po financiranju. S tematskim instrumentom bi se sredstva usmerjala v podporo vnaprej določenim prioritetam prek ukrepov Unije, nujnega financiranja in dodatnih sredstev za nacionalne programe.

Agencije Unije, zlasti Evropska agencija za mejno in obalno stražo ter Evropski azilni podporni urad, imajo ključno operativno, usklajevalno in svetovalno vlogo pri izvajanju prioritet EU na področju azila in migracij. Imajo lastne proračune za opravljanje svojih nalog, ki so ločeni od sklada.

Ključni del novega instrumenta za azil in migracije bo **prožnost**, saj izzivi na področju migracij niso predvidljivi, na migracijske tokove pa lahko neposredno vpliva geopolitično dogajanje. Prožnost je za sredstva, dodeljena državam članicam, bistvenega pomena. Del sredstev bo dodeljen vnaprej, znaten del pa bi se določenim prioritetam dodelil naknadno, da bi bilo financiranje ciljno usmerjeno glede na spremenjene okoliščine ali izredne razmere.

Okvir spremljanja in vrednotenja bo izboljšan, da bi se spodbudila pravočasna izvedba nacionalnih programov in zagotovilo, da lahko ocene uspešno prispevajo k morebitnim prihodnjim spremembam ukrepov politike. Izboljšanje kazalnikov in okrepitev načela partnerstva pri upravljanju sklada bosta prispevala k zanesljivemu spremljanju in vrednotenju.

Harmonizacija in poenostavitev: novi instrument bo lahko izkoristil prednosti nove uredbe o deljenem upravljanju, s katero se bodo poenostavila in harmonizirala pravila na vseh področjih.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Sinergije se bodo ustvarile s Skladom za integrirano upravljanje meja in Skladom za notranjo varnost, pa tudi s: i) **kohezijsko politiko**, kar zadeva **srednje- in dolgoročno vključevanje državljanov tretjih držav**, tudi vključevanje, povezano s predajami, in ii) novim **instrumentom za sosedstvo, razvoj in mednarodno sodelovanje**, ki bi moral velik poudarek namenjati migracijam, tudi kar zadeva nedodeljena sredstva za nove izzive.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027*

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	10 415

* Glej tudi sredstva za Sklad za integrirano upravljanje meja v višini 9 318 milijonov EUR.

UPRAVLJANJE MEJA

Sklad za integrirano upravljanje meja

Namen Sklada za integrirano upravljanje meja je zagotoviti boljše in **integrirano upravljanje zunanjih meja EU**, višjo raven **varnosti na mejah** v Uniji ter **celovitost dobavne verige**, obenem pa ohraniti prosti pretok oseb in blaga ter zagotoviti, da se ne ovira zakonita trgovina.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Sklad za integrirano upravljanje meja bo imel ključno vlogo pri upravljanju zunanjih meja. Državam članicam bo, kot izraz deljene odgovornosti za zaščito naših skupnih meja, med drugim zagotavljal nujno podporo, da bodo lahko zavarovale zunanje meje Unije in uporabljale ustrezno opremo za carinski nadzor.

Instrument bo prispeval k nadaljnjemu razvoju skupne vizumske politike in izvajanju evropskega integriranega upravljanja meja v državah članicah, da bi se podprl boj proti nedovoljenim migracijam in olajšalo zakonito potovanje. Financiranje naj bi države članice še naprej podpiralo pri izgradnji in krepitvi zmogljivosti na teh področjih ter boljšem sodelovanju, med drugim z ustreznimi agencijami Unije.

Vse od ustanovitve carinske unije carinski organi prevzemajo vedno več nalog, ki močno presegajo nadzor in olajševanje trgovine EU ter spadajo tudi na področje varnosti in zaščite. Sklad bo imel pomembno vlogo zagotavljanja večje enotnosti pri izvajanju carinskih kontrol na zunanjih mejah, saj bo odpravljal sedanja neravnovesja med državami članicami zaradi geografskih razlik ter razlik v zmogljivostih in virih, ki so jim na voljo. S tem se ne bi zgolj izboljšale carinske kontrole, temveč tudi olajšala zakonita trgovina, kar bi prispevalo k varni in učinkoviti carinski uniji.

Politika na področju meja je po naravi nadnacionalna. Grožnja eni državi članici vpliva na EU kot celoto, kar potrjuje, da je potrebno ukrepanje na ravni EU. Izzivov preteklih let, povezanih z migracijami in terorizmom, države članice ne bi mogle obravnavati same, niti brez finančne in tehnične podpore EU. Ukrepanje na ravni EU je potrebno tudi zato, da se vsem carinskim organom zagotovijo potrebna orodja za opravljanje njihovih nalog na mejah EU, s čimer se bodo zmanjšala varnostna in finančna tveganja ter preprečilo izbiranje najugodnejše carinske ureditve, ki bi vplivalo na celotno Unijo.

2. CILJI

Sklad za integrirano upravljanje meja bosta sestavljali dve komponenti, ki bosta prispevali k:

Upravljanje meja in vizumi (osebe):

- ▶ spodbujanju enotnega izvajanja, nadaljnjega razvoja in posodobitve skupne politike o **vizumih za kratkoročno bivanje**, vključno z **digitalizacijo obravnave vlog za izdajo vizuma**;
- ▶ nadaljnjemu razvoju različnih **oblik konzularnega sodelovanja**;
- ▶ **okrepitvi nadzora meja z izboljšanjem zmogljivosti držav članic**, vključno z olajševanjem zakonitih prehodov meje ter po potrebi preprečevanjem in odkrivanjem terorizma in čezmejnih kaznivih dejanj, kot sta tihotapljenje migrantov in trgovina z

ljudmi, ter podpora državam članicam, ki se soočajo ali bi se lahko soočale z nesorazmernim migracijskim pritiskom na zunanjih mejah EU;

- ▶ podpiranju razvoja, delovanja in vzdrževanja **informacijskih sistemov**, vključno z njihovo interoperabilnostjo;
- ▶ izboljšanju **sodelovanja** na nacionalni ravni med organi držav članic, odgovornimi za nadzor meja ali druge naloge, ki se izvajajo na meji;
- ▶ izvajanju **analiz tveganja in opredelitvi groženj**, ki bi lahko vplivale na delovanje ali varnost zunanjih meja;
- ▶ zagotavljanju **enotne uporabe schengenskega pravnega reda** na zunanjih mejah;
- ▶ nadaljnjemu razvoju **evropske mejne in obalne straže** ter izmenjavi mejnih policistov in drugih ustreznih strokovnjakov med državami članicami ali med državo članico in tretjo državo ter njihovi napotitvi.

Oprema za carinski nadzor (blago):

- ▶ doseganju polnega potenciala carinske unije z zaščito njenih finančnih interesov ter preprečevanjem nezakonite trgovine in goljufij z enakovrednimi in **ustreznimi carinskimi kontrolami na meji EU**;
- ▶ spodbujanju **skupne uporabe nadzorne opreme** (npr. rentgenskih naprav in sistema za avtomatsko prepoznavanje registrskih tablic) med vsemi zadevnimi organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Komponenta „upravljanje meja in vizumi“ se bo izvajala z deljenim upravljanjem prek večletnih programov držav članic, del sredstev pa se bo usmerjal z neposrednim ali, v omejenem obsegu, posrednim upravljanjem in izvajal prek ukrepov Unije. Sklad se bo z **nujno pomočjo** odzival na nepredvidene razmere in dopolnjeval programe držav članic z znatnimi potrebami po financiranju. Iz tematskega instrumenta se bodo dodeljevala sredstva vnaprej določenim strateškim prioritetam prek ukrepov Unije, nujnega financiranja in dodatnih sredstev za programe držav članic. Z deljenim upravljanjem se bodo zagotovili enaki pogoji in zmanjšali negativni učinki konkurence za sredstva, omogočila se bosta predvidljivost financiranja in dolgoročno načrtovanje ter zajamčilo se bo, da se vsem državam članicam dodelijo potrebna sredstva, obenem pa se bo zagotovila zmožnost izvajanja prioritet Unije po vsej EU. Komponenta „oprema za carinski nadzor“ se bo izvajala z neposrednim upravljanjem.

Delo EU na področju meja in vizumov podpirajo številne agencije, zlasti **Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex)**, **Europol** (Agencija Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj) in **eu-LISA** (Evropska agencija za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice). Te agencije imajo lastne proračune za opravljanje svojih nalog, ki so ločeni od sklada.

Sklad bi moral vključevati tudi **večjo prožnost** za odzivanje na nepredvidene dogodke, ki niso neobičajni na področju upravljanja meja. Kar zadeva upravljanje meja in vizume, bo del sredstev dodeljen vnaprej, znaten del pa bi se naknadno redno dodeljeval posebnim prioritetam v odziv na spreminjajoče se okoliščine ali izredne razmere. Sklad bo lahko izkoristil prednosti **manj strogih in poenostavljenih pravil**, ki veljajo za druge sklade z

deljenimi upravljanjem. To bi omogočilo tudi napredek v smeri **enotnega sklopa pravil**, ki upošteva načelo sorazmernosti in v enaki meri ustreza vsem skladom EU z deljenim upravljanjem.

Okvir spremljanja in vrednotenja bi bilo treba izboljšati, da bi se spodbudila pravočasna izvedba nacionalnih programov in zagotovilo, da lahko ocene uspešno prispevajo k morebitnim prihodnjim spremembam ukrepov politike. Izboljšanje kazalnikov, okrepitev načela partnerstva pri upravljanju sklada in izvedba vmesnega pregleda uspešnosti, povezanega z nagrajevanjem uspešnosti (ne velja za opremo za carinski nadzor), bodo prispevali k zanesljivemu spremljanju in vrednotenju.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Kar zadeva meje in vizume, se bodo sinergije ustvarile med novimi instrumenti za integrirano upravljanje meja in **Skladom za azil in migracije** ter **Skladom za notranjo varnost**, pa tudi z drugimi instrumenti, zlasti s skladi in programi na področju pomorske varnosti in nadzora, varnostnih raziskav, varnosti infrastrukture in **kohezijske politike** ter instrumenti, ki podpirajo zunanjo razsežnost upravljanja meja. Kar zadeva opremo za carinski nadzor, se bodo sinergije ustvarile zlasti s **programom Carina**. Učinkoviti mehanizmi usklajevanja so bistvenega pomena za kar največjo učinkovitost pri doseganju ciljev politike ter za izkoriščanje ekonomij obsega. S tem se bosta zagotovila dopolnjevanje med področji posredovanja vseh instrumentov in njihova jasna razmejitev, vključno z jasnostjo za upravičence.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027*

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	9 318
od tega:	
upravljanje meja in vizumi	8 018
oprema za carinski nadzor	1 300

* Glej tudi sredstva za Sklad za azil in migracije v višini 10 415 milijonov EUR.

Sklad za notranjo varnost

Sklad za notranjo varnost prispeva k zagotavljanju visoke ravni varnosti v Uniji z bojem proti **terorizmu in radikalizaciji, organiziranemu kriminalu in kibernetiski kriminaliteti** ter s pomočjo **žrtvam kaznivih dejanj** in njihovo zaščito.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Varnostne grožnje v Evropi so se v zadnjih letih povečale in postale raznovrstnejše. Teroristični napadi, novi načini delovanja organiziranega kriminala in vedno večje število primerov kibernetiske kriminalitete imajo čezmejno razsežnost, ki zahteva odločen odgovor EU. EU se je na grožnje odzvala s celovitimi in hitrimi ukrepi, splošen odziv politike pa je bil opredeljen leta 2015 v evropski agendi za varnost. Varnost bo tudi v prihodnje odločilnega pomena za EU, evropski državljani in državljanke pa od Unije in nacionalnih vlad pričakujejo, da bodo poskrbele za varnost v hitro spreminjajočem se in negotovem svetu.

Z izzivi, s katerimi se sooča Unija, zlasti zaradi mednarodnega terorizma, se države članice ne morejo spopadati same, niti brez finančne in tehnične podpore EU. V časih čezmejnega terorizma in drugih čezmejnih hudih kaznivih dejanj imajo Evropska unija in njene države članice odgovornost, da svojim državljanom in državljanke zagotovijo območje varnosti, kjer bodo zaščiteni in kjer se bodo v celoti spoštovale temeljne pravice EU. V zvezi s tem je v Pogodbah določeno, da je treba zagotoviti visoko raven varnosti, vključno z uporabo preventivnih ukrepov ter z usklajevanjem in sodelovanjem med policijskimi, pravosodnimi in drugimi pristojnimi organi. Za to je treba poskrbeti na ravni EU.

Podpora EU daje nacionalnemu financiranju znatno dodano vrednost, saj spodbuja sodelovanje in izmenjavo informacij med organi držav članic za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter drugimi ustreznimi organi. Zlasti omogoča interoperabilnost različnih varnostnih sistemov ter njihovo večjo uspešnost in učinkovitost, prav tako pa spodbuja skupne operativne ukrepe in nudi podporo za usposabljanje, izgradnjo osnovnih objektov, pomembnih za varnost, in nakup potrebne tehnične opreme. Po terorističnih napadih v Parizu leta 2015 je nujna pomoč na primer prispevala k vzpostavitvi digitalne rešitve za obdelavo velike količine nadzornih podatkov, s čimer se je povečala pripravljenost Unije na morebitne prihodnje grožnje.

2. CILJI

Sklad za notranjo varnost je posebej namenjen:

- ▶ povečanju **izmenjave informacij** med organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter drugimi organi znotraj EU (vključno z Europolom in drugimi ustreznimi organi Unije), tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami za namene preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala s čezmejno razsežnostjo;
- ▶ okrepitvi **čezmejnih skupnih operacij** med organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter drugimi organi znotraj EU (vključno z ustreznimi agencijami Unije s področja varnosti in drugimi organi Unije), tretjimi državami in

mednarodnimi organizacijami za namene preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala s čezmejno razsežnostjo;

- ▶ zagotovitvi skupnih odzivov na varnostne grožnje s **povečanjem zmogljivosti ter okrepitvijo pripravljenosti in odpornosti EU**, vključno s povečanjem sodelovanja med javnimi organi, civilnimi akterji in zasebnimi partnerji iz držav članic EU in tretjih držav, tudi z agencijami Unije in mednarodnimi organizacijami.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Sklad za notranjo varnost se v glavnem izvaja z deljenim upravljanjem prek večletnih programov držav članic in tudi z neposrednim ali – v omejenem obsegu – posrednim upravljanjem. Programe držav članic lahko dopolnjuje **nujna pomoč** za hitro odzivanje na izredne razmere. Deljeno upravljanje omogoča predvidljivost financiranja in dolgoročno načrtovanje ter jamči za dodelitev sredstev vsem državam članicam, obenem pa zagotavlja zmožnost izvajanja skupnih prioritet po vsej Uniji. Vendar zaradi boljšega dodeljevanja sredstev prioritetam EU deljeno upravljanje dopolnjuje tematski instrument, ki bi bil na voljo za usmerjanje sredstev v ukrepe za podporo vnaprej določenim prioritetam, in sicer z neposrednim in posrednim upravljanjem prek ukrepov Unije, nujne pomoči in dodatnih sredstev za programe držav članic.

Več decentraliziranih agencij, kot sta **Europol** (Agencija EU za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj) in **Cepol** (Agencija za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj), ima ključno operativno, usklajevalno in svetovalno vlogo pri izvajanju prioritet in ciljev EU na področju varnosti. Te agencije imajo lastne proračune za opravljanje svojih nalog, ki so ločeni od sklada.

Na podlagi izkušenj s sedanjim programom se bodo v okviru prihodnjega sklada pravila za njegove upravičence dodatno poenostavila. Ključne operativne značilnosti vključujejo:

- ▶ večjo **prožnost** za odzivanje na nepredvidene dogodke, značilne za področje varnosti. Del sredstev bo dodeljen vnaprej, znaten del pa bi se naknadno redno dodeljeval določenim prioritetam, da bi se omogočilo odzivanje na spremenjene okoliščine ali izredne razmere (prek tematskega instrumenta);
- ▶ nadaljnjo **poenostavitev**, saj bo mogoče izkoristiti prednosti nove uredbe o deljenem upravljanju, s katero se bodo poenostavila in harmonizirala pravila na vseh področjih;
- ▶ nadaljnje izboljšave okvira **spremljanja in vrednotenja**, da bi se spodbudila pravočasna izvedba programov in zagotovilo, da lahko ocene uspešno prispevajo k morebitnim prihodnjim spremembam ukrepov politike. Izboljšanje kazalnikov, okrepitev načela partnerstva pri upravljanju sklada in vmesni pregled uspešnosti bodo prispevali k zanesljivemu spremljanju in vrednotenju.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Varnost je medsektorsko vprašanje in novi Sklad za notranjo varnost ne more zagotoviti učinkovitega odziva EU brez drugih instrumentov financiranja, vključno z **evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi** ter zunanjimi instrumenti. Sinergije med Skladom za notranjo varnost in drugimi povezanimi instrumenti se bodo ustvarile zlasti pri naslednjih vidikih: upravljanje meja in oprema za carinski nadzor, varnost infrastrukture in javnih

prostorov, kibernetika varnost (kibernetika varnost je ključna tema **programa za digitalno Evropo**, pri čemer se sklad osredotoča na kibernetiko kriminaliteto), preprečevanje radikalizacije in zunanja razsežnost varnosti. Učinkoviti mehanizmi usklajevanja so bistvenega pomena za kar največjo učinkovitost pri doseganju ciljev politike ter za izkoriščanje ekonomij obsega, saj bi se zagotovila dopolnjevanje med področji posredovanja vseh instrumentov in njihova jasna razdelitev, vključno z jasnostjo za upravičence.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	2 500

Razgradnja jedrskih elektrarn v Litvi

Program zagotavlja **podporo Litvi pri varni razgradnji jedrskih reaktorjev prve generacije**.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Litva je kot pogoj za pristop k Evropski uniji sprejela zavezo, da bo zaprla in nato razgradila dva jedrska reaktorja prve generacije sovjetske zasnove, za katera je bilo ugotovljeno, da bi bila njuna nadgradnja na zahodne varnostne standarde negospodarna. Ustrezno se je EU v členu 3 Protokola št. 4 k Aktu o pristopu iz leta 2003 zavezala, da bo razgradnjo finančno podprla.

Dejavnosti razgradnje napredujejo, njihov zaključek pa je predviden za leto 2038. V interesu Unije je, da še naprej nudi strogo ciljno usmerjeno finančno podporo in s tem prispeva k najvišji ravni varnosti teh dejavnosti. Znatna in trajna podpora v okviru programa je namenjena zagotavljanju zdravja delavcev in splošne javnosti, preprečevanju degradacije okolja ter resničnemu napredku pri jedrski varnosti in zaščiti.

Program ima velik potencial, da v EU postane referenčno merilo za varno obvladovanje tehnoloških vidikov razgradnje jedrskih objektov, na primer razgradnje grafitno moderiranih reaktorjev.

2. CILJI

Cilj programa je **še naprej zagotavljati ciljno usmerjeno pomoč Litvi za obvladovanje izzivov radioaktivne varnosti pri razgradnji** jedrske elektrarne Ignalina.

Program je prav tako namenjen **razširjanju znanja** o postopku razgradnje vsem državam članicam.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Program se upravlja posredno prek nacionalne agencije države članice. Ohranitev dejavnosti razgradnje teh reaktorjev v okviru namenskega programa za porabo sredstev pomeni, da se izvajanje nemoteno nadaljuje prek vzpostavljenega izvajalskega organa. V skladu s Posebnim poročilom št. 22/2016 Računskega sodišča z naslovom „Programi pomoči EU pri razgradnji jedrskih elektrarn v Litvi, Bolgariji in na Slovaškem: od leta 2011 je bilo doseženega nekaj napredka, vendar ključni izzivi še prihajajo,“ bo v novem programskem obdobju potrebno **večje nacionalno sofinanciranje** programa.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

V naslednjem programskem obdobju bodo okrepljene sinergije s **kohezijsko politiko**. S politiko bo mogoče zlasti podpreti razvoj zadevne regije z ustvarjanjem novih delovnih mest ter spodbujanjem trajnostne rasti in inovacij. Prav tako se bodo preučile sinergije s

programom **Obzorje Evropa** na področjih, kot je razvoj in preskušanje tehnologije, pa tudi usposabljanje in izobraževanje.

5. **PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027**

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	552

Jedrska varnost in razgradnja jedrskih elektrarn

Cilj programa je **Bolgarijo in Slovaško podpreti pri varni razgradnji jedrskih reaktorjev prve generacije** in, ločeno od tega, financirati **postopek razgradnje lastnih jedrskih objektov Komisije ter odlaganje z njimi povezanih odpadkov**.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Bolgarija in Slovaška sta kot pogoj za pristop k EU sprejeli zavezo, da bosta zaprli in nato razgradili šest jedrskih reaktorjev prve generacije sovjetske zasnove, za katere je bilo ugotovljeno, da bi bila njihova nadgradnja na zahodne varnostne standarde negospodarna. Ustrezno se je EU v členu 203 Pogodbe Euratom zavezala, da bo razgradnjo finančno podprla. Dejavnosti razgradnje napredujejo, njihov zaključek pa je predviden za leto 2025 za Bohunice na Slovaškem in za leto 2030 za Kozloduj v Bolgariji. V interesu Unije je, da še naprej finančno podpira razgradnjo in s tem prispeva k najvišji ravni varnosti teh dejavnosti. Znatna in trajna podpora v okviru programa je namenjena zagotavljanju zdravja delavcev in splošne javnosti, preprečevanju degradacije okolja ter resničnemu napredku pri jedrski varnosti in zaščiti.

Ločeno od tega je Komisija kot lastnica jedrskih objektov dolžna upravljati svojo jedrsko dediščino. Postopek razgradnje se je začel s „programom za razgradnjo in ravnanje z odpadki“ iz leta 1999.

Ti ukrepi imajo velik potencial, da v EU postanejo referenčno merilo za varno obvladovanje tehnoloških vidikov razgradnje jedrskih objektov, in so koristni za razširjanje znanja drugim državam članicam.

2. CILJI

Cilj programa je **Bolgariji in Slovaški še naprej pomagati pri obvladovanju izzivov radioaktivne varnosti pri postopku razgradnje jedrskih elektrarn**. Prav tako se bodo z **razgradnjo lastnih jedrskih objektov Komisije (Skupnega raziskovalnega središča)** preučevale in razvijale možnosti za predviden prenos odgovornosti za razgradnjo in ravnanje z odpadki na države članice, ki gostijo Skupno raziskovalno središče. Pobuda je prav tako namenjena **razširjanju znanja** državam članicam, ki imajo lastne programe razgradnje.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Za upravljanje programa za Bolgarijo in Slovaško (način posrednega upravljanja) sta odgovorni Evropska banka za obnovo in razvoj in nacionalna agencija na Slovaškem. Ohranitev dejavnosti razgradnje teh reaktorjev v okviru namenskega programa za porabo sredstev pomeni, da se izvajanje nemoteno nadaljuje prek vzpostavljenih izvajalskih organov.

Razgradnjo objektov Komisije neposredno upravlja Skupno raziskovalno središče.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Zaradi povezave med dejavnostmi razgradnje v Bolgariji in na Slovaškem ter dejavnostmi razgradnje objektov Komisije se bodo oblikovale sinergije in dodatno interno strokovno znanje in izkušnje, kar bo Komisiji omogočilo, da preuči in razvije možnosti za predviden prenos odgovornosti za razgradnjo in ravnanje z odpadki na države članice, ki gostijo Skupno raziskovalno središče. V naslednjem programskem obdobju bodo okrepljene sinergije s **kohezijsko politiko**. S politiko bo mogoče zlasti podpreti razvoj zadevne regije z ustvarjanjem novih delovnih mest ter spodbujanjem trajnostne rasti in inovacij. Prav tako bi bilo treba preučiti sinergije s programom **Obzorje Evropa** na področjih, kot je razvoj in preskušanje tehnologije, pa tudi usposabljanje in izobraževanje.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	626
od tega:	
pomoč Bolgariji	63
pomoč Slovaški	55
razgradnja lastnih objektov Komisije	348
jedrska varnost in jedrski zaščitni ukrepi	160

Evropski obrambni sklad

Novi evropski obrambni sklad bo spodbujal skupne projekte za razvoj obrambnih zmogljivosti in dopolnjeval nacionalne naložbe v obrambo.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

V današnjem svetu zagotavljanje varnosti pomeni, da je treba obravnavati grožnje, ki segajo prek meja. Nobena država jih ne more obravnavati sama. Evropa bo morala prevzeti večjo odgovornost za zaščito svojih interesov, vrednot in evropskega načina življenja z dopolnjevanjem Organizacije Severnoatlantske pogodbe in v sodelovanju z njo. K uresničitvi tega cilja bodo prispevala prizadevanja za doseg ravni varnosti in obrambe, kakršno želi EU (in kot jo je potrdil Evropski svet leta 2016). Da bi se lahko spoprijela s prihodnjimi grožnjami in zaščitila svoje državljane, mora Evropa povečati svojo strateško avtonomijo. Za to je potreben razvoj ključnih tehnologij na kritičnih področjih in strateških zmogljivosti za zagotovitev vodilnega položaja na področju tehnologije. Pričakovanja državljanov EU je mogoče izpolniti le s sodelovanjem na vseh ravneh. Evropska unija lahko s spodbujanjem sodelovanja pripomore k doseganju najboljših možnih rezultatov in kakovosti pri naložbah držav članic v obrambo. Evropski obrambni sklad bo ustvaril dodano vrednost EU s prispevanjem k razvoju skupnih raziskav in zmogljivosti na področju obrambe za povečanje učinkovitosti javnih odhodkov in razvoj operativne avtonomije Unije.

Čeprav Unija ne more nadomestiti prizadevanj držav članic na področju obrambe, lahko v mejah Pogodb dopolnjuje in izboljša njihovo sodelovanje pri razvoju obrambnih proizvodov in tehnologij, potrebnih za obravnavo skupnih varnostnih izzivov. To bi zmanjšalo podvajanja in omogočilo učinkovitejšo porabo davkoplačevalskega denarja. Ocenjuje se, da zaradi pomanjkanja sodelovanja med državami članicami na področju obrambe in varnosti letno nastane 25 do 100 milijard EUR stroškov. Več kot 80 % javnih naročil in več kot 90 % raziskav in tehnologije se izvaja na nacionalni podlagi. Evropske ravni naložb v razvoj in pridobivanje zmogljivosti ne zadoščajo in zaostajajo za naložbami v drugih državah. Obstajajo tudi velike razlike glede višine obrambnih izdatkov med državami članicami. Poleg tega se stroški za obrambno opremo povečujejo hitreje kot nacionalni proračuni za obrambo. Razdrobljenost je še vedno velika, saj je v Evropi na primer 178 različnih oborožitvenih sistemov, medtem ko jih je v ZDA samo 30. Nizka raven usklajevanja nacionalnega obrambnega načrtovanja vodi k neučinkoviti porabi davkoplačevalskega denarja in nepotrebnemu podvajanju. Poleg tega slabo sodelovanje, razdrobljenost in sistematično podvajanje virov vplivajo na razmestljivost in zmanjšujejo sposobnost EU za ukrepanje in zaščito.

Koristi tesnejšega sodelovanja na področju obrambe vključujejo:

- ▶ povečanje učinkovitosti nacionalnih odhodkov za obrambo, in sicer z doseganjem boljšega razmerja med kakovostjo in ceno;
- ▶ zmanjšanje podvajanja obrambnih sistemov;
- ▶ boljšo interoperabilnost obrambne opreme, kar omogoča skupne obrambne operacije;
- ▶ zmanjšanje razdrobljenosti ter spodbujanje konkurenčnosti in inovacij na področju obrambne industrije v EU.

2. CILJI

Evropski obrambni sklad je instrument za razvoj obrambnih zmogljivosti za spodbujanje strateške avtonomije EU. Njegov namen je uvesti programe sodelovanja, kar ne bi bilo mogoče brez prispevka Unije, in zagotoviti potrebne spodbude za okrepitev sodelovanja v vseh fazah industrijskega cikla, vključno z raziskovalnimi in razvojnimi dejavnostmi. Cilji evropskega obrambnega sklada so:

- a) povečanje **konkurenčnosti in inovacijskih zmogljivosti obrambne industrije** v Uniji s **podpiranjem skupnih ukrepov v vseh fazah industrijskega cikla**, zlasti od raziskovalne faze do faze razvoja;
- b) podpiranje in spodbujanje **čezmejnega sodelovanja med podjetji** v vsej Uniji, vključno z malimi in srednjimi podjetji, pri raziskavah in razvoju tehnologij ali proizvodov v skladu s prioritetami na področju obrambnih zmogljivosti, ki so jih sprejele države članice EU na podlagi načrta za razvoj zmogljivosti, tudi ob upoštevanju usklajenega letnega pregleda na področju obrambe;
- c) podpora **skupnim projektom v celotnem ciklu raziskav in razvoja**, ki so usmerjeni v obrambne proizvode in tehnologije.

Posebna pozornost bo namenjena spodbujanju skupnih projektov s pomembno čezmejno udeležbo malih in srednjih podjetij. S tem se bo zagotovila odprtost sklada za upravičence iz vseh držav članic, ne glede na njihovo velikost in lokacijo v Uniji.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Pri zasnovi in strukturi evropskega obrambnega sklada se upoštevajo izkušnje s pripravljalnimi ukrepi za obrambne raziskave in predlog za uredbo o vzpostavitvi evropskega programa za razvoj obrambne industrije.

Usklajen evropski obrambni sklad, ki zajema dejavnosti na področju raziskav in razvoja, omogoča celostno in vzajemno podporo, s čimer se preprečuje tveganje, da bi se izsledki raziskav zaradi odsotnosti stalne podpore nadaljnjemu razvoju in testiranju tehnologij izgubili. S tem se bo okrepilo prevzemanje proizvodov in tehnologij, ki se podpirajo iz sredstev EU. Poleg tega bo celosten sklad po potrebi omogočil razvoj novih oblik podpore, tudi s pomočjo predkomercialnih javnih naročil. Tako bo mogoče najti najboljše razmerje med kakovostjo in ceno, ki se lahko ustvari na trgu za izpolnjevanje potreb glede obrambnih raziskav in razvoja v Evropi.

Predvidene so različne intenzivnosti podpore glede na razvojno fazo. Stopnje financiranja za obrambne raziskave bodo običajno višje od stopenj financiranja za razvoj prototipov. To bo omogočilo ustrezne spodbude v podporo začetku skupnih projektov ob upoštevanju pomembne vloge držav članic pri financiranju na tem področju. Pri pravilih za udeležbo v evropskem obrambnem skladu se bo upoštevala posebnost obrambnega sektorja, zlasti kar zadeva nujno potrebo po informacijski varnosti, upravljanje pravic intelektualne lastnine, itd.

Posebna pozornost bo namenjena zagotavljanju ustrezne udeležbe malih podjetij s povečanjem stopenj financiranja, da se spodbudi čezmejna udeležba malih in srednjih podjetij v skupnih projektih.

Program bo izvajala Komisija v okviru neposrednega upravljanja, da bosta uspešnost in učinkovitost izvajanja čim večji. Države članice bodo tesno sodelovale pri izvajanju obrambnega programa.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Zagotovljeni bodo dopolnjevanje in sinergije s programom **Obzorje Evropa**, da bodo rezultati obrambnih raziskav uporabni tudi za civilne raziskave in obratno. To bo pomagalo pri preprečevanju morebitnega nepotrebnega podvajanja.

Evropski obrambni sklad se bo usklajeval z drugimi dejavnostmi Komisije in visoke predstavnice na področju obrambe. To bo vključevalo ukrepe za zagotovitev ustreznih sinergij z delom Komisije na področju sklopa finančnih orodji, s čimer naj bi se dodatno olajšala skupni razvoj in pridobitev obrambnih zmogljivosti prek standardizacije mehanizmov EU in nacionalnih mehanizmov za financiranje, ki bi zajemalo vse od združevanja virov do skupnega lastništva. Te sinergije bodo vključevale ustrezno pomoč državam članicam pri uvedbi skupnih raziskovalnih in razvojnih projektov.

Zagotovljene so tesne povezave med evropskim obrambnim skladom in projekti, ki se izvajajo v okviru stalnega strukturiranega sodelovanja na področju obrambe (PESCO). Razvoju projektov, ki bodo ocenjeni kot upravičeni, se bo v okviru stalnega strukturiranega sodelovanja odobril „bonus PESCO“ v obliki povečane stopnje financiranja. V pomoč pri ocenjevanju morebitne upravičenosti projektov stalnega strukturiranega sodelovanja v okviru sklada bo potrebno zgodnje predhodno posvetovanje s Komisijo.

Pri skladu se bosta upoštevala načrt EU za razvoj zmogljivosti in usklajeni letni pregled na področju obrambe Evropske obrambne agencije, zlasti kar zadeva izvajanje prioritet in opredelitev novih priložnosti za sodelovanje. Izvajanje bo potekalo ob upoštevanju relevantnih dejavnosti Organizacije Severnoatlantske pogodbe in drugih partnerjev.

Sklad tudi dopolnjuje obrambne dejavnosti, ki se izvajajo v okviru **evropske mirovne pomoči**, izvenproračunskega instrumenta, predlaganega zunaj večletnega finančnega okvira.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	13 000
od tega:	
raziskave	4 100
razvoj zmogljivosti	8 900

ODZIVANJE NA KRIZE

---

rescEU – mehanizem Unije na področju civilne zaščite

---

rescEU, mehanizem Unije na področju civilne zaščite, države članice EU podpira pri **preprečevanju naravnih nesreč in nesreč, ki jih povzroči človek, ter pri pripravi in odzivanju nanje**, zlasti s hitro in dobro usklajeno medsebojno pomočjo med državami članicami.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

EU je v zadnjih letih prizadelo več nesreč, ki so terjale smrtne žrtve in povzročile škodo državljanom, podjetjem, skupnostim in okolju. Samo v letu 2017 so v naravnih nesrečah izgubile življenje 304 osebe. Leta 2016 je bila v Evropi zabeležena škoda zaradi nesreč v višini skoraj 10 milijard EUR. Take nesreče so postale tako kompleksne, da lahko preobremenijo zmogljivosti posameznih držav za odzivanje in zmogljivosti za medsebojno pomoč.

Ravno to je evropska dodana vrednost mehanizma Unije na področju civilne zaščite in zlasti nove pobude rescEU. Pobuda državam članicam EU ter drugim sodelujočim državam (Islandija, Norveška, Srbija, Črna gora, nekdanja jugoslovanska republika Makedonija in Turčija) omogoča, da združijo svoje zmogljivosti civilne zaščite ter strokovno znanje in izkušnje, da bi se lahko hitreje in učinkoviteje odzvale in zaščitile prebivalstvo v primeru nesreč.

Poleg nacionalnih zmogljivosti, ki jih zagotavljajo države članice, se lahko Unija opre na namenske rezervne zmogljivosti, na primer zmogljivosti za gašenje požarov iz zraka, visokozmogljive črpalke v primerih poplav, zmogljivosti iskanja in reševanja in ekipe za nujno medicinsko pomoč. Te zmogljivosti rescEU se bodo uporabile, ko bodo nacionalne zmogljivosti preobremenjene, medsebojna pomoč med državami članicami pa ne bo zadostovala za učinkovit odziv. Razvoj zmogljivosti na ravni EU, namenjenih uporabi v skrajni sili, omogoča večje ekonomije obsega. Države članice morajo biti pripravljene na „običajna“ tveganja naravnih nesreč na svojem ozemlju, vendar lahko zaprosijo za pomoč drugih držav članic in tudi za zmogljivosti rescEU v skrajnih in nepredvidljivih razmerah ali pri nesrečah, ki zahtevajo redke in drage zmogljivosti.

2. CILJI

Mehanizem Unije na področju civilne zaščite je na voljo državam članicam in tretjim državam v primeru nesreč. Zagotavlja sodelovanje in usklajevanje med EU in državami članicami, da bi se lahko pripravile in odzvale na naravne nesreče in nesreče, ki jih povzroči človek.

Za doseganje tega splošnega cilja se rescEU osredotoča na tri glavne cilje:

- ▶ **krepi skupno zmogljivost EU za odzivanje na nesreče.** rescEU zagotavlja namensko rezervo zmogljivosti civilne zaščite, s katero delno upravlja EU, delno pa se upravlja prek evropskega nabora civilne zaščite, tj. prostovoljnega nabora sredstev, ki jih države članice vnaprej namenijo za uporabo v operacijah EU;
- ▶ **izboljšuje preprečevanje nesreč in pripravljenost za odzivanje nanje** na nacionalni ravni in na ravni EU z učinkovito oceno tveganj, s katerimi se soočajo države članice, ki se po potrebi upošteva pri pripravi nasvetov in priporočil za naložbe;

- ▶ omogoča hiter, učinkovit in usklajen odziv na nesreče s Komisijinim **Centrom za usklajevanje nujnega odziva** v jedru. To koordinacijsko središče 24 ur na dan in vse dni v tednu spremlja prošnje sodelujočih držav za podporo in ustrezno obvešča ostale države.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Veliko napora je bilo vloženega v to, da bi se ohranili kar najbolj preprosti upravni postopki in s tem zmanjšalo breme in zamude pri zagotavljanju pomoči. Zaradi poenostavitve upravnih postopkov se bo, kjer bo to mogoče, spodbujala uporaba zneskov na enoto, pavšalnih zneskov in pavšalnih stopenj, vsaka uporaba mehanizma pa bo časovno omejena, da bi se pospešilo zagotavljanje pomoči.

Zlasti:

- ▶ **Različne stopnje sofinanciranja v okviru sedanjega mehanizma bodo poenotene** na 75 % za vse dejavnosti, povezane z evropskim naborom civilne zaščite. Te dejavnosti vključujejo zlasti operacije zmogljivosti, ki se uporabljajo med sodelujočimi državami, nadgradnjo zmogljivosti z izključno nacionalne uporabe na mednarodno uporabo (kot velja zdaj) in njihovo popravilo. To močno presega stroške za prevoz v okviru sedanjega mehanizma in bistveno povečuje podporo državam članicam za pripravljenost in odzivanje na nesreče.
- ▶ Novi pristop, ki ga je predlagala Komisija, je namenjen kritju vseh stroškov, povezanih z razpoložljivostjo in zagotavljanjem zmogljivosti rescEU.
- ▶ Poleg tega bo okrepljeni mehanizem Unije na področju civilne zaščite podprl dejavnosti mreže znanja Unije na področju civilne zaščite, v katero so vključeni ustrezni akterji in institucije, na področju izobraževanja, vaj in razširjanja znanja.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Obvladovanje tveganja nesreč je vedno bolj povezano z drugimi politikami in programi EU. Preprečevanje in obvladovanje nesreč je na primer pomembna tema v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov ter Solidarnostnega sklada Evropske unije (zaradi finančne podpore ukrepom nujne pomoči in obnove po hudih naravnih nesrečah). Z rescEU se ustvarjajo nove in močnejše sinergije med področjem civilne zaščite in drugimi povezanimi področji, kot so regionalna, podeželska in okoljska politika, ki so prav tako izjemno pomembne za obvladovanje tveganja nesreč. rescEU bo zajemal samo izredne primere, ki jih ne obravnava nujno financiranje v okviru drugih programov, kar na primer izključuje krize na trgu v kmetijskem sektorju.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	1 400

ZUNANJE DELOVANJE

Instrument sosedstva, razvoja in mednarodnega sodelovanja

Instrument sosedstva, razvoja in mednarodnega sodelovanja je program, ki EU omogoča, da svoje **interese, politike in vrednote širi zunaj svojih meja**. Partnerje EU podpira pri političnih in gospodarskih spremembah, da bi dosegli trajnostni razvoj, stabilizacijo, utrjevanje demokracije, odpravo revščine in, kar zadeva sosedsko politiko, postopno gospodarsko vključevanje v enotni trg Unije ter približevanje predpisom in standardom EU za sosednje države, ki so se odločile za to pot.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Vse večje povezovanje držav in regij ustvarja mnoge nove priložnosti. Hkrati se nekateri deli sveta, v našem sosedstvu ali dlje, soočajo z vse večjimi izzivi in ranljivostjo, ki imajo čezmejne učinke in neposreden vpliv na Unijo. Zadnja leta so zaznamovali regionalni konflikti, terorizem, migracijskimi pritiski, netrajnostna raba virov in povečanje protekcionizma. Posamezne države članice se ne bi mogle učinkovito soočiti s to svetovno dinamiko, skupaj pa lahko Unija in njene države članice obravnavajo izzive in priložnosti hitro spreminjajočega se sveta ter imajo ključno vlogo pri izkoriščanju koristi globalizacije s širjenjem vrednot EU in zagotavljanjem varnosti in stabilnosti svojim državljanom. Pri tem so nepogrešljivi programi EU za zunanje delovanje in druga orodja EU.

Člen 21 Pogodbe o Evropski uniji odraža načela in cilje, ki vodijo Unijo pri zunanjem delovanju, vključno z demokracijo, pravno državo, spoštovanjem človekovih pravic in temeljnih svoboščin, spoštovanjem človekovega dostojanstva, načeloma enakosti in solidarnosti ter spoštovanjem načel Ustanovne listine Združenih narodov in mednarodnega prava.

Poleg tega člen 8 določa, da Unija razvija posebne odnose z državami v svojem sosedstvu, da ustvari območje blaginje in dobrega sosedstva, ki temelji na vrednotah Unije in za katero so značilni tesni in miroljubni odnosi na podlagi sodelovanja.

Dodana vrednost posredovanja Unije pri zunanjem delovanju izhaja iz:

- ▶ njenih glavnih pristojnosti in področij strokovnega znanja (npr. na področju razvojnega sodelovanja, kriznega upravljanja, preprečevanja konfliktov, človekovih pravic, demokracije, varstva okolja, trgovine, javne diplomacije in krepitve odpornosti);
- ▶ njenih vrednot in njene verodostojnosti v vlogi mirovne posrednice in branilke demokracije in človekovih pravic ter vodilne sile v boju proti podnebnim spremembam in pri varovanju okolja;
- ▶ njene narave nadnacionalnega subjekta, njene kritične mase na svetovnem prizorišču ter njenega vpliva in reformnega vzvoda, ki izhajajo iz njene politične in gospodarske teže ter izkušenj v vlogi globalne akterke;
- ▶ njene geografske/geopolitične razširjenosti (zlasti na podlagi mreže delegacij EU in njenih področnih uradov za humanitarno pomoč po vsem svetu) in obsega sodelovanja;
- ▶ obsega, usklajenosti in kombinacije instrumentov ter velikega nabora orodij, ki jih ima na voljo za izvajanje na terenu.

EU ima zaradi vodilnega položaja na področju humanitarnega in razvojnega sodelovanja edinstveno možnost, da razširja svoje vrednote, spodbuja cilje trajnostnega razvoja po vsem svetu in se odziva na svetovne izzive, kot so migracije, konflikti, nestabilnost, varnost, revščina, neenakost, podnebne spremembe, degradacija okolja in energetska varnost. Novi instrument za zunanje financiranje bo zagotovil usklajen okvir in finančna sredstva za zunanje delovanje, ki jih posamezne države članice ne bi mogle zagotoviti.

2. CILJI

Cilji instrumenta izhajajo iz usmeritev zunanje politike EU – kot so na primer opredeljene v globalni strategiji EU: „skupna vizija, enotno ukrepanje: močnejša Evropa“, zavezanosti EU agendi za trajnostni razvoj do leta 2030, novem evropskem soglasju o razvoju: „naš svet, naše dostojanstvo, naša prihodnost“ in pregledu evropske sosedske politike – ter medsektorskih ciljev večletnega finančnega okvira, tj. prožnosti, skladnosti in sinergij, poenostavitve in osredotočenosti na učinkovitost. Strateški cilji EU – tako geografski kot tudi tematski – se odražajo pri namenskem omejevanju sredstev.

EU potrebuje orodja, s katerimi bo mogoče zagotoviti ukrepe, ki bodo ustrezali ciljem zunanjega delovanja Unije, zlasti ukrepe z naslednjimi splošnimi cilji:

- ▶ podpiranje **demokracije, pravne države, dobrega upravljanja, človekovih pravic in načel mednarodnega prava**;
- ▶ prispevanje k **varnosti** in ohranjanje **miru**, preprečevanje in učinkovito odzivanje na **krize in konflikte**; podpiranje **stabilizacije** in **odpornosti**;
- ▶ spodbujanje **trajnostnega gospodarskega, družbenega in okoljskega razvoja držav v razvoju** s prednostnim ciljem izkoreninjenja revščine;
- ▶ podpiranje **posebnih odnosov s sosednjimi državami** za vzpostavitev območja skupne blaginje, socialno-ekonomskega razvoja in dobrih sosedskih odnosov;
- ▶ obravnava **nezakonitih migracij** in odstranjevanje temeljnih vzrokov zanje ob ustvarjanju pogojev za boljšo organizacijo zakonitih migracij in dobro upravljanje mobilnosti;
- ▶ podpiranje **diplomacije EU** v vseh njenih vidikih, **spodbujanje notranjih politik EU v njihovi mednarodni razsežnosti** ter podpiranje **trgovinske politike** in **gospodarskega sodelovanja**;
- ▶ krepitev partnerstev s spodbujanjem dialoga o politikah in skupnih odgovorov na izzive svetovnega pomena, tudi na področju okolja in podnebnih sprememb.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Za zagotovitev večje skladnosti, ekonomije obsega, sinergij in enostavnejših postopkov Komisija predlaga strateško poenostavitev finančnih instrumentov EU za zunanje delovanje za obdobje 2021–2027, ki bi zajela tudi **vklučitev Evropskega razvojnega sklada v proračun EU**, da bi še bolj povečali uspešnost in učinkovitost.

Več instrumentov in ureditev v okviru večletnega finančnega okvira 2014–2020 bo **racionaliziranih in vključenih v instrument sosedstva, razvoja in mednarodnega sodelovanja** na svetovni ravni: Evropski razvojni sklad, instrument za financiranje razvojnega sodelovanja, evropski instrument sosedstva, evropski instrumenti za demokracijo in človekove pravice, instrument partnerstva, instrument za prispevanje k stabilnosti in miru,

instrument za sodelovanje na področju jedrske varnosti in skupna izvedbena uredba. Instrument za predpristopno pomoč, skupaj s humanitarno pomočjo, skupna zunanja in varnostna politika, sodelovanje s čezmorskimi državami in ozemlji, vključno z Grenlandijo, bodo ostali samostojni instrumenti zaradi svoje posebne narave ali drugačne pravne podlage.

Z instrumentom sosedstva, razvoja in mednarodnega sodelovanja se bo tudi racionaliziral sedanji ustroj finančnih jamstev za zunanje delovanje, ki zajema Evropski sklad za trajnostni razvoj kot glavni steber evropskega načrta za zunanje naložbe, oblikovanje rezervacij za makrofinančno pomoč, mandat za zunanja posojila, Jamstveni sklad za zunanje ukrepe, Sklad za spodbujanje naložb v Afriki, Karibski sklad za naložbe in Pacifiški sklad za naložbe, določeni pa bo tudi morebitni kapitalski vložki v evropske ali mednarodne razvojne banke ali finančne institucije, ki bi delovale v skladu s cilji EU pri zunanjem delovanju.

Zaradi vključitve Evropskega razvojnega sklada v večletni finančni okvir se bo povečala skupna zgornja meja odhodkov, obstoječa prožnost pa se bo ohranila. Skupna izvedbena uredba, ki se je v okviru večletnega finančnega okvira 2014–2020 uporabljala za šest finančnih instrumentov, je vključena v novi instrument sosedstva, razvoja in mednarodnega sodelovanja. Te določbe se bodo še naprej uporabljale za instrument za predpristopno pomoč.

Instrument sosedstva, razvoja in mednarodnega sodelovanja bo imel štiri glavne elemente in bo zajemal sodelovanje s tretjimi državami z geografskimi in tematskimi pristopi ter ohranjanjem prožnosti pri odzivnosti in možnosti za ukrepanje v skladu s prioritetami Unije (zlasti kar zadeva sosednje države, Afriko, človekove pravice, stabilnost in migracije).

Osrednji element instrumenta sosedstva, razvoja in mednarodnega sodelovanja bo njegov geografski steber z opredeljenimi geografskimi območji, dopolnjen s tematskim stebrom in stebrom za hitro odzivanje.

- ▶ **Geografski steber** („povezovanje s partnerji“) bo lahko zajemal programsko sodelovanje s sosednjimi državami in vsemi drugimi tretjimi državami (razen tistih, ki jih zajemata instrument za predpristopno pomoč in program za sodelovanje s čezmorskimi državami in ozemlji, vključno z Grenlandijo). Sestavljen bo iz različnih sredstev, vezanih na posamezne geografske programe, pri čemer bo za vsak program določen najmanjši znesek, vključno s posebnim pomembnim razdelkom za sosedstvo z dodatnimi posebnimi značilnostmi, kot so podpora, osredotočena na približevanje pravne ureditve, odnosi, ki temeljijo na spodbudah, in čezmejno sodelovanje. Namensko dodeljevanje sredstev za geografske programe bo odražalo strateške prioritete EU, pri čemer se bodo upoštevali glavni strateški cilji EU, zlasti kar zadeva sosednje države in Afriko. Ta steber bo zajemal tudi zunanjo razsežnost programa Erasmus+.
- ▶ **S tematskim stebrom** („doseganje skupnih ciljev“) se bodo podpirali ukrepi za obravnavo vprašanj, ki jih ni mogoče vključiti v sredstva za geografske programe, ker so po svoji naravi globalni in/ali so vodilne politične pobude, na primer na področju človekovih pravic in demokracije, organizacij civilne družbe, miru in stabilnosti, migracij ter drugih tem v povezavi z doseganjem ciljev trajnostnega razvoja na svetovni ravni, vključno z gospodarsko diplomacijo in trgovino.
- ▶ **Steber za hitro odzivanje** (na svetovni ravni) za zmogljivost hitrega odzivanja v zvezi s kriznim upravljanjem in preprečevanjem konfliktov, krepitvijo odpornosti, vključno s povezovanjem pomoči, obnove in razvoja, ter kratkoročnim odzivom zunanje politike bo zajemal ves svet in vsa področja (politično, varnostno in gospodarsko). Ta steber bo nasledil mehanizem za blaženje šokov Evropskega razvojnega sklada, člen 3 instrumenta za prispevanje k stabilnosti in miru, vključno z

delom za krepitev zmogljivosti v podporo varnosti in razvoju, in elemente instrumenta partnerstva. S pravili in postopki za ta steber se bodo zagotovile hitrost, prožnost in odzivnost.

Instrument bo poleg tega vključeval **rezervo za nove izzive in prioritete**, ki bo vključevala nedodeljena sredstva in omogočala prožen odziv na obstoječe ali nastajajoče nujne prioritete. Pomemben cilj te rezerve bi bil odziv na migracijske pritiske, vendar bi dopuščala tudi prožnost za obravnavo nepredvidenih dogodkov, potreb po stabilnosti in novih mednarodnih pobud in prioritet. Ta nedodeljeni znesek bo sproščen na podlagi meril, ki bodo določena v uredbi.

Pomembne medsektorske prioritete, kot so okolje in podnebni ukrepi ter enakost spolov, bodo vključene v vse dejavnosti instrumenta. **Migracije** so prioriteta, ki bo določena in obravnavana v okviru instrumenta in različnih stebrov, zanje pa se bodo uporabljala tudi nedodeljena sredstva.

Sedanja prožnost Evropskega razvojnega sklada je vključena v instrument sosedstva, razvoja in mednarodnega sodelovanja, in sicer zlasti možnost prenosa nedodeljenih zneskov in možnost ponovne uporabe sproščenih sredstev.

Kar zadeva metode izvajanja, bodo vse oblike podpore vključene v uredbo in izvedene z neposrednim ali posrednim upravljanjem, odvisno od specifičnega programa, ki se izvaja, in zadevne države ali regije. V skladu z načeli, določenimi v evropskem soglasju o razvoju, se bodo uporabljale najbolj ugodne oblike pomoči, zlasti nepovratna sredstva, kjer so potrebe največje, na primer za najmanj razvite države (ne glede na njihovo geografsko lego) in države, kjer vladajo nestabilnost in konflikti. Sodelovanje z naprednejšimi državami v razvoju bo zaradi manjše potrebe po ugodnih oblikah pomoči temeljilo predvsem na inovativnih oblikah sodelovanja. Ohranile so bodo posebnosti evropskega instrumenta sosedstva, predvsem pristop „več za več“ in diferenciacija. Zunanja komponenta programa Erasmus+ bo še naprej pomembno orodje za zunanje delovanje in eden od stebrov številnih prioritet v okviru sodelovanja s partnerskimi državami za okrepitev izobraževalnih sistemov, boj proti brezposelnosti in preprečevanje radikalizacije. Mehanizmi izvajanja in pravila zunanje komponente programa Erasmus+ bodo znatno poenostavljeni.

Uredba bo prav tako podprla **ново strukturo za zunanje naložbe**, ki bo omogočila boljše uresničevanje ciljev politike EU na področju zunanjega delovanja, hkrati pa omogočila privabljanje dodatnih sredstev iz zasebnega sektorja za obravnavanje razvojnih izzivov. Določala bo finančna jamstva za spodbujanje naložb v partnerskih državah, s poudarkom na Afriki, sosednjih državah in po možnosti Zahodnem Balkanu. Posebna pozornost bo namenjena državam z nestabilnimi razmerami in konflikti ter drugim regijam s kritično infrastrukturo in potrebami po poveztivosti. Dejavnosti kombiniranja in proračunska jamstva se bodo še naprej financirali iz geografskega stebra. Predlagana orodja vključujejo možnost proračunskega jamstva EU in/ali kapitalskega vložka v evropske ali mednarodne razvojne banke ali finančne institucije, pod pogojem, da izpolnjujejo določene pogoje v zvezi z dodano vrednostjo, zmogljivostjo prevzemanja tveganj in usklajenostjo s cilji politik EU.

Tudi oblikovanje rezervacij za **makrofinančno pomoč** bo vključeno v instrument sosedstva, razvoja in mednarodnega sodelovanja, vendar se bodo specifične operacije po potrebi še naprej izvajale na podlagi ločenih *ad hoc* sklepov.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

V okviru zunanjih ukrepov in grozdov predpristopne pomoči večletnega finančnega okvira bodo prisotni jasno dopolnjevanje med različnimi instrumenti ter sinergije z ustreznimi notranjimi politikami in instrumenti notranje politike na področjih, kot so migracije, varnost in podnebje. Zagotovljeno bo tudi dopolnjevanje med instrumenti, ki se financirajo iz proračuna EU, in predlagano **evropsko mirovno pomočjo** (zunaj večletnega finančnega okvira), da se zagotovi močno in enotno ukrepanje EU.

Ker bo manj instrumentov zunanje politike, bo tudi manj umetnih mej, ki so bile opazne v prejšnjem sklopu geografskih in tematskih instrumentov. Tako bo mogoče zagotoviti, da bo imela EU v vsaki državi/regiji ustrezno kombinacijo politik, ne da bi obstajala nevarnost prekrivanja in/ali neusklajenih pristopov. Poleg tega se bodo poenostavili postopki upravljanja programov, zaradi česar se bosta povečali učinkovitost in preglednost.

Sodelovanje in dopolnjevanje s **humanitarno pomočjo** bo potekalo prek geografskih programov ter prek stebra, ki obravnava odpornost in povezovanje pomoči, obnove in razvoja, da se zagotovi nemoteno nadaljevanje dejavnosti.

Prenovljeni mehanizem Unije na področju civilne zaščite **rescEU** zajema tudi ukrepe zunaj EU in bo zagotovil dopolnjevanje na področjih preprečevanja, pripravljenosti in odziva na naravne nesreče.

Preprečevali naj bi se vrzeli in prekrivanja, poleg tega pa bodo zagotovljene sinergije in usklajevanje med varnostnimi dejavnostmi instrumenta za sosedstvo in mednarodno sodelovanje, **skupno zunanjo in varnostno politiko** ter prihodnjo **evropsko mirovno pomočjo**.

Kljub temu, da ima **instrument za predpristopno pomoč** drugačne cilje kot preostali instrumenti za zunanje delovanje, sledi dopolnjujočim ciljem pri podpori človekovim pravicam in temeljnim vrednotam ter varnostni podpori. Do sinergij bo prišlo tudi na ravni tematskih razdelkov instrumenta za financiranje globalnih ukrepov.

Sodelovanje s čezmorskimi državami in ozemlji, vključno z Grenlandijo, bo vključevalo sinergije, saj bodo povezane predvsem z ukrepi, ki se izvajajo v okviru geografskega in tematskega dela instrumenta za sosedstvo in mednarodno sodelovanje in so globalne, medregionalne ali regionalne narave.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	89 500

ZUNANJE DELOVANJE

Humanitarna pomoč

Program EU za humanitarno pomoč zagotavlja **nujno življenjsko pomembno pomoč za ljudi, ki so jih prizadele naravne nesreče ali nesreče, ki jih povzroči človek**, predvsem za najbolj ranljive.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

EU velja za vodilno akterko na področju humanitarne pomoči, tako v smislu njene zmožnosti za zagotavljanje hitre in prilagodljive pomoči v različnih krizah kot tudi zaradi njenega vpliva na oblikovanje globalnega programa politike humanitarne pomoči. EU lahko zaradi svoje finančne teže (EU in države članice so skupaj največja donatorica humanitarne pomoči na svetu) in humanitarnih dejavnosti na globalni ravni tudi spodbuja druge humanitarne donatorje k izvajanju učinkovitih in načelnih strategij humanitarne pomoči. Ključna primerjalna prednost humanitarne pomoči izhaja iz dejstva, da je to pogosto edini instrument EU, s katerim je mogoče posredovati pri akutnih konfliktih/krizah. Učinek humanitarne pomoči je zaradi njene prožnosti velik v mnogih državah, ki jih je prizadela svetovna begunska in migracijska kriza.

Glede na nezadostno financiranje za reševanje naraščajočih svetovnih potreb bo EU lahko tudi zapolnila vrzeli v globalni humanitarni pomoči z obravnavo potreb na območjih, ki so težko dostopna, in z zagotavljanjem odziva ne le na največje in najvidnejše humanitarne krize, temveč tudi pozabljene krize (ki ne prejmejo zadostne mednarodne pomoči ali politične in medijske pozornosti ali jih sploh ne prejmejo). Poleg tega države članice EU pogosto obravnavajo kot donatorke, ki zagotavlja pomoč v kriznih razmerah, kadar ne morejo posredovati same.

„Humanitarna diplomacija“, ki vodi k učinkovitejšemu zagotavljanju humanitarne pomoči, koristi tudi državam članicam. Drugi ključni element dodane vrednosti EU za države članice je močno operativno in tehnično strokovno znanje edinstvene mreže uradov za humanitarno pomoč, ki jih ima EU v skoraj 40 državah.

2. CILJI

V skladu z uredbo o humanitarni pomoči, ki se še uporablja, prejmejo humanitarno pomoč EU neposredno ljudje, ki so jih prizadele nesreče ali konflikti, ne glede na njihovo raso, etnično skupino, vero, spol, starost, državljanstvo ali politično pripadnost, njena dodelitev pa ne sme temeljiti na političnih vidikih. EU deluje na podlagi mednarodnih humanitarnih načel človečnosti, nevtralnosti, nepristranskosti in neodvisnosti. Glavna cilja sta:

- ▶ zagotavljanje **pomoči EU na podlagi potreb za reševanje in ohranjanje življenj, preprečevanje in lajšanje človeškega trpljenja ter zaščita integritete in dostojanstva prebivalcev, ki so jih prizadele naravne nesreče ali krize, ki jih povzroči človek**, vključno z dolgotrajnimi krizami;
- ▶ izboljšanje **odpornosti in zmogljivosti za okrevanje ranljivih skupnosti in skupnosti, ki so jih prizadele nesreče**, v dopolnjevanju z drugimi instrumenti EU.

Ta cilja prispevata k splošni ciljem, načelom in ukrepom zunanjega delovanja Unije, kot so opredeljeni v členu 21 Pogodbe o Evropski uniji.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Komisija izvaja dejavnosti humanitarne pomoči EU prek več kot 200 partnerskih organizacij, vključno z agencijami Združenih narodov, drugimi mednarodnimi organizacijami, vključno z Rdečim križem in Rdečim polmesecem, ter nevladnimi organizacijami. Komisija je razvila stalno mrežo mednarodnih in lokalnih strokovnjakov s področja humanitarne pomoči, ki delujejo v kriznih območjih po vsem svetu. EU ima vodilno vlogo pri razvoju novih pristopov politike in inovativnih načinov financiranja (npr. denarna pomoč).

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Čeprav služi delo EU na področju **rescEU** predvsem ukrepom znotraj EU, dopolnjuje tudi humanitarno pomoč zunaj EU s spremljanjem v realnem času prek Centra za usklajevanje nujnega odziva ter s takojšnjo podporo ob izrednih razmerah v tretjih državah s pomočjo skupine strokovnjakov in reševalne opreme, ki jo zagotovijo države članice in druge sodelujoče države. Poleg tega mu koristi dodatna prožnost iz **rezerve za nujno pomoč**, posebnega instrumenta za odzivanje na izredne razmere in nesreče v Uniji in zunaj nje, kadar se finančna sredstva iz namenskih programov izkažejo za nezadostna.

V kriznih razmerah je pogosto močan poudarek na dopolnjevanju med humanitarno in razvojno pomočjo, da bi se zagotovil neoviran prehod od pomoči k trajnostnemu razvoju ob podpori iz **instrumenta sosedstva, razvoja in mednarodnega sodelovanja**.

Instrument EU za humanitarno pomoč ima potencial za privabljanje sredstev držav članic z uporabo zunanjih namenskih prejemkov. To lahko prispeva k izboljšanjem dopolnjevanja z nacionalnimi sredstvi.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	11 000

ZUNANJE DELOVANJE

Skupna zunanja in varnostna politika

Skupna zunanja in varnostna politika Evropski uniji omogoča, da enotno nastopa pri vprašanjih skupne zunanje in varnostne politike. Prispeva k ohranjanju miru, preprečevanju konfliktov in krepitvi mednarodne varnosti. Je eden od glavnih instrumentov, ki se uporabljajo za izvajanje **globalne strategije za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije** in podpira vlogo EU kot svetovne akterke. Instrumenti EU za zunanje delovanje bi morali služiti ciljem EU in odražati vrednote EU na svetovni ravni.

Pogodba o Evropski uniji (naslov V: Splošne določbe o zunanjem delovanju Unije in posebne določbe o skupni zunanji in varnostni politiki) je okrepila to področje politike z vzpostavitvijo funkcije **visokega predstavnika EU za zunanje zadeve in varnostno politiko** ter Evropske službe za zunanje delovanje. Skupna zunanja in varnostna politika prispeva k zaščiti vrednot, načel in interesov Unije. Člen 21 Pogodbe o Evropski uniji odraža načela in cilje, ki vodijo zunanje delovanje Unije, vključno z demokracijo, pravno državo, spoštovanjem človekovih pravic in temeljnih svoboščin, spoštovanjem človekovega dostojanstva, načeloma enakosti in solidarnosti ter spoštovanjem načel Ustanovne listine Združenih narodov in mednarodnega prava.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Skupna zunanja in varnostna politika zagotavlja EU možnost, da deluje kot zunanja akterka v imenu držav članic in skupaj z njimi. Z omogočanjem skupnih ukrepov EU dodaja vrednost, ki presega dejavnosti posameznih držav članic z doseganjem kritične mase pri odzivanju na svetovne izzive. Glede na edinstveno možnost EU, da lahko izvaja zunanje ukrepe v imenu držav članic in skupaj z njimi, operacije skupne zunanje in varnostne politike v državah, kjer se izvajajo, štejejo za verodostojne in zaupanja vredne. Demografska in gospodarska moč Evropske unije ter možnost skupnih zunanjepolitičnih odločitev njeno vlogo še krepi.

Medtem ko posamezne dejavnosti držav članic jasno prispevajo k doseganju ciljev EU na področju skupne zunanje in varnostne politike, pa skupna zunanja in varnostna politika EU dosega kritično maso za odzivanje na globalne izzive. Skupna odgovornost na strani EU skupaj z vplivom in reformnim vzvodom svetovne akterke ter močnim političnim sporočilom trdnega mehanizma EU podpira potrebe partnerskih držav po varnosti in stabilnosti.

EU ima zaradi vodilnega položaja na področju humanitarne in razvojne sodelovanja edinstveno možnost, da razširja svoje vrednote in se odziva na svetovne izzive, kot so konflikti, nestabilnost, varnostne grožnje in grožnje svetovni varnosti. V sinergiji z drugimi instrumenti za zunanje delovanje skupna zunanja in varnostna politika prispeva k usklajenemu okviru in finančnim sredstvom za zunanje delovanje, ki jih posamezne države članice ne bi mogle zagotavljati.

2. CILJI

Glede na politične prioritete in globalne izzive bodo ukrepi skupne zunanje in varnostne politike tudi po letu 2020 temeljni steber globalne strategije (ali njene naslednice) v podporo trem strateškim prioriteta: 1) odzivanje na zunanje konflikte in krize, 2) krepitev zmogljivosti partnerjev ter 3) zaščita Unije in njenih državljanov. Da bo skupna zunanja in

varnostna politika učinkovita, mora biti EU v odziv na nastajajoče grožnje svojim strateškim interesom pripravljena ukrepati hitro in odločno.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Splošni učinek in dosežki skupne zunanje in varnostne politike so mnogo bolj pomembni kot vsota njenih posameznih ukrepov. Zlasti pri misijah skupne varnostne in obrambne politike področje uporabe in domet sprejetih ukrepov presegata to, kar lahko stori ena sama država članica. Misijam skupne varnostne in obrambne politike koristi predvsem večnacionalna narava EU, in sicer tako zaradi svoje podobe – verodostojnosti EU v vlogi mirovne posrednice – kot tudi zaradi dostopnosti večjega nabora človeških virov in strokovnega znanja, tudi s strani zainteresiranih tretjih držav, ki sodelujejo pri ukrepih, ki jih vodi EU. Ukrepi skupne varnostne in obrambne politike so konkretno prispevali k izvajanju politik z 1) zagotavljanjem krepitve zmogljivosti, podpore in svetovanja za civilne in vojaške misije za usposabljanje prek skupne varnostne in obrambne politike, 2) spodbujanjem miru, stabilnosti in vrednot EU prek posebnih predstavnikov ter 3) spodbujanjem večstranskih odzivov na varnostne grožnje, vključno z bojem proti širjenju orožja za množično uničevanje in nezakonitim širjenjem drugega konvencionalnega orožja in trgovino z njim.

EU poleg tega prek operacij skupne zunanje in varnostne politike zagotavlja sredstva za Evropsko akademijo za varnost in obrambo ter za delovanje posebnega sodišča za vojne zločine na Kosovu. Skupna zunanja in varnostna politika se lahko uporablja tudi za ukrepe na podlagi člena 28 Pogodbe o Evropski uniji.

Zaradi potrebe po hitrem in odločnem odzivu številnih ukrepov skupne zunanje in varnostne politike ni mogoče načrtovati vnaprej, zato mora biti v proračun vsako leto vključena dovolj velika razlika do zgornje meje, da se v kriznih razmerah omogoči hiter odziv.

Proračun skupne zunanje in varnostne politike upravlja in izvršuje služba Komisije za instrumente zunanje politike.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

V okviru zunanjih ukrepov in grozdov predpristopne pomoči večletnega finančnega okvira bo zagotovljeno jasno dopolnjevanje med različnimi instrumenti. Vložena bodo tudi prizadevanja za interakcije in sinergije med instrumenti, ki se financirajo iz proračuna EU (**instrument sosedstva, razvoja in mednarodnega sodelovanja, instrument za predpristopno pomoč, humanitarna pomoč**, prenovljeni **mehanizem Unije na področju civilne zaščite – rescEU** – ter predlagana **evropska mirovna pomoč**, ki ne bo vključena v večletni finančni okvir zaradi omejitev glede financiranja obrambnih dejavnosti, ki jih določa Pogodba o Evropski uniji), da se zagotovi odločno in enotno zunanje delovanje EU.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	3 000

ZUNANJE DELOVANJE

Sodelovanje s čezmorskimi državami in ozemlji (vključno z Grenlandijo)

Namen programa je podpora in **krepitev gospodarskih, političnih in kulturnih vezi med Evropsko unijo in 13 čezmorskimi državami in ozemlji**, povezanimi z Dansko, Francijo in Nizozemsko. Načini izvajanja programa bodo upoštevali posebne potrebe in izzive čezmorskih držav in ozemelj na splošno ter posebni položaj Grenlandije.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Čezmorske države in ozemlja, ki se raztezajo vse od obeh polov v tropski pas, so povezana z EU. Kot izpostave Unije imajo pomembno vlogo na območjih, kjer se nahajajo, vendar niso del ozemlja EU ali enotnega trga EU.

Namen pridružitve čezmorskih držav in ozemelj je spodbujati gospodarski in socialni razvoj teh držav in ozemelj ter vzpostaviti tesne gospodarske vezi med njimi in Unijo kot celoto.

Po zaslugi podpore čezmorskim državam in ozemljem so ta manj odvisna od EU in njenih držav članic, poleg tega ta podpora spodbuja njihovo medsebojno sodelovanje ter sodelovanje z regionalnimi, evropskimi in mednarodnimi partnericami. S to podporo je omogočeno širjenje vrednot, kulture, zakonov in gospodarskih partnerstev EU po vsem svetu.

2. CILJI

Cilj podpore čezmorskim državam in ozemljem je ohraniti **tesne in trajne vezi med partnericami ob ohranjanju njihovega trajnostnega razvoja in krepitvi njihove konkurenčnosti in gospodarske odpornosti**.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Podpora čezmorskim državam in ozemljem, z izjemo Grenlandije, se je v preteklosti črpala iz Evropskega razvojnega sklada. Zadevne programe neposredno izvaja Evropska komisija, predvsem v obliki neposredne proračunske podpore, v nekaterih primerih pa tudi prek nepovratnih sredstev.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Sodelovanje s čezmorskimi državami in ozemlji je strogo vezano na nacionalne podporne politike Danske, Francije in Nizozemske, s katerimi je tudi usklajeno. Poleg tega bodo izkoriščene sinergije z ločenimi evropskimi razvojnimi programi za najbolj oddaljene regije EU ter instrumentom za sosedstvo, razvoj in mednarodno sodelovanje.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	500

PREDPRISTOPNA POMOČ

Instrument za predpristopno pomoč

Instrument za predpristopno pomoč **podpira države kandidatke in potencialne kandidatke pri prizadevanjih za izpolnitev meril za pristop**. Umeščen je v okvir strategije za Zahodni Balkan in upošteva razvoj odnosov s Turčijo.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Podpora širitvi EU je po svoji naravi naloga, ki se lahko najboljše doseže na ravni EU. Dodelitev predpristopne pomoči v okviru enega samega instrumenta na podlagi enotnega sklopa meril je učinkovitejša od dodelitve pomoči iz različnih virov, vključno z nacionalnimi proračuni držav članic, po različnih postopkih in ob upoštevanju različnih prioritet. Poleg tega ima EU zaradi političnega vpliva in učinka vzvoda pri sodelovanju z nacionalnimi organi večjo avtoriteto in pravno varnost kot posamezne države članice. Instrument dopolnjuje širitveno politiko Unije s podpiranjem političnih in gospodarskih reform, tudi v zvezi z vrednotami EU in spoštovanjem načela pravne države ter pravilnim delovanjem institucij, ki zagotavljajo dobro finančno poslovanje v državah kandidatkah ali potencialnih kandidatkah, ter se uporablja proaktivno za napredovanje pri pogajanjih z vladami upravičenk v zvezi z izpolnjevanjem kopenhavskih meril ter pogojev iz stabilizacijsko-pridružitvenih sporazumov.

Instrument za predpristopno pomoč prispeva k širšim evropskim ciljem zagotavljanja stabilnosti, varnosti in blaginje v neposrednem sosedstvu Unije. Bližina držav članic in upravičenk ter posledična potreba po usklajevanju prav tako zagotavlja, da podpora za upravičenke pomaga tudi EU pri doseganju njenih ciljev glede trajnostne gospodarske rasti, migracij, varnosti, oskrbe z energijo, prometa, okolja in podnebnih sprememb.

2. CILJI

Instrument za predpristopno pomoč je namenjen **podpiranju držav kandidat in potencialnih kandidat pri sprejemanju in izvajanju političnih, institucionalnih, pravnih, upravnih, socialnih in gospodarskih reform, ki so potrebne za spoštovanje vrednot Unije in postopno usklajitev s pravili, standardi, politikami in praksami Unije z namenom pridobitve članstva v Uniji**.

Instrument bo temeljil na naslednjih ključnih prioritetah: **pravna država, temeljne pravice in migracije** – to bo vključevalo krepitev **varnostnega sodelovanja in boja proti radikalizaciji in organiziranemu kriminalu** ter podpiranje celostne migracijske politike, vključno z **upravljanjem meja; politike in pravni red EU; socialno-ekonomski razvoj; naložbe za rast; sprava, dobri sosedski odnosi** ter **regionalno in čezmejno sodelovanje**. Ti cilji se navezujejo na cilje predhodnega programa.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Zagotovljena bo kontinuiteta z instrumentom za obdobje 2014–2020. Ohranil se bo pomembni element, ki temelji na uspešnosti, ki pa bo poenostavljen, da se bo olajšalo njegovo spremljanje in poročanje o njem ter da se bo zagotovila resnična spodbuda za upravičenke. Pomembno je omogočiti hitro in prožno mobilizacijo sredstev ter zagotoviti potrebna finančna

sredstva za pripravo na prihodnje pristope, kadar je to ustrezno, tudi da se zagotovi postopen in nemoten prehod s predpristopne stopnje na članstvo, da se omogoči povečanje absorpcijske zmogljivosti, ki mora biti na voljo.

V Uredbo bodo vključene vse možne oblike zagotavljanja podpore (nepovratna sredstva, javna naročila, nagrade, prispevki v skrbniške sklade EU, proračunska podpora, finančni instrumenti in proračunska jamstva). Ta podpora se bo izvajala z neposrednim, posrednim in deljenim upravljanjem, odvisno od vrste programa in partnerske države.

Kar zadeva strukturo naložb, se bodo še naprej uporabljali finančni instrumenti, ki se trenutno izvajajo v tej regiji, ker so bili do zdaj doseženi dobri rezultati.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Program si bo prizadeval za dopolnjevanje s celotno paleto programov Unije, vključno s programi notranjih politik (sinergije s politikami na področju varnosti, migracij in energetike), z **instrumentom za sosedstvo, razvoj in mednarodno sodelovanje**, z naložbeno komponento, podpiral pa bo tudi zunanjo razsežnost programa **Erasmus+**. Države upravičenke bodo imele še naprej koristi od tematskih programov, zlasti na področju človekovih pravic. Še naprej bodo obstajale sinergije s **kohezijsko politiko** in **skupno kmetijsko politiko** pri pripravi držav upravičenk na črpanje in upravljanje prihodnjega financiranja Unije.

Treba je ohranjati usklajenost novega enotnega naložbenega orodja za notranje politike EU **sklada InvestEU** in instrumenta za predpristopno pomoč, da se zagotovi morebitni dostop predpristopnih držav do novega sklada. Potrebno povečanje naložbenih potreb se bo večinoma financiralo iz **Evropskega sklada za trajnostni razvoj+**, ki bo vključen v instrument za sosedstvo, razvoj in mednarodno sodelovanje. To bo omogočilo močno ekonomijo obsega, po potrebi pa tudi povečanje dejavnosti na Zahodnem Balkanu.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	14 500

INSTRUMENTI ZUNAJ ZGORNJIH MEJA VEČLETNEGA FINANČNEGA OKVIRA

POSEBNI INSTRUMENTI

Rezerva za nujno pomoč

Rezerva za nujno pomoč je **instrument, ki zagotavlja dodatna sredstva za mnoge sektorske programe v primeru krize**, tako znotraj kot tudi zunaj EU.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Odzivnost proračuna EU je vse bolj potrebna glede na nestabilne geopolitične in domače okvirne pogoje, ki porajajo nenačrtovane potrebe po porabi. Čeprav mnogi programi, ki se uporabljajo znotraj in zunaj EU, predvidevajo specifične rezervacije za nujne ukrepe, se lahko razpoložljiva sredstva hitro izčrpajo in nujne so okrepitve, včasih v zelo kratkem času. Viri, ki so bili na primer na voljo za nujno pomoč v okviru Sklada za azil, migracije in vključevanje ter Sklada za notranjo varnost, niso zadostovali za izpolnitev vseh zahtev držav članic, soočenih z migracijskimi in varnostnimi krizami, ki so se začele v letu 2015. Podobno se je za program Živila in krma izkazalo, da je v veliki meri nezadosten pri izpolnitvi zahtev držav članic, ki jih je v letih 2016 in 2017 prizadela kriza zaradi ptičje gripe. Posledično je bilo treba prerazporediti sredstva iz drugih programov in mobilizirati več mehanizmov prožnosti, da so bile vrzeli zapolnjene.

Nesreče velikih razsežnosti, bodisi naravne ali take, ki jih povzroči človek, lahko preobremenijo zmogljivosti ene same države članice in imajo jasno transnacionalno komponento. Take nesreče so čedalje pogostejše in hujše zaradi spreminjajočih se klimatskih pogojev ali novih tveganj, ki se pojavljajo, njihove gospodarske, okoljske in socialne posledice pa so v porastu. To zahteva večjo odzivnost EU in naslednja načela:

- ▶ Prožni pravni okvir, ki omogoča posredovanje iz naslova proračuna EU v širokem naboru kriznih razmer, tudi na področjih, ki običajno niso obravnavana kot visoko tvegana. Zadevni programi za porabo sredstev bi morali vsebovati ustrezne rezervacije za nujni odziv, ki bi sprožile ukrepanje EU, kakor hitro se zgodi izredni dogodek.
- ▶ Razpoložljivost zadostnih sredstev v skladu s potrebami: večjih kriz ni mogoče napovedati in proračunska rezerva, iz katere je mogoče črpati dodatne vire v zelo kratkem času, je ključnega pomena.

2. CILJI

Rezerva za nujno pomoč je med posebnimi instrumenti, ki jih je mogoče mobilizirati nad zgornjimi mejami večletnega finančnega okvira, posebej zasnovana za **okrepitve v primeru kriznih razmer**. Predstavlja začasni letni znesek nad zgornjimi mejami, ki ga je mogoče dodati proračunu specifičnega programa v nekaj tednih, da se zajamejo **nepredvideni dogodki**.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Področje uporabe rezerve za nujno pomoč bo razširjeno na operacije znotraj EU, s čimer se bodo izkoristili obstoječi postopki in kar najboljše uporabila dodeljena proračunska sredstva. To bo zagotovilo skupni mehanizem za finančno okrepitev ukrepov EU v odziv na krize vseh vrst (naravne nesreče, okoljske krize, izredne humanitarne razmere, epidemije itd.) in na vseh geografskih lokacijah.

Da bi se preprečilo tekmovanje in zagotovil pošten pristop k nujnim potrebam, se bosta v prvih devetih mesecih leta uporabljali zgornji meji v višini 50 %, tako za notranjo kot tudi za zunanjo razsežnost. Poleg tega bo 25 % sredstev do letne zgornje meje ostalo na voljo za zadnje četrtletje, da se zagotovi razpoložljivost zneskov tudi za dogodke proti koncu leta.

Sedanji postopek mobilizacije rezerve za nujno pomoč je utečen in dobro preizkušen, zato bodo njegove glavne značilnosti ohranjene:

- ▶ rezerva se lahko kot poseben instrument za obravnavo nepredvidenih dogodkov in potreb po financiranju mobilizira nad zgornjimi mejami večletnega finančnega okvira;
- ▶ rezerva se v proračun vnese kot rezervacija: skupaj jo mobilizirata Evropski parlament in Svet prek prerazporeditve v skladu s finančno uredbo;
- ▶ za čim večji izkoristek zmogljivosti rezerve je mogoče neporabljene zneske prerazporediti v naslednje leto.

Da se bo odzivna zmogljivost proračuna EU lahko čim bolj izkoristila, bodo določena skupna pravila za uporabo rezerve v vseh programih in proračunskih razdelkih, za katere je na voljo. To pomeni, da na voljo ne bosta na primer namensko dodeljevanje sredstev ali prednostna uporaba za notranje krize pred zunanji ali za posamezna področja politike.

Če bi se v izrednih letih celotni letni znesek rezerve izčrpal, bi bilo mogoče ne glede na to dodatne potrebe izpolniti prek drugih prilagoditvenih mehanizmov (kot sta instrument prilagodljivosti in varnostna rezerva), vendar na podlagi bolj zapletenega postopka mobilizacije (tj. spremembe proračuna).

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

V okviru rezerve za nujno pomoč bodo obravnavane izredne razmere, ki jih ni mogoče reševati z nujnim financiranjem znotraj specifičnih programov. Rezerva za nujno pomoč na primer ni namenjena reševanju posledic kriz, povezanih s trgov, ki vplivajo na kmetijsko proizvodnjo ali distribucijo.

Drugi posebni instrument, povezan z odzivom na krizo, je **Solidarnostni sklad EU**. Tudi ta je omejen, in sicer z najvišjim letnim zneskom, vendar se po svoji naravi zelo razlikuje od rezerve za nujno pomoč. Podpora iz Solidarnostnega sklada se kot izraz solidarnosti EU državi članici zagotovi pri njenih prizadevanjih za odpravo posledic večje naravne nesreče. Dodeli se v obliki nepovratnih sredstev, s katerimi se povrnejo nekateri stroški, ki jih ima država članica s prizadevanji za sanacijo in obnovo po nesreči, pri čemer niso vključene nobene konkretne dejavnosti, ki bi se upravljale na ravni EU, in nobeni programi porabe.

5. PREDLAGANI NAJVIŠJI LETNI ZNESEK

<i>Zneski v cenah iz leta 2018</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Najvišji letni znesek	600

POSEBNI INSTRUMENTI

Solidarnostni sklad Evropske unije

Solidarnostni sklad Evropske unije je solidarnostni instrument, s katerim se Unija na prošnjo države članice ali države, ki se z Unijo pogaja o pristopu, odzove na **hude naravne nesreče** in predstavlja izraz evropske solidarnosti z regijami, ki so jih prizadele nesreče, tako da ublaži stroške nacionalnega posredovanja.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Solidarnost med državami članicami je eno od temeljnih načel Unije in Solidarnostni sklad EU je jasen dokaz uveljavljanja tega načela. Med državljani je zelo prepoznaven. Ker bodo naravne nesreče po vsej verjetnosti postale pogostejše in intenzivnejše zaradi spreminjanja podnebnih pogojev, ta posebni instrument zunaj večletnega finančnega okvira prispeva tudi k ublažitvi škodljivih učinkov podnebnih sprememb.

Zaradi svojega ciljno usmerjenega učinka dopolnjuje posredovanje večletnih programov, ki se osredotočajo na srednjeročne prednostne naložbe, in lahko pripomore tudi k premagovanju kompleksnosti, ki je lahko posledica medregionalnega sodelovanja v primeru nesreče, ki prizadene več regij.

2. CILJI

Solidarnostni sklad EU zagotavlja finančni prispevek, ki pripomore h kritju **stroškov nujnih operacij in operacij obnove**, ki bremenijo javne proračune upravičenih držav. Posredovanje v okviru tega sklada predstavljajo povračila za zagotavljanje proračunske podpore za **ponovno vzpostavitev osnovne infrastrukture**, pomoč prebivalstvu z zagotavljanjem **začasnih nastanitev**, financiranje **dejavnosti reševanja**, varno **preventivno infrastrukturo** in ukrepe za **varovanje kulturne dediščine** ter **ureditev območij, prizadetih zaradi nesreč**, vključno z naravnimi predeli.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Mehanizem delovanja sklada je zaradi narave posredovanja tega sklada preprost in osredotočen na rezultate. **Prožnost**, ki omogoča prenos neporabljenih zneskov iz prejšnjega leta, se ohrani in hkrati omogoča dodelitev višjih zneskov predplačil.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Revizija za leto 2014 je okrepila povezavo s politikami zmanjševanja tveganja za nesreče in opredelila pobudo za države članice, da okrepijo naložbe **evropskih strukturnih in investicijskih skladov**, ki podpirajo preprečevanje podnebnih sprememb, prilagajanje nanje in krepitev odpornosti na nesreče.

Ker Solidarnostni sklad EU posreduje naknadno, dopolnjuje mehanizem **rescEU** in druga orodja ob izrednih dogodkih, ki omogočijo neposredno posredovanje v primeru naravnih nesreč ali nesreč, ki jih povzroči človek.

5. PREDLAGANI NAJVIŠJI LETNI ZNESEK

<i>Zneski v cenah iz leta 2018</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Najvišji letni znesek	600

POSEBNI INSTRUMENTI

Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji

Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji je instrument solidarnostne in nujne pomoči, ki nudi **enkratno pomoč delavcem, ki so izgubili zaposlitev v okviru znatnega števila nepričakovanih odpuščaj zaradi negativnih posledic gospodarskih sprememb.**

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

Ukrepi Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji z dopolnjevanjem običajne nacionalne odpornosti (ukrepov na področju brezposelnosti, socialnih ukrepov) in strukturnih posredovanj iz Evropskega socialnega sklada povečujejo število in raznolikost storitev, ki so na voljo, in tudi njihovo raven intenzivnosti.

Zaradi svojega ciljno usmerjenega učinka dopolnjuje posredovanje večletnih programov, financiranih iz sredstev EU, ki se osredotočajo na srednjeročne prioritete in lahko tudi pripomorejo k premagovanju kompleksnosti usklajevanja med službami na nacionalni ali regionalni ravni, če obsežna kolektivna odpuščanja zahtevajo kombinirane ukrepe.

Nazadnje, Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji prispeva tudi k neposrednemu izvajanju nekaterih načel evropskega stebra socialnih pravic, kot so usposabljanje ali vseživljenjsko učenje ali aktivna podpora zaposlovanju.

2. CILJI

Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji bo od leta 2021 zagotavljal podporo delavcem, ki jih bo prizadel širok razpon sprememb (globalizacija, kriza, tehnološke spremembe itd.), ki vodijo k obsežnim, množičnim odpuščanjem.

Namen zadevnih ukrepov bo: (i) zagotavljanje **podpore, prilagojene delavcem, za pomoč pri ponovni vključitvi na trg dela**, (ii) večji poudarek na pridobivanju **digitalnih spretnosti** in (iii) **podpora mobilnosti**, kadar je to ustrezno.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Uporaba sredstev Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji bo izboljšana na dva načina, da bo bolje ustrezala posebnim značilnostim instrumenta za nujno pomoč: (i) z **večjim obsegom intervencij**, ki upošteva razširjena merila za posredovanje (na primer tehnološke spremembe), in (ii) postopkovnimi poenostavitvami, kot so preprostejši postopki vlaganja vlog in zagotavljanje tehnične pomoči za lažji dostop do financiranja.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Stopnje sofinanciranja bodo usklajene s stopnjami **kohezijske politike**.

5. PREDLAGANI NAJVIŠJI LETNI ZNESEK

Zneski v cenah iz leta 2018

---

v milijonih EUR

ZUNAJ PRORAČUNA

Evropski mirovni instrument

Namen evropskega mirovnega instrumenta je financiranje skupnih stroškov vojaških operacij v okviru skupne varnostne in obrambne politike; prispevanje k financiranju vojaških operacij v podporo zagotavljanja miru, ki jih vodijo drugi mednarodni akterji; ter zagotavljanje podpore oboroženim silam tretjih držav, da se preprečijo konflikti, gradi mir in krepi mednarodna varnost.

1. EVROPSKA DODANA VREDNOST

EU velja za verodostojnega globalnega akterja. Zaradi tega ima konkurenčno prednost v smislu preprečevanja konfliktov in ohranjanja miru. Posredovanja EU na teh področjih imajo lahko različne oblike, ki segajo vse od zagotavljanja podpore operacijam za ohranjanje miru, ki jih izvajajo tretje države, ali mednarodnim organizacijam (na primer v okviru mirovne pomoči za Afriko) do neposredne podpore zmogljivostim partnerjev in napotitve čet za namene operacij v okviru skupne zunanje in obrambne politike. Ta sposobnost EU, da prispeva k preprečevanju kriz, ohranitvi miru ali javnega reda ali stabilizaciji držav ali regij, ki se soočajo s konflikti ali nemiri, je ključnega pomena. Namen tega ni samo zaščita EU in njenih državljanov, ampak tudi stabilizacija držav, omogočanje razvoja in preprečevanje množičnega razseljevanja oseb.

EU je sodelovala pri operacijah v podporo zagotavljanja miru ali zanje zagotovila pomoč tudi z napotitvijo vojaških sil EU na mnoge lokacije, vse od Afrike do Bližnjega vzhoda in Zahodnega Balkana. Te operacije so dokazale dodano vrednost evropske razsežnosti, ki omogoča državam članicam, da združijo vire, delijo stroške in dokažejo pristno evropsko sodelovanje na terenu. Vendar se je v zadnjih letih število izzivov na področju varnosti in stabilnosti v našem sosedstvu in zunaj njega povečalo, povečale pa so se tudi zahteve po ohranjanju miru.

To zahteva okrepitev sodelovanja EU pri odzivanju na zunanje konflikte in krize prek ohranjanja miru in upravljanja konfliktov. Ta cilj je mogoče uspešneje in učinkoviteje reševati na ravni EU. Malo držav članic ima dovolj virov, da bi lahko samostojno podprle učinkovite vojaške operacije za ohranjanje miru ali jih izvajale, po drugi strani pa se od držav članic, ki te operacije izvajajo, ne bi smelo pričakovati, da bodo prevzele celotni strošek operacij, ki koristijo EU kot celoti. Solidarnost držav članic in združevanje virov je zato ključnega pomena. Poleg tega lahko udeležba na ravni EU poenostavi sodelovanje z mednarodnimi in regionalnimi organizacijami ter državami po vsem svetu v okviru mreže delegacij EU. Malo držav članic ima možnost takega dosega.

2. CILJI

Cilj tega instrumenta je Uniji omogočiti, da stori več in ukrepa hitreje za **preprečevanje konfliktov, spodbujanje varnosti posameznikov, odpravljanje nestabilnosti in prizadevanje za varnejši svet, tudi z uporabo vojaških in obrambnih sredstev, če je to potrebno.**

Pogodba o Evropski uniji ne omogoča financiranja operacij skupne zunanje in varnostne politike, ki so vojaškega ali obrambnega pomena, iz proračuna EU. Glavni cilj tega instrumenta bo zato izvajanje dejavnosti zunanje in varnostne politike EU, ki so vojaškega in/ali obrambnega pomena in jih ni mogoče financirati v okviru proračuna EU. Ukrepe v okviru skupne zunanje in varnostne politike, ki jih je mogoče financirati iz proračuna EU, je treba še naprej financirati iz proračuna EU, razen če Svet odloči drugače. Izvajanje instrumenta bo zahtevalo popolno doslednost in usklajenost s proračunom EU, ki ju je treba zagotoviti na vseh ravneh delovanja instrumenta.

Ta instrument je novi enotni zunajproračunski instrument. Združeval bo podporo, ki je na podlagi večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020 deloma zagotovljena v okviru **mirovne pomoči za Afriko** (financirane iz zunajproračunskega Evropskega razvojnega sklada) in **mehanizma Athena**. Vojaške operacije v okviru skupne varnostne in obrambne politike se financirajo zunaj proračuna EU, in sicer jih financirajo v glavnem udeležene države članice, hkrati pa se omejen delež skupnih stroškov financira na podlagi mehanizma Athena.

Ti obstoječi mehanizmi financiranja so doslej le deloma zadovoljili pričakovanja partnerjev in potrebo po zagotavljanju zunanje stabilnosti EU ob soočanju z zunanjimi izzivi, kot jih še ni bilo, čeprav je njihova dodana vrednost očitna. Prizadevanja instrumenta so zato usmerjena v:

1. krepitev financiranja **vojaških operacij v okviru skupne varnostne in obrambne politike**, ki bi morale postati prožnejše in učinkovitejše;
2. razširitev obsega **podpore EU vojaškim operacijam v podporo zagotavljanja miru**, ki jih vodijo tretje države in mednarodne organizacije po svetu, ter oblikovanje vojaških zmogljivosti tretjih držav in mednarodnih organizacij, da se preprečijo konflikti, gradi mir in krepí mednarodna varnost;
3. olajševanje financiranja **drugih operativnih ukrepov v okviru skupne zunanje in varnostne politike, ki imajo vojaške ali varnostne posledice**, kadar tako odloči Svet.

Instrument bo vzpostavljen na podlagi sklepa Sveta v skladu s skupno zunanjo in varnostno politiko. Ker gre za instrument v okviru skupne zunanje in varnostne politike, bo njegovo izvajanje zagotovil visoki predstavnik. V zvezi s finančnim izvajanjem instrumenta bo v skladu s finančno uredbo visokemu predstavniku na pomoč priskočila služba Komisije za instrumente zunanje politike.

3. IZVAJANJE IN POENOSTAVITEV

Instrument bo financiran na podlagi letnih prispevkov držav članic, ki temeljijo na porazdelitvenem ključu bruto nacionalnega dohodka. Izboljšal bo prožnost in odzivanje na krize, pri čemer bo črpal iz spoznanj na podlagi sedanjih instrumentov in mehanizmov. Zagotavljal bo trajno razpoložljivost financiranja EU in omogočal hiter odziv na krize in druge nujne zahteve. Olajševal bo tudi zagotavljanje integriranih svežnjev z vojaškim usposabljanjem, ki ga nudijo misije EU za vojaško usposabljanje, vojaško opremo in podporo. Evropski mirovni instrument je zasnovan kot učinkovito in prožno orodje, da se upošteva različna narava njegovih dejavnosti. Jasno bo odražal pomembno vlogo partnerjev.

4. DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI POLITIKAMI / USKLAJEVANJE VIROV EU Z NACIONALNIMI IN REGIONALNIMI VIRI

Za instrument bosta veljali načeli skladnosti in dopolnjevanja, ki zagotavljata popolno usklajenost in sinergijo z ustreznimi instrumenti zunanjega delovanja in ukrepi v okviru

proračuna EU, zlasti s skupno zunanjo in varnostno politiko, krepitev zmogljivosti za varnost in razvoj ter druge oblike pomoči v zvezi z varnostjo in ukrepe v skladu s cilji varnosti in miru v okviru sosedskih in razvojnih politik EU. S prožnostjo in odzivnostjo bo zagotovljeno, da bo podpora na voljo pravočasno in bo po dogovoru zadostila zunanjim vojaškim potrebam. Zagotovljena bosta tudi poenostavitev in racionalizacija virov in struktur financiranja. Instrument bo predmet močnega političnega usmerjanja, da se zagotovi njegova učinkovitost in usklajenost s splošnim pristopom EU k zunanji politiki.

Instrument odraža potrebo po izražanju vloge EU na področju obrambe, vendar je jasno ločen od Evropskega obrambnega sklada, katerega namen je dopolnjevanje in povečevanje nacionalnih naložb v raziskave na področju obrambe in razvoj industrije. Ne glede na to ima Evropski obrambni sklad potencial, da zagotovi pomembne spodbude za strateško neodvisnost EU in konkurenčnost obrambne industrije Evrope, s čimer posredno omogoča EU, da zagotavlja več učinkovite podpore vojaškim operacijam za ohranjanje miru na tujem.

5. PREDLAGANA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA OBDOBJE 2021–2027

Evropski mirovni instrument je zunajproračunski instrument.

<i>Zneski v tekočih cenah</i>	<i>v milijonih EUR</i>
Skupna sredstva za obdobje 2021–2027	10 500